

Bulletin slovenskej advokácie

ROZHODCOVSKÉ KONANIE NA SLOVENSKU Trendy a výzvy

Odkiaľ prichádza,
kde sa nachádza
a kam kráča **arbitráž**
na Slovensku

**Prístup advokátov
k svedkom** a špecifiká
rozhodcovského konania

**Nádej na rýchlejšie
a odbornejšie**
riešenie korporátnych
sporov **na RS SAK**

**Trovy
rozhodcovského
konania** – poplatky
rozhodcovských inštitúcií

Doménové spory
a hľadanie optimálneho
rámca ich riešenia

AKTUÁLNE

- 2 **ROZHOVOR**
Práca rektora je dnes najmä o umení hľadať kompromisy
prof. JUDr. Marek Števček, PhD.
- 4 **DISKUSIA**
Procesné spoločenstvo v skrátených konaniach podľa CSP
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNÁ TEÓRIA A PRAX

- ROZHODCOVSKÉ KONANIE**
- 6 Úvodom k rozhodcovskému konaniu a jeho výhodám
JUDr. Michal Hrušovský, JUDr. Pavel Lacko, LL.M.
- 8 Anketa
- 13 Odkiaľ prichádza, kde sa nachádza a kam kráča
arbitráž na Slovensku
JUDr. Juraj Gyárfáš LL.M., prof. JUDr. Marek Števček, PhD.
- 21 Prístup advokátov ku svedkom a špecifiká
rozhodcovského konania
- 26 Nádej na rýchlejšie a odbornejšie riešenie
korporátnych sporov na RS SAK
JUDr. Ing. Miriam Galandová, LL.M., FCCA
- 28 Trovy rozhodcovského konania –
poplatky rozhodcovských inštitúcií
JUDr. Ľudovít Mičinský, MCI Arb.
- 29 Doménové spory a hľadanie optimálneho rámca
ich riešenia – rozhodcovské konanie, všeobecné súdy
alebo alternatívne (ADR) formy?
JUDr. Ján Lazur, LL.M., JUDr. Zoltán Nagy
- JUDIKATÚRA**
- 42 Vyvodenie zodpovednosti za obsah hypertextového odkazu
- 45 K premĺčaniu nároku advokáta na zaplatenie odmeny
za poskytnuté právne služby
- 47 Veľký piatok ako platený sviatok pre všetkých

ADVOKÁCIA

- SAK**
- 50 Aktuálne udalosti
- 51 Koncipientske okienko
- 52 Z februárových zasadnutí predsedníctva SAK
- 53 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 56 Nečinnosť advokáta po prevzatí zastupovania klienta
- 60 Pilotný kurz HELP úspešne za nami
- ZAHRANIČIE**
- 62 Povinnosť advokáta odmietnuť prevzatie zastupovania
v rovnakej alebo súvisiacej veci
- 64 AmCham Slovakia a Slovenská advokátska komora
spolupracujú na zlepšovaní prostredia pre obchodnú arbitráž
- 66 Abogacia Española – advokácia na Pyrenejskom polostrove
- 70 Z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni
- 73 *Bulletin advokacie* prináša...

ZAÚJÍMAVOSTI

- 76 Postava prvorepublikového advokáta v spoločnosti
a v dobovej literatúre a filme
JUDr. Michal Rampášek
- 78 **LITERATÚRA**
Zákon o e-Governmente. Komentár
JUDr. Ing. Miroslav Chlipala, PhD.

**Vážené kolegyně
vážení kolegovia,**

Slovenskej advokátskej komore záleží na tom, ako sa na Slovensku vyvíja právne prostredie. Sme zajedno v tom, že naše aktivity sa nemôžu obmedzovať len na úzko stavovské témy, ale ako najväčšia samospráva právnická organizácia a jej členovia nesieme svoju mieru zodpovednosti aj za širšie témy. Mimochodom, aj preto sme dnes aktívni v téme budúcnosti ústavného súdnictva a nie je nám jedno, kto bude chrániť naše základné práva.

Iným príkladom tohto postoja sú naše aktivity aj v oblasti súkromného rozhodcovského konania a podpory proarbitrážneho prostredia na Slovensku, ktorej venujeme toto vydanie Bulletinu. Vo vyspelých právnych poriadkoch je samozrejmosťou, že právna a podnikateľská prax má prístup k efektívnej a dôveryhodnej možnosti riešenia obchodných sporov aj mimo systému všeobecných súdov prostredníctvom rozhodcovského konania.

Situácia v Slovenskej republike je z tohto pohľadu paradoxná. Hoci aj z medzinárodného hľadiska máme jednu z najmodernejších legislatívnych úprav rozhodcovského konania, v dôsledku excesov z minulosti – predovšetkým v spotrebiteľskej arbitráži, súkromné rozhodcovské konanie u nás utrpelo reputačné škody. Našou ambíciou je tento stav zmeniť. Chceme prinavrátiť rozhodcovskému konaniu dôveru, ktorú si tento tradičný nástroj zaslúži, a vytvoriť podmienky na efektívnejšie riešenie obchodných sporov.

Slovenská advokátska komora je zriaďovateľom stáleho Rozhodcovského súdu SAK, ktorý v novom nastavení funguje už tretí rok. Za toto obdobie sa vytvorila okolo neho komunita skvelých odborníkov a vzorové doložky tohto súdu sa postupne udomácňujú v podnikateľskej a právnej praxi. Súčasťou aktivít tohto súdu pritom nie je len administrácia sporov, ale tiež osвета a podpora rozhodcovského konania ako takého. Ako predseda Rozhodcovského súdu SAK by som chcel preto poďakovať Redakčnej rade Bulletinu slovenskej advokácie, že prišla s myšlienkou venovať téme rozhodcovského konania jedno celé vydanie a vytvoriť tak priestor – verím, že aj do budúcnosti, pre odbornú a živú diskusiu o témach rozhodcovského konania.

JUDr. Karol Šiška

predseda Rozhodcovského súdu SAK

ROZHOVOR

Práca rektora je dnes najmä o umení hľadať kompromisy

V novembri 2018 získal dôveru väčšiny členov akademického senátu a zvíťazil vo voľbách. V januári 2019 ho prezident republiky A. Kiska vymenoval za rektora Univerzity Komenského v Bratislave. Dlhoročný spolupracovník Slovenskej advokátskej komory, advokát (s pozastaveným výkonom), člen Vzdelávacieho kolégia SAK a Redakčnej rady Bulletinu slovenskej advokácie **prof. JUDr. Marek Števček, PhD.** sa v rozhovore vyjadruje k prioritám a cieľom vo vedení univerzity.

■ Ako vnímate skutočnosť, že po takmer 70 rokoch sa rektorom Univerzity Komenského opäť stal právnik?

V prvom rade ako obrovský záväzok. Nech to bude znieť akokoľvek pateticky, skutočnosť, že od najväčšej a najstaršej slovenskej univerzity dostal opäť dôveru právnik, sa dá vnímať ako zázrak. Narážam na nie príliš najšťastnejšiu poveseť právnikov, nielen v akademickej sfére. Pokúsím sa túto pošramotenú reputáciu napraviť, a prispieť tak k istej rehabilitácii nášho stavu ako takeého.

■ Aké sú Vaše vízie a primárne ciele, pokiaľ ide o vedenie univerzity?

Môj priateľ, bývalý rektor UK, František Gahér, vravieva, že kto má vízie, mal by navštíviť psychiatra. Uprednostňujem termíny ako cieľ či priorita. Svoje priority som zhrnul do štyroch základných bodov: zlepšiť komunikačnú stratégiu univerzity v oblasti PR a marketingu, prioritizovať excelentnosť vedy a výskumu, zefektívniť nakladanie s univerzitným majetkom, multiplikovať zdroje z podnikateľskej činnosti, no a napokon, nastaviť UK ako referenčný rámec vo všetkých relevantných verejných diskurzoch.

■ Je právnické vzdelanie pre Vás výhodou, pokiaľ ide o vedenie takejto inštitúcie?

Zložitá otázka. Nepochybne sa môže právnické vzdelanie prima facie javiť ako komparatívna výhoda, najmä so zreteľom na súčasnú legislatívnu hypertrofiu, nielen v oblasti vedy a vysokoškolského vzdelávania. Na druhej strane sa však v mnohých momentoch musíte „odosobniť“ či „odprofesionalizovať“ v tom zmysle, že je nevyhnutné mať na pamäti obrovskú diverzitu študijných programov, ktoré táto univerzita uchádzačom a študentom ponúka. Musíte citlivo zvažovať prirodzené napätia medzi tzv. hard sciences (napr. matematika či fyzika) a soft sciences, medzi ktoré sa zaraďuje i právna veda. Práca rektora je v dnešnej dobe najmä o umení hľadať kompromisy.

■ Aký je Váš názor na systém financovania vysokého školstva na Slovensku a na jeho prípadné nedostatky?

Systém financovania slovenského (vysokého) školstva je od základu zlý. Kým neprekročíme Rubikon prevalence kvantitatívnych parametrov a nesústredíme sa na podporu skutočnej a verifikovateľnej kvality, budeme sa neustále k týmto otázkam vracáť. Kvalita vzdelávania sa nemôže posudzovať podľa počtu študentov vysokej školy. Rovnako impakty vo vedeckej oblasti musia byť prísne diferencované podľa jed-

notlivých odborov. Napríklad, počet článkov v tzv. karentovanom časopise je nesporne vynikajúcim ukazovateľom kvality v informatike či seizmológii, ale o kvalite vedeckej produkcie v teológii či práve nevypovedá takmer nič.

■ **Akým smerom by sa mal uberať rozvoj (najmä právnického) vzdelávania? Čomu je potrebné venovať zvýšenú pozornosť?**

V prvom rade som pevne presvedčený o tom, že najlepšou praxou je dobrá teória. Rozvíjanie akýchkoľvek praktických schopností a zručností študenta musí nadväzovať na hlboké teoretické a všeobecné metodologické poznatky, čiže klinické vzdelávanie, orientácia na riešenie praktických prípadov a rozvoj aplikačných právnických zručností jednoznačne áno, avšak s hlbokými metodologicko-interpretačnými základmi.

■ **A čo Vaše aktivity v iných oblastiach – legislatíva, pedagogický proces, publikačná činnosť a pod.?**

Nuž, nepopieram, že tieto aktivity musia na istý čas byť v mojom živote minoritné. Napriek tomu, chcem sa v miere, ktorú mi plnohodnotný výkon tejto funkcie umožní, venovať aj pedagogickej a vedeckej práci, ktorú nadovšetko milujem. Legislatívne práce zamerané na optimalizáciu nášho civilného práva budem naďalej riadiť s vervou a odhodlaním.

■ **Ostávate naďalej úzko prepojený aj so Slovenskou advokátskou komorou a jej činnosťou?**

Do značnej miery sa odpoveď na túto otázku dá abstrahovať z predošlej odpovede. Rád budem participovať na vzdelávaní koncipientov či ďalšom vzdelávaní advokátov, ak o to bude záujem.

Publikačná súťaž advokátskych koncipientov

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory
Redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie

vyhlasujú

**Publikačnú súťaž advokátskych
koncipientov o najlepšiu esej
na tému**

**Význam advokácie
v právnom štáte**

Do súťaže budú zaradené eseje s rozsahom maximálne 9 000 znakov vrátane medzier, ktoré musia mať vlastný názov a sú pôvodným autorským dielom osoby zapísanej v zozname advokátskych koncipientov k 30. aprílu 2019.

Články posúdia členovia Redakčnej rady *Bulletinu slovenskej advokácie* na zasadnutí v máji 2019.

Finančná odmena 500 eur bude víťazovi odovzdaná v júni na seminári advokátov a tri víťazné články budú uverejnené v bulletine.

Termín odovzdania príspevkov je **30. apríl 2019**

Eseje zasielajte na ondrisova@sak.sk alebo
darina.stracinova@sak.sk

Publikačná súťaž *Bulletinu slovenskej advokácie*

Redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie
vyhlásila aj na rok 2019

**XVIII. ročník
publikačnej súťaže
Bulletinu slovenskej advokácie**

**pre študentov právnických fakúlt,
advokátskych koncipientov
a mladých advokátov do 35 rokov**

Konkrétnu tému príspevku si účastníci súťaže zvolia sami. Podmienkou je aktuálnosť témy z teórie alebo praxe slovenského, európskeho či medzinárodného práva. Súťažný príspevok nesmie mať popisný charakter. Texty v rozsahu maximálne 34 000 znakov vrátane medzier treba poslať e-mailom na ondrisova@sak.sk alebo darina.stracinova@sak.sk.

Termín uzávierky je 30. november 2019.

Porota zložená z členov redakčnej rady *Bulletinu slovenskej advokácie* príspevky vyhodnotí do konca decembra 2019.

Pre autorov sú pripravené finančné ceny, porota má právo cenu neudelieť, resp. ju zvýšiť.

DISKUSIA

Procesné spoločenstvo v skrátенých konaniach podľa CSP

Svoje námety na nové témy, krátke glosy alebo stručné poznámky do kontaktnej rubriky zasielajte na e-mailovú adresu **office@sak.sk**. Vaše podnety publikačne spracuje **JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.**

Nevyhnutnosť každodennej aplikácie zreformovaných procesných pravidiel so sebou prináša nielen novú profesionálnu rutinu, ale aj množstvo nanovo nastolených otázok, ktoré z tejto rutiny a hlbšej znalosti právnej úpravy vyvstávajú. Postupne sa odкрývajú aj menej či viac významné detaily a odchýlky oproti pôvodne zaužíwanej reglementácii v Občianskom súdnom poriadku (ďalej aj „OSP“).

Na pozadí zdanlivo priehľadného rozdielu medzi znením § 174 ods. 2 OSP a § 267 ods. 3 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) sa v súčasnom období vyskytlo niekoľko relevantných podnetov z radov advokátov. Tie sa týkajú predovšetkým odporu proti platobnému rozkazu, ale aj iných tzv. skrátенých konaní a skrátенých rozhodnutí podľa prvej hlavy tretej časti Civilného sporového poriadku (kontumačné rozsudky, rozsudok pre uznanie nároku a rozsudok pre vzdanie sa nároku).

Samotný nižšie špecifikovaný problém rozhodne nie je nový; týkal sa aj predchádzajúcej úpravy. K jeho aktuálnemu zviditeľneniu však prispel spomínaný rozdiel, ktorý spočíva v následkoch riadne a včas podaného odporu proti platobnému rozkazu. Namiesto pôvodného zániku platobného rozkazu *ex lege* (§ 174 ods. 2 OSP) rozhoduje súd podľa § 267 ods. 3 CSP, po podaní včasného odporu s vecným odôvodnením, vždy osobitne o jeho zrušení. Ak takéto uznesenie vydá vyšší súdny úradník, je proti nemu prípustná sťažnosť (§ 239 ods. 1 CSP). Pokiaľ ho vydá sudca súdu prvej inštancie, sťažnosť ani odvolanie (§ 357 v nadv. na § 355 ods. 2 CSP) prípustné nie sú.

Ako vyplýva už z nadpisu, osobitne problematickými sú konania s pluralitou subjektov na niektorej zo strán (prípadne na oboch). Pozornosť je potrebné venovať najmä procesnému spoločenstvu na strane žalovaných, ktoré má pri mnohých žalobách na plnenie pôvod v pasívnej solidarite.

Len čo sú dvaja alebo viacerí dlžníci – z hľadiska hmotného práva – povinní plniť veriteľovi spoločne a nerozdielne, spravidla dochádza aj k spoločnému procesnému uplatneniu nároku veriteľa. Žaloba teda smeruje voči viac ako jednému žalovanému, ktorý má byť v zmysle žaloby zaviazaný na plnenie spoločne a nerozdielne s aspoň jedným ďalším žalovaným.

V prípade pasívnej solidarity žalovaných ide o typický príklad samostatného procesného spoločenstva podľa § 76 CSP. Okrem mnohopočetnej odbornej literatúry (výpočet by neúčelne presahoval dimenzie tohto príspevku) a judikatúry (Vážný 4997/1925, Vážný 5899/1926, Najvyšší súd Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 203/2005, 5 Cdo 51/2009, 6 Cdo 544/2015, 5 Cdo 1/2018, R 35/2002) vyplýva tento záver implicitne aj zo znenia § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Žalujúci veriteľ sa totiž môže svojvoľne domáhať celého plnenia alebo jeho časti voči všetkým solidárnym dlžníkom súčasne alebo voči ktorémukolvek z nich individuálne; prípadne voči každému solidárnemu dlžníkovi v osobitnom konaní a pod. Pokiaľ môže byť nárok voči každému z viacerých žalovaných uplatnený samostatne, nejde o nerozlučné ani o nútené procesné spoločenstvo, ale vždy o procesné spoločenstvo samostatné. Tento charakteristický prvok je ešte výraznejší napr. pri spoločnej žalobe proti dlžníkovi a jeho ručiteľovi, ktorí v zásade nie sú zaviazaní spoločne a nerozdielne (s výnimkou zmenkového ručenia v zmysle § 47 ods. 1 ZZŠ; k vzťahu medzi dlžníkom a ručiteľom pozri R 2/1968, R 2/1975, R 35/2002).

Napriek uvedeným skutočnostiam nastávajú od účinnosti Civilného sporového poriadku opakovane situácie, keď po podaní odporu iba jedným z viacerých žalovaných, ktorí tvoria samostatné procesné spoločenstvo, súd v rozpore

so znením druhej vety § 267 ods. 3 CSP zruší platobný rozkaz ako celok, teda voči všetkým žalovaným. Dokonca pri vydaní takéhoto rozhodnutia vyšším súdnym úradníkom nie sú ojedinelé prípady, keď následnú sťažnosť sudca zamietne s odôvodnením, že solidárni dlžníci tvoria nerozlučné spoločenstvo (!).

Vedú k tomu spravidla dve nesprávne úvahy. Prvá a typická je založená na sémantickej príbuznosti pojmov „nerozdielne“ a „nerozlučne“. Bez náležitej znalosti súvisiacej problematiky možno zľahka sklznúť k mylnému záveru, že spoločne a nerozdielne zaviazaní dlžníci sú z povahy veci aj nerozlučnými procesnými spoločníkmi na žalovanej strane (nejasnosti vyvoláva aj R 4/2004). Druhá nesprávna úvaha je ešte simplexnejšia a je prejavom bežnej nedôslednosti, spočívajúcej v nedočítaní druhej vety daného procesného pravidla *„Ak čo len jeden zo žalovaných podá včas odpor s vecným odôvodnením, súd zruší platobný rozkaz v celom rozsahu a nariadi pojednávanie. To neplatí, ak ide o samostatné spoločenstvo podľa § 76.“*

V načrtnutých súvislostiach ide o pomerne závažný problém. Právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie o zrušení platobného rozkazu aj voči tomu zo samostatných žalovaných, ktorý odpor nepodal, má ďalekosiahly dopad na celé následné konanie. Dochádza k nelegitímnemu pokračovaniu v spore voči žalovanému, ktorého v danej veci už mal zaväzovať právoplatný a vykonateľný platobný rozkaz (*res iudicata*), čo bráni žalobcovi v prípadnom efektívnom vedení exekúcie. Osobitný význam má aj tá skutočnosť, že súd prvej inštancie – bez možnosti odvolania – arbitrárne zrušil súdne rozhodnutie napriek tomu, že na takýto postup nebol oprávnený (čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky).

K obdobným negatívnym dôsledkom, čo potvrdzujú aj jednotlivé podnety advokátov, dochádza aj v iných skrátených konaniach. Najmä v prípade rozsudku pre zmeškanie žalobcu. V zásade platí, že pri samostatnom procesnom spoločenstve skúma súd predpoklady na kontumačné rozhodnutie vo vzťahu ku každému žalovanému osobitne. Preto, ak sú napríklad splnené podmienky podľa § 278 písm. a) a b) CSP, avšak na pojednávaní navrhne rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie žalobcu iba jeden zo žalovaných, nemôže súd v rámci samostatného procesného spoločenstva kontumačne rozhodnúť aj voči tomu žalovanému, ktorý takéto rozhodnutie nenavhol. Dispozičný úkon vo forme návrhu žalovaného je totiž neopomenuteľnou podmienkou podľa § 278 CSP.

Ilustratívnejšie vyznie uvedený príklad v opačnom postavení strán. Ak by boli podmienky na rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie žalovaného na pojednávaní (§ 274 CSP) splnené iba voči jednému zo žalovaných solidárnych dlžníkov, rovnako by súd – napriek návrhu žalobcu – nemohol vydať kontumačný rozsudok voči všetkým žalovaným.

Analogicky je potrebné aplikovať uvedené závery aj v prípade samostatného procesného spoločenstva v konaní, kde má súd rozhodnúť rozsudkom pre uznanie nároku (§ 283 CSP) alebo rozsudkom pre vzdanie sa nároku (§ 287 CSP).

Keďže nie vždy sa možno spoľahnúť na reálne naplnenie princípu *iura novit curia*, ostáva otvorenou otázka prostriedkov nápravy prípadného protiprávneho stavu. Ten je vyvolaný nesprávnou aplikáciou procesných predpisov, pokiaľ ide o účinky a následky samostatného procesného spoločenstva.

Pri kontumačných rozsudkoch a rozsudkoch pre uznanie alebo vzdanie sa nároku je situácia pomerne jednoduchá, pretože znenie § 356 CSP priamo predpokladá podanie odvolania z dôvodu, že neboli splnené zákonné podmienky na vydanie takéhoto rozhodnutia. Dotknutá sporová strana má teda ihneď k dispozícii efektívny procesný nástroj v podobe odvolania, ktoré má suspenzívne účinky.

Výraznejším komplikáciám je však vystavený žalobca v prípade, ak súd prvej inštancie nezákonne zruší platobný rozkaz voči tomu zo žalovaných, ktorý odpor vôbec nepodal. Ako už bolo vyššie uvedené, proti takémuto rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka je prípustná sťažnosť. Ak ale sudca sťažnosť zamietne, alebo ak sám vydá uznesenie o zrušení platobného rozkazu, nie je proti takémuto rozhodnutiu prípustné odvolanie ani sťažnosť. Žalobca musí za daných okolností pokračovať v konaní aj voči tomu zo žalovaných, ktorý odpor proti platobnému rozkazu nepodal. Ide o pomerne absurdnú situáciu, pretože v rovnakom čase už mohla byť vedená exekúcia.

Po rozhodnutí vo veci samej sa môže žalobca v odvolacom konaní domáhať nápravy na základe § 365 ods. 2 CSP *„Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.“*

Nezákonným rozhodnutím, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, je právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie o zrušení platobného rozkazu voči konkrétnemu žalovanému. Dôvodne podané odvolanie rezultuje teda do zrušenia rozsudku v časti voči dotknutému žalovanému a súčasne aj do zrušenia samotného uznesenia o zrušení platobného rozkazu voči tomuto žalovanému, ako to predpokladá § 389 ods. 2 CSP.

Z pragmatického hľadiska je zároveň nevyhnutné upozorniť na ďalšiu skutočnosť. Aj v prípade samostatného procesného spoločenstva žalovaných znie nezriedka výrok zrušujúceho uznesenia súdu prvej inštancie tak, že sa bez ďalšieho zrušuje platobný rozkaz. Nie je teda bližšie špecifikované, voči ktorému zo žalovaných dochádza k zrušeniu. Za daných okolností je potrebné vychádzať z predpokladu, že platobný rozkaz bol zrušený ako celok a voči všetkým žalovaným, ktorí tvoria samostatné procesné spoločenstvo.

Pri nemožnosti podať sťažnosť ani odvolanie prichádza teda na strane dotknutého žalobcu, podľa individuálnych okolností prípadu, do úvahy ešte pomerne neistý návrh na opravu uznesenia (§ 224 CSP) prípadne jeho doplnenie (§ 225 CSP), keďže z výroku uznesenia musí byť s náležitou určitosťou zrejmé, či bol platobný rozkaz zrušený v celom rozsahu a voči všetkým žalovaným, alebo nie. ■

Úvodom k rozhodcovskému konaniu a jeho výhodám

Rozhodcovské konanie (arbitráž)¹ je najčastejšie definované ako alternatívna forma riešenia sporov. Predstavuje alternatívu k riešeniu sporov prostredníctvom všeobecných (štátnych) súdov.

Historicky rozhodcovské konanie vzniklo ako spôsob na riešenie sporov medzi štátmi, resp. medzi sporovými stranami z rôznych štátov, kedy by konanie na súdoch znamenalo zvýhodnenie strany, ktorá mala väzby na štát, v ktorom by sa súdne konanie konalo. V dôsledku výhod, ktoré rozhodcovské konanie so sebou prináša, sa však postupne etablovalo na riešenie akýchkoľvek obchodnoprávných sporov, a to aj sporov bez cezhraničného prvku.

Základným predpokladom rozhodcovského konania je dohoda zmluvných strán (nazývaná rozhodcovská zmluva alebo rozhodcovská doložka), na základe ktorej zmluvné strany dosiahnu konsenzus o tom, že určité spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú, nebude riešiť všeobecný súd, ale rozhodca alebo rozhodcovský tribunál.

Je zrejmé, že rozhodcovské konanie má oproti konaniu na (štátnych) súdoch mnohé výhody. V opačnom prípade by zmluvné strany nemali dôvod obmedzovať svoje právo na riešenie sporu pred súdom a nezverovali by spor do rúk rozhodcov.

Odborná literatúra uvádza mnoho výhod arbitráže oproti súdnemu konaniu. Je potrebné uviesť, že nie všetky z nich musia byť prítomné vo všetkých rozhodcovských konaniach. Je vždy na zmluvných stranách, či sa v konkrétnom prípade rozhodnú pre riešenie ich sporu pred rozhodcovským súdom.

Základný dôvod preferencie arbitráže vychádza z jej podstaty založenej na rozhodovaní rozhodcami, ktorých vyberajú sporové strany, a ktorí by mali rozhodovať rýchlo (pretože nie sú zaťaženi veľkým množstvom nerozhodnutých vecí z minulosti) a s vysokou mierou odbornosti (pretože strany si za rozhodcov vyberajú odborníkov pre právnu oblasť, ktorej sa spor týka). Z uvedeného vyplýva, že veľký dôraz je kladený na sporové strany (resp. ich právnych zástupcov), aby si zvolili vhodný rozhodcovský súd a vhodných rozhodcov, ktorí ich spor rozhodnú bez zbytočných prieťahov a s náležitou odbornosťou.

Rozhodcovské konanie treba chápať ako službu, pre ktorú sa zmluvné strany dobrovoľne rozhodnú. Tak, ako iné služby, aj služby súvisiace s rozhodcovským konaním môžu mať rôznu kvalitu. Z toho dôvodu je potrebné vedieť identifikovať poskytovateľov kvalitných služieb – stály rozhodcovský súd s dobrou reputáciou a zároveň rozhodcov, ktorí budú schopní kvalifikovane a rýchlo spor rozhodnúť. Stály rozhodcovský súd zabezpečí náležitú administratívnu podporu (doručovanie písomností, zabezpečenie priestorov na pojednávanie, vedenie zápisnice, asistenciu pri výbere rozhodcov) a rozhodcovia svojím prístupom vedú konanie tak, aby bola zabezpečená rýchlosť a efektívnosť konania.

1 Pojem arbitráž a rozhodcovské konanie budeme v tomto príspevku používať ako synonymá – a teda ekvivalentné pojmy.

Rozhodcovské konanie je zásadne jednoinštančné a rozhodcovský rozsudok je zvyčajne konečným rozhodnutím v merite veci. Súdny prieskum rozhodcovských rozsudkov (v tzv. konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku) býva spravidla úzko obmedzený len na otázky právomoci, procesnej spravodlivosti a verejného poriadku. To znamená, že rozhodcovský rozsudok súd nepreskúma z hmotnoprávneho hľadiska. Výsledkom rozhodcovského konania je štandardne konečné a záväzné rozhodnutie rozhodcu alebo rozhodcov, ktoré môže byť donucovacou mocou vynútené voči neúspešnej strane, resp. voči jej majetku.

Ďalšou výhodou rozhodcovského konania je neverejnosť. Sporové strany nie sú vystavené verejnému tlaku, najmä v prípadoch, ak by zverejnenie skutkových okolností prípadu mohlo mať vplyv na reputáciu sporovej strany.

V neposlednom rade je potrebné spomenúť neformálnosť rozhodcovského konania. Sporové strany si v spolupráci s rozhodcami (zväčša počas prvého stretnutia)² vo väčšine štandardne vedených rozhodcovských konaní dohodnú základný rámec postupu v konaní (vrátane dokazovania) tak, aby bola dodržaná zásada rovnosti strán, možnosť sporových strán vyjadriť sa a zároveň rýchlosť a hospodárnosť celého procesu. Výhodou neformálnosti je predovšetkým to, že rozhodcovia v súčinnosti so sporovými stranami môžu nastaviť vedenie konania individuálne pre každý spor a nie je potrebné sa striktne držať kogentných postupov prítomných v súdnom konaní. V tejto súvislosti je zároveň možné konštatovať, že v dôsledku toho majú sporové strany menej možností spor časovo zbytočne „naťahovať“.

Rozhodcovia sa môžu špecializovať len na určitý druh sporov (napr. stavebné spory, korporátne spory, spory súvisiace s právami duševného vlastníctva). Sporové strany si tak môžu vybrať rozhodcu, ktorý je odborníkom pre oblasť, ktorej sa ich spor týka.

Nepochybnou výhodou je tiež nekomplikované uznanie a výkon cudzích rozhodcovských rozsudkov. Je to vďaka Dohovoru o uznaní a výkone cudzích rozhodcovských rozhodnutí z roku 1958 (tzv. Newyorský dohovor) – aktuálne ho ratifikovalo už 159 krajín z celého sveta.

Pre úplnosť treba uviesť, že aj pri rozhodcovskom konaní sa vyskytujú prípady zneužitia práva a porušenia zákona. Tieto prípady je potrebné riešiť (a to aj v spolupráci so súdmi). Neznamená to však, že rozhodcovské konanie by sa malo prestať využívať. V Slovenskej republike bolo dôležitým posunom prijatie osobitnej regulácie vo vzťahu k spotrebiteľom, ktorých práva sú chránené v rámci osobitného spotrebiteľského rozhodcovského konania. Tým sa eliminovala najväčšia časť prípadov zneužívania arbitráže, ktoré vrhali zlé svetlo na rozhodcovské konanie ako celok. Čo sa týka obchodnej arbitráže, aj túto v budúcnosti budú čakať viaceré výzvy spojené s elimináciou nežiadúcich excesov, najmä neseriózných rozhodcovských súdov. V tejto súvislosti bude dôraz kladený aj na právnych zástupcov zmluvných strán, ktorí musia byť aktívni už počas rokovaní o uzatvorení rozhodcovskej zmluvy a pomáhať klientom pri výbere rozhodcovských súdov a následne pri voľbe vhodných rozhodcov.

Slovenská republika je z pohľadu rozvoja arbitráže stále iba v začiatkovej fáze – možno konštatovať, že si hľadá svoje miesto. V minulosti boli na Slovensku zaznamenané mnohé prípady, ktoré naštřbili dôveru zmluvných strán a ich právnych zástupcov v rozhodcovské konanie. To by však nemalo znamenať celkové zavrnutie tohto spôsobu riešenia sporov. Rozhodcovské konanie má bezpochyby svoj potenciál. Efektívne rozhodcovské konanie môže priniesť výrazné ušetrenie nákladov (a to nielen samotných trov konania, ale aj nákladov súvisiacich s dlhým vedením konania a následnou vymožiteľnosťou priznaného nároku), a „odľahčenie“ súdov od komplikovaných obchodnoprávných sporov. V neposlednom rade rýchle a efektívne riešenie sporov znamená aj zvýšenie dôvery v spravodlivosť a právny štát. Naplnenie tohto cieľa však vyžaduje úsilie všetkých zainteresovaných subjektov – zmluvných strán, advokátov (ktorí im poskytujú právne poradenstvo a vedú spor správnym smerom) a rovnako aj podporu zo strany súdov, ktoré budú schopné na jednej strane korigovať prípady extrémnych porušení, avšak zároveň sa zdržia zásahov v prípadoch, keď to nie je žiaduce. ■

2 V anglickom jazyku nazývanom *case management conference*.

Anketa

1. Ako hodnotíte kvalitu slovenskej legislatívy týkajúcej sa rozhodcovského konania?

■ JUDr. Peter Barica, advokát

Ako rozhodca som v roku 1994 elévske začiatky absolvoval na Rozhodcovskom súde Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory ešte za účinnosti zákona č. 98/1963 Zb. o rozhodcovskom konaní v medzinárodnom obchodnom styku a o výkone rozhodcovských rozhodnutí. V ďalšej rozhodcovskej činnosti som mal postupne možnosť aplikovať vždy novšie legislatívne úpravy rozhodcovského konania. Pri spätnom pohľade považujem za dôležitý a progresívny krok prijatie nového zákona č. 244/2002 Z. z., ktorý sa v značnej miere inšpiroval aktuálnym znením Modelového zákona o medzinárodnej komerčnej arbitráži z dielne Komisie OSN pre medzinárodné obchodné právo (UNCITRAL). Okrem rozšírenia pôsobnosti aj na občianskoprávne majetkové spory tuzemské i medzinárodné v § 3, tento zákon v § 12 umožnil akýmkoľvek právnickým osobám zriadiť a na svoje vlastné náklady udržiavať stály rozhodcovský súd. Optimistický sen, že sa tým zníži nápad na všeobecných súdoch sa však nekonal. Namiesto toho vzniklo viac menej neprehľadné množstvo stálych rozhodcovských súdov zriadených za účelom generovania zisku pre svojho zriaďovateľa, resp. s ním spriaznených podnikateľov, konajúcich pri absencii nestrannosti rozhodovania, a to nie len v spotrebiteľských veciach. Až novela zákonom č. 336/2014 Z. z. v spojení s ustanovením čl. LXX zákona č. 125/2016 Z. z., priniesla obmedzenie okruhu zriaďovateľov stálych rozhodcovských súdov, čo by malo viesť k obmedzovaniu vzniku konfliktu záujmov medzi zriaďovateľom a požiadavkou na nestranné a spravodlivé riešenie sporov. Táto novela, pokračujúca v inšpirovaní sa uvedeným Modelovým zákonom, priniesla aj ďalšie pozitíva. Novo definovaná arbitralita v § 1 umožňuje v rozhodcovskom konaní rozho-

dovať všetky spory, týkajúce sa právnych vzťahov, ohľadom ktorých možno uzatvoriť dohodu o urovnaní, vrátane sporov o určení, či tu právo alebo právny vzťah je alebo nie je. Tiež odkazuje spotrebiteľské spory na osobitnú úpravu v zákone č. 335/2014 Z. z. Treba tiež oceniť, že novela vhodne reaguje na nové formy komunikácie a uzatvárania rozhodcovských zmlúv, ponúka novú možnosť predbežných opatrení a novo precizuje práva a povinnosti tak účastníkov rozhodcovského konania ako aj rozhodcov samotných, s dôrazom na ich nezávislosť a nestrannosť.

■ JUDr. Pavol Erben, advokát

Slovenskú legislatívu týkajúcu sa rozhodcovského konania hodnotím pozitívne. Myslím si, že bez zveličovania možno povedať, že má svetové parametre. Dôvodom môjho tvrdenia je skutočnosť, že slovenská legislatíva v minulosti aj dnes dôsledne vychádza zo vzorových pravidiel UNCITRAL – komisie OSN, ktoré tvoria akési odporúčanie, alebo vzor pre členské štáty, keď riešia otázky rozhodcovských konaní. Samozrejme, bolo by príliš zjednodušené konštatovať, že slovenská legislatíva pravidiel UNCITRAL len opísala. Mali sme a máme v nej aj viacero „slovenských špecifik“, čo však nemení nič na tom, že v principiálnych otázkach arbitrážneho konania pravidlá UNCITRAL plne rešpektujete. Tým je zrozumiteľná a aj prijateľná pre ktorýkoľvek domáci alebo zahraničný subjekt, ktorý sa rozhodne riešiť svoj spor pred rozhodcovským súdom v SR.

Medzi „slovenské špecifiká“ v nedávnej minulosti patrila prílišná liberalizácia pri zriaďovaní stálych rozhodcovských súdov. Nemám nič proti liberalizácii, ale v danej oblasti a historickej dobe (2005) išlo očividne o chybný krok, pretože si stále rozhodcovské súdy často zriaďovali subjekty, ktoré ich nezakryte využívali vo svoj prospech. Svojich obchodných partnerov nútili podpisovať rozhodcovské doložky v prospech „svojich súdov“, ktoré následne neraz rozhodovali v prospech svojho zriaďovateľa, aj keď samotné právo tomu nezodpovedalo. Takých súdov bolo v danom období 80 – 90 v celej SR, čo je na prvý pohľad nadmieru pre takú malú krajinu.

Novela z roku 2016 uvedený neduh odstránila a počet stálych rozhodcovských súdov zredukovala na rozumnú a praktickú mieru.

■ **JUDr. Juraj Gyárfáš, LL.M., advokát**

Vždy je, samozrejme, priestor na zlepšenie, ale domnievam sa, že slovenský zákon o rozhodcovskom konaní predstavuje po vylúčení spotrebiteľskej arbitráže a ďalších úpravách podľa vzoru Modelového zákona UNCITRAL veľmi dobrý a moderný právny rámec.

■ **JUDr. Andrea Holíková, MF SR**

Slovenská legislatíva v oblasti rozhodcovského konania sa za posledné roky dynamicky rozvinula a reagovala najmä na problémy s ochranou spotrebiteľa, ktorý (spotrebiteľ) bol často proti svojej vôli alebo aj nevedome súčasťou rozhodcovského konania, pričom často si neuvedomoval dosah tohto druhu konania a ani jeho pravidlá. Zároveň legislatíva reagovala aj na otázky právnej praxe týkajúcej sa rozsahu predmetu rozhodcovského konania (určovacie spory), stále však existuje široká škála sporov, o ktorej nie je zjavné, či môže byť predmetom rozhodcovského konania (napr. spory medzi spoločníkmi obchodných spoločností zo spoločenskej zmluvy). Zároveň zavedením inštitútu Stálych rozhodcovských súdov zriaďovaných len určitými entitami sa urobil krok vpred vo vzťahu k väčšej objektívite, nestrannosti a tým aj presvedčivosti rozhodcovských nálezov.

V porovnaní s medzinárodnou legislatívou je slovenská právna úprava porovnateľná a miestami aj detailnejšia ako najčastejšie používané medzinárodné rozhodcovské pravidlá (UNCITRAL, ICC).

Detailnejšiu legislatívnu úpravu by si zaslúžila úprava trov rozhodcovského konania a najmä zásady ich priznávania, keďže existujú rozdiely medzi spôsobmi rozhodovania jednotlivých rozhodcovských súdov a najmä vo výške poplatkov.

■ **doc. JUDr. Katarína Chovancová, PhD., LL.M., MCI Arb, Paneurópska vysoká škola, Právnická fakulta**

Zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov spĺňa všetky kritériá modernej právnej úpravy klasickej obchodnej arbitráže, vrátane zapracovania relevantného UML 1985, striktne rešpektujúc NYC 1958. Dokonca ani nenaštrbuje základné piliere samotného rozhodcovského konania, čo sa o právnej úprave spotrebiteľskej arbitráže v SR, žiaľ, povedať vôbec nedá. Azda jediné, čo je možné slovenskej právnej úprave skutočne vytknúť – v porovnaní so zákonmi o rozhodcovskom konaní v iných európskych štátoch (aj mimo EÚ) – je zbytočné zakomponovanie konanie spomaľujúceho a nepružného inštitútu preskúmania rozhodcovského rozsudku, zakotveného v § 37. Uvedená úprava rozhodne SR ako perspektívnemu sídlu (miestu) konania arbitráže neprospeje a zákon by sa určite bez nej zaobišiel. Pokiaľ ide o objektívnu arbitrabilitu, slovenská právna úprava je akceptovateľná, švajčiarsky model, optimálny z hľadiska medzinárodnej obchodnej arbitráže by sa v SR zrejme neujal.

■ **JUDr. Pavel Lacko, LL.M., advokát**

Kvalita legislatívy je dobrá. Je založená na medzinárodných štandardoch (UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration).

■ **JUDr. Andrej Leontiev, LL.M., advokát**

Domnievam sa, že súčasná legislatíva dostatočne reflektuje potreby účastníkov rozhodcovských konaní ako aj súčasné svetové trendy v arbitráži a vzhľadom na použité zahraničné modely robí zo Slovenska atraktívnu destináciu pre vedenie rozhodcovských konaní.

■ **Mgr. Martin Magál, advokát**

Zákon o rozhodcovskom konaní č. 244/2002 Z. z., najmä v znení jeho veľkej novely č. 336/2014 Z. z. predstavuje veľmi kvalitný a pokrokový legislatívny rámec pre rozhodcovské konanie na Slovensku. Zaraďuje Slovensko medzi krajiny, ktorých legislatíva je v súlade s Modelovým zákonom UNCITRAL o rozhodcovskom konaní a Newyorským dohovorom o uznávaní a výkone cudzích rozhodcovských rozhodnutí. Žiaľ, neskoršie dve novely do zákona zaviedli opäť nesystémové a nelogické prvky, vrátane zrušenia platne dohodnutých rozhodcovských doložiek pre prípad zrušenia stáleho rozhodcovského súdu, hoci riešením by bola úprava pokračovania platnosti týchto doložiek ako doložiek pre rozhodcovské konanie ad hoc s určením dôveryhodnej ustanovovacej authority. Takisto zúženie požiadaviek na transparentnosť a informovanie stálych rozhodcovských súdov o svojej činnosti nepovažujem za správne riešenie. Veľmi pozitívne treba hodnotiť oddelenie nesporebiteľskej a spotrebiteľskej arbitráže do samostatných predpisov.

■ **JUDr. Ľudovít Mičinský, MCI Arb, advokát**

Myslím, že kvalita legislatívy je dobrá. Zákon o rozhodcovskom konaní je zosúladený s modelovým zákonom UNCITRAL a rešpektuje všetky medzinárodné štandardy rozhodcovského konania. Osobne by som možno prijal ešte prísnejšiu legislatívu pre zriadenie a fungovanie stálych rozhodcovských súdov, najmä s ohľadom na narušenie dôvery podnikateľského prostredia v rozhodcovské konanie. Predchádzajúca liberálna právna úprava (účinná 2002 – 2014), ktorá umožnila v podstate neobmedzené zriaďovanie stálych rozhodcovských súdov, zanechala na dôvere v rozhodcovské konanie veľké škody. Za všetko hovorí neadekvátny počet zriadených stálych rozhodcovských súdov, ktorých bolo viac ako 120 (!). Je potom prirodzené, že pri takomto množstve a absencii relevantnej regulácie sa našli stále rozhodcovské súdy so zlou povestou a zlými rozhodcovskými rozsudkami. Z tohto pohľadu preto veľmi pozitívne hodnotím súčasnú legislatívu, no myslím si, že podmienky na fungovanie stálych rozhodcovských súdov by sa mohli ešte trochu sprísniť.

■ **prof. JUDr. Marek Števec, PhD., rektor**

Vo všeobecnosti platí, že slovenské právne prostredie disponuje v mnohých prípadoch pomerne kvalitnou legislatívou, avšak pokrívame v oblasti aplikačnej a interpretačnej.

Do značnej miery to platí aj o legislatíve rozhodcovského konania, či ak chceme, arbitráže. Objektívne vzaté, predovšetkým obchodná arbitráž disponuje v Slovenskej republike kvalitnou, štandardnou a medzinárodne osvedčenou právnou úpravou, ktorá je schopná saturovať potreby aplikáčnej praxe. Isté rezervy vidím v oblasti doktrínalnej, a tým interpretačno-aplikačnej.

2. Ako hodnotíte vzťah slovenských súdov k rozhodcovským súdom a rozhodcovskému konaniu?

■ JUDr. Peter Barica

Zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov upravuje ingerenciu a súčinnosť všeobecných súdov najmä vo vzťahu k rozhodcovskému konaniu ad hoc (napr. § 6 ods. 3, § 8 ods. 2), ale aj pri predbežných opatreniach podľa § 2 ods. 2 a § 22d, námietke proti rozhodcovi (§ 9 ods. 5), námietke nedostatku právomoci rozhodcovského súdu (§ 21 ods. 4) a konečne postupom podľa Tretej a Štvrtej hlavy tohto zákona pri zrušení rozhodcovského rozsudku, resp. uznaní a výkone cudzieho rozhodcovského rozsudku. Ale aj tu sa vzhľadom na samostatnosť rozhodcovského konania úloha súdov má obmedziť len na prevenciu zásahov do práva na spravodlivý proces, avšak bez toho, aby neprimerane zasahovali do autonómie strán alebo rozhodovacieho procesu rozhodcovského súdu či meritórne skúmali rozhodcovské rozhodnutie. Preto všeobecné súdy vykonávajú právomoc vo vzťahu k rozhodcovskému konaniu len tam a v rozsahu ako to stanovuje zákon o rozhodcovskom konaní, inak do rozhodcovského konania zasahovať nesmú. Treba dúfať, že určité pokusy v tomto smere zostanú ojedinelým vybočením.

Zákon o rozhodcovskom konaní je pre rozhodcov lex specialis. Ak niektorú otázku postupu konania nemožno riešiť podľa tohto zákona jeho § 51 ods. 3 im umožňuje použiť primerane ustanovenia CSP, ak to povaha veci pripúšťa. To však neotvára cestu súdom, aby postup rozhodcov v konaní a rozhodovaní posudzovali striktne podľa ustanovení CSP a judikatúry upravujúcej postup súdov, resp. ustanovení čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, hoci na to netrvá ani judikatúra EŠLP.

Pre túto symbiózu rozhodcovských a všeobecných súdov je však určite prínosom kauzálna príslušnosť v sporoch týkajúcich sa rozhodcovského konania (§ 28 CSP) umožňujúca špecializáciu sudcov daného súdu na túto agendu.

■ JUDr. Pavol Erben

Vzťah slovenských všeobecných súdov k rozhodcovským súdom a rozhodcovským konaniam hodnotím negatívne.

Všeobecné súdy často vôbec nepoznajú princípy rozhodcovského konania, v dôsledku čoho nesprávne vyhodnocujú tak rozhodcovské rozsudky, ako aj priebeh konania, ktoré im predchádzalo. Často pristupujú k rozhodcovským súdom vrchnostensky, ako keby boli „kvázi“ odvolacími súdmi. Požadujú predloženie súdneho spisu rozhodcovského súdu, hoci na to nie sú oprávnené. Navyše, sporové strany, ktoré podali žalobu na zrušenie rozhodcovského rozsudku, majú k dispozícii celý obsah súdneho spisu.

Takýto postoj je však nesprávny a v rozpore s príslušnými ustanoveniami zákona č. 244/2002 Z. z., v platnom znení, najmä jeho 3. hlavou, § 40 a nasl. Všeobecný súd je oprávnený konať len na základe osobitnej (novej) žaloby na zrušenie rozhodcovského rozsudku, ktorú podá niektorá zo strán rozhodcovského konania. Dôvody a možnosti na podanie takej žaloby sú striktne uvedené v § 40 Zákona o rozhodcovskom konaní a všeobecný súd je nimi viazaný.

Uvedené skutočnosti si však všeobecné súdy často nevedomujú, v dôsledku čoho je ich postup chybný, vnáša právnu neistotu do života súdiacich sa podnikateľov, sporových strán, čo zbytočne zaťažuje podnikateľské prostredie a poškodzuje činnosť rozhodcovských súdov, bez toho, aby sa o to pričínili.

■ JUDr. Juraj Gyárfáš, LL.M.

V konečnom dôsledku by súdy a arbitráž nemali byť antagonistami, ale, naopak, komplementárnymi zložkami efektívneho riešenia sporov. Niekedy však súdy pristupujú k arbitráži s istou nedôverou, čo, žiaľ, súvisí aj s nevhodnými postupmi niektorých rozhodcovských súdov. Podľa môjho názoru sa však tento vzťah v ostatných rokoch vyvíja smerom k väčšej predvídateľnosti a dôvere.

■ JUDr. Andrea Holíková

Rozhodcovské súdy sa snažia do určitej miery suplovať všeobecné súdnictvo, ktoré v dôsledku najmä organizačného zlyhania nie je schopné vybaviť požadovaný nápad vecí. Rozhodcovské súdy síce majú svoje historické opodstatnenie, avšak v súčasnosti je ich činnosť skôr predmetom podnikania sui generis, keďže všeobecné súdnictvo sa potýka so svojimi nedostatkami, najmä s prieťahmi v konaní. Z hľadiska odbornosti existuje veľká variabilita kvality nálezov rozhodcovských súdov, čo je však jav, ktorý sa vyskytuje aj vo všeobecnom súdnictve.

■ doc. JUDr. Katarína Chovancová, PhD., LL.M., MCI Arb

Vzhľadom na degradáciu arbitráže v SR v minulosti v dôsledku vysokého počtu nekvalitných rozhodcovských súdov a spiatocnícke vnímanie rozhodcovského konania ako rivala súdneho konania vzťah slovenského súdnictva k obchodnej arbitráži zrejme nebude ideálny – napr. ČR je v súčasnosti v tomto smere priam odstrašujúcim príkladom.

■ JUDr. Pavel Lacko, LL.M.

Ešte stále pretrváva nedôvera súdov voči rozhodcovskému konaniu vytvorená počas obdobia, keď spotrebiteľské spory

boli arbitrovateľné v štandardnom rozhodcovskom konaní, čo bolo voči spotrebiteľom zneužívané.

■ **JUDr. Andrej Leontiev, LL.M.**

Myslím si, že rozhodcovské konanie predstavuje významnú a efektívnu alternatívu ku konaniam na slovenských súdoch. Nemám výraznejšie negatívne skúsenosti s rozhodnutiami slovenských súdov tam, kde najčastejšie prichádzajú do kontaktu s arbitrážou, napríklad v konaniach o rušenia nálezov.

■ **Mgr. Martin Magál**

Aj keď už existujú náznaky zlepšenia situácie, vzťah slovenských súdov k rozhodcovskému konaniu vnímam ako podozrievavý až vyslovene nepriateľský, česť výnimkám. Takisto mi chýba dôslednejšie rozlišovanie role všeobecných súdov pri ich ingerencii do nesporebného a sporebného rozhodcovského konania. Pozitívom je, že v oblasti uznávania a výkonu cudzích rozhodcovských rozhodnutí je rozhodovacia činnosť slovenských súdov konzistentnejšia a logickejšia, ako pri uznávaní a výkone domácich rozhodcovských rozsudkov. Na to, aby si Slovensko zaslúžilo povesť krajiny, kde je nielen dobrá legislatíva pre rozhodcovské konanie, ale aj predvídateľná a rozumná súdna prax v tejto oblasti, bude však potrebné prejsť ešte dlhú cestu. Sudcovia sa musia naučiť chápať rozhodcovské súdy a rozsudky ako bežnú a vítanú súčasť infraštruktúry riešenia sporov. Rozhodcovia, naopak, budú musieť výrazne zapracovať na kvalite vedenia rozhodcovských sporov a odôvodnenia rozsudkov, avšak najmä na tom, aby nevznikali pochybnosti o ich neustranosti a nezávislosti.

■ **JUDr. Ľudovít Mičinský, MCI Arb**

Podľa mňa slovenské súdy nemajú vyhranený vzťah k rozhodcovskému konaniu alebo rozhodcovským súdom, či už v pozitívnom alebo negatívnom smere. Ako pozitívne hodnotím, že v celej SR o rozhodcovských konaniach rozhodujú v prvom stupni len tri súdy, čo umožňuje sudcom týchto súdov špecializovať sa na problematiku. Niekde som čítal, že Okresný súd Bratislava V aktuálne rieši cca 300 súdnych sporov týkajúcich sa rozhodcovského konania. Takýto počet prípadov naozaj umožní sudcom získať prax v tejto oblasti. Verím preto, že sa už nezopakuje situácia spred cca 10 rokov, kedy sudca jedného okresného súdu odmietol zrušiť naozaj zlý rozhodcovský rozsudok a mimo záznam povedal: „Tak vám treba, nemáte si dávať rozhodcovské doložky.“ Ešteže odvolací súd mal iný názor.

■ **prof. JUDr. Marek Števec, PhD.**

Čestne sa priznám, že nemám rád takéto „paušalizujúce“ otázky, keďže takmer nikdy nedisponujeme dostatočným množstvom validných štatistických údajov na ich zodpovedanie. Platí to i vo vami nastolenej otázke. Neviem paušálne zhodnotiť vzťah všetkých slovenských súdov (a sudcov) k problematike arbitráže či problematike ADR všeobecne. Domnievam sa však, že základnou náladou slovenského justičného prostredia je stále istá miera rezervovanej zdržanlivosti...

3. Čo považujete za najväčšie úskalia a výzvy pre rozvoj rozhodcovského konania v Slovenskej republike?

■ **JUDr. Peter Barica**

Ako veľké plus vnímam prvý komentár k zák. č. 244/2002 Z. z. od kolektívu vedeného kolegom Jurajom Gyárfášom z roku 2016 i ďalší príspevok v podobe komentára z r. 2018 autoriek R. Hučkovej a D. Treščákovej z Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach.

Nemožno sa však uspokojiť s tým, že došlo odstráneniu najpálčivejších problémov a stav v tzv. obchodnej arbitráži sa môže postupne zlepšovať. V rámci obnovenia dôvery v rozhodcovské konanie je potrebné posúdiť, či stačí čakať na judikatúru napríklad s precizovaním „definície“ oprávnených zriaďovateľov stálych rozhodcovských súdov, ako zabezpečiť aktualizáciu zoznamu „legálnych“ stálych rozhodcovských súdov vedeným Ministerstvom spravodlivosti SR v zmysle § 12a zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, ako predísť tzv. dvojitému prieskumu rozhodcovských rozhodnutí podľa § 40 cit. zákona a následne v exekučnom konaní podľa § 53 písm. f) bod 4. Začiatkom riešenia týchto i ďalších problémov v praxi stálych rozhodcovských súdov by mohlo byť aj stretnutie vybraných rozhodcov a sudcov [§ 20 písm. e) CSP] k výmene názorov na sporné otázky a ustálenie vzájomne vyhovujúcej praxe výmeny informácií (§ 8 ods. 4 cit. zák.) V tomto smere by som uvítal iniciatívu Stáleho rozhodcovského súdu SAK.

■ **JUDr. Pavol Erben**

Za najväčšie úskalia rozhodcovského konania v súčasnosti považujem všeobecný pokles dôvery voči rozhodcovským súdom, čo spôsobila liberálna zákonná úprava, o ktorej som sa zmienil vyššie. Mnohé podnikateľské subjekty sa zdráhajú pristúpiť k riešeniu sporov pred rozhodcovskými súdmi, pretože im nedôverujú ako inštitúcii, ktorá koná nezávisle, nezaújato a odborne. Je to škoda, pretože zďaleka nie všetky rozhodcovské súdy v minulosti rozhodovali zle. Verejná mienka sa však ešte generálne nepreorientovala a nezaznamenala pozitívne zmeny, ktoré priniesla novela Zákona č. 125/2016 Z. z.

Za výzvu pre rozvoj rozhodcovského konania v SR považujem práve dosiahnutie obratu pri získavaní dôvery voči rozhodcovským súdom. Treba si pritom uvedomiť určitú dvojzrakovosť. V prvej fáze musí nastať pozitívny obrat vo vnímaní výhod rozhodcovského konania, čo by malo priniesť nárast počtu rozhodcovských doložiek, v ktorých budúce sporové strany uprednostnia konanie pred rozhodcovským súdom oproti konaniu na všeobecných súdoch. Tých výhod je viac – rýchlosť konania, možnosť voľby / výberu rozhodcov, záväznosť rozhodnutia, jednostupňové konanie a ďalšie.

Druhá fáza je časové obdobie medzi podpisom rozhodcovskej doložky a jej aplikácia. To môže trvať niekoľko me-

siacov aj rokov. Až vtedy sa ukáže, nakoľko došlo k pozitívnemu obratu v mysliach subjektov využívajúcich možnosti arbitrážnych súdov.

■ JUDr. Juraj Gyárfáš, LL.M.

Naďalej je potrebné budovať väčšiu dôveru v rozhodcovské konanie ako inštitút, ktorého cieľom je efektívne riešiť spory a nie zneužívať ho na bizarné podvody. Ako najväčšiu výzvu vnímam právno-politickú otázku ako – a či vôbec – regulovať zriaďovanie stálych rozhodcovských súdov.

■ JUDr. Andrea Holíková

Z nášho pohľadu neexistuje najmä dostatočná miera presvedčivosti právnych záverov rozhodcovských súdov, často sú rozhodcovské nálezy predmetom ďalšieho súdneho konania, čím sa potiera ich základný účel (rýchlosť, presvedčivosť, nestrannosť) a právne spory sa tak dostávajú späť do systému všeobecného súdnictva. Pokiaľ sa má zachovať existencia rozhodcovských súdov (v súčasnosti totiž existuje dostatočne rozvinutý súdny aparát), je potrebné zdôrazniť kvalitu a odbornosť rozhodcov. Tiež môže vznikať dojem konfliktu záujmov, keď sú rozhodcami aj aktívni advokáti.

■ doc. JUDr. Katarína Chovancová, PhD., LL.M., MCIArb

Lepšia komunikácia klasických súdov s rozhodcovskými súdmi, permanentné zlepšovanie aktuálnej právnej úpravy, zrušenie všetkých zbytočných a nekvalitných rozhodcovských súdov a sústredenie celej klasickej aj špecializovanej obchodnej sporovej agendy len na niekoľkých stálych kvalitných rozhodcovských súdoch (napr. RS SOPK, RS SAK, RS SBA).

■ JUDr. Pavel Lacko, LL.M.

Zvýšenie právneho povedomia o výhodách rozhodcovského konania; efektívna eliminácia zneužívania rozhodcovského konania; efektívne riešenie prípadov zaujatosti rozhodcov; nájdenie optimálnej miery súdnej ingerencie do rozhodcovského konania (na jednej strane nezasahovať, kde to nie je potrebné, na druhej strane efektívne riešiť zrejme prípady porušenia).

■ JUDr. Andrej Leontiev, LL.M.

Veríme, že rozhodcovské konanie je lepšie pripravené na potreby súčasného slovenského alebo zahraničného klienta ako slovenská justícia. Je preto nevyhnutné výhody rozhodcovského konania kontinuálne opakovať, najmä so zamera-

ním na mladú generáciu vyrastajúcich právnikov. Rovnako považujeme za kľúčové podporovať a posilňovať kvalitné rozhodcovské inštitúcie, akou je najmä RS SAK a naopak, vytvárať odborný tlak na reformovanie tých inštitúcií, ktoré napriek svojej dlhoročnej tradícii výraznejšiu modernizáciu majú ešte len pred sebou.

■ Mgr. Martin Magál

Negatívny vzťah všeobecných súdov k rozhodcovskému konaniu, zlú reputáciu rozhodcovského konania v dôsledku excesov v konaniach za účasti spotrebiteľa a nedostatočnú reputáciu a transparentnosť mnohých stálych rozhodcovských súdov. Za osobitnú zmienku stojí netransparentné a rodinkárske fungovanie Stáleho rozhodcovského súdu pri Slovenskej obchodnej a priemyselnej komore (SOPK), vďaka ktorému dnes na Slovensku neexistuje všeobecne uznávaný a profesionálne riadený stály rozhodcovský súd. Rovnako z tých istých dôvodov nefunguje ani národný výbor ICC, ktorý by aktívnejšie Slovensko zapájal do činnosti Medzinárodného rozhodcovského súdu pri Medzinárodnej obchodnej komore (ICC). Za chybu tiež považujem zrušenie Stáleho rozhodcovského súdu Slovenskej asociácie bánk. Naopak, obnovenie činnosti Stáleho rozhodcovského súdu Slovenskej advokátskej komory, jeho pravidlá kladúce dôraz na profesionalitu konania a nezávislosť rozhodcov dávajú nádej, že aj na Slovensku vie fungovať dôveryhodná rozhodcovská inštitúcia.

■ JUDr. Ľudovít Mičinský, MCIArb

Za zásadné úskalie považujem nízku dôveru podnikateľského prostredia v rozhodcovské konanie. Ako som uviedol vyššie, vzhľadom na nedobré skúsenosti a zlé medializované rozhodcovské rozsudky majú mnohí podnikatelia negatívne predsudky voči rozhodcovskému konaniu. A priori preto odmietajú v zmluvách rozhodcovské doložky. Takže najväčšou výzvou bude znovuvybudovanie „kreditu“ rozhodcovského konania tak, aby bolo vnímané ako efektívna a dôveryhodná platforma pre riešenie sporov. Verím, že postupnou prácou, aj na Rozhodcovskom súde Slovenskej advokátskej komory, sa nám túto výzvu podarí zdolať.

■ prof. JUDr. Marek Števček, PhD.

Pri tejto odpovedi si dovoľujem poukázať na náš príspevok s Jurajom Gyárfášom, ktorý je súčasťou tohto čísla Bulletinu slovenskej advokácie. V ňom sa podrobne venujeme odpovedi na nastolenú otázku.

Odkiaľ prichádza, kde sa nachádza a kam kráča arbitráž na Slovensku

JUDr. Juraj Gyárfáš, LL.M.

prof. JUDr. Marek Števček, PhD.

Možno sa budeme opakovať,¹ ale sme úprimne presvedčení, že fungujúce rozhodcovské konanie je prínosom pre právny a hospodársky život moderného štátu, ako aj pre trhovú ekonomiku. Fungujúca arbitráž² pritom stojí na niekoľkých predpokladoch. Medzi ne, samozrejme, patrí rozumná zákonná úprava a predvídateľné súdy. Okrem toho je však kľúčovou ingredienciou dôvera.

S istou mierou hyperbolizácie možno tvrdiť, že arbitráž je akýmsi „stelesnením“ dôvery. Strany sa obracajú na rozhodcovskú inštitúciu, ktorá nie je štátnym orgánom a nepodlieha štátnemu dohľadu, pretože jej dôverujú, že dokáže efektívne spravovať riešenie ich sporu. Strany svoj spor predkladajú na rozhodnutie rozhodcom, ktorí nemajú štátom prepožičaný talár a ani nemusia absolvovať žiadne štátne skúšky, pretože im dôverujú, že ich spor vyriešia rýchlo a spravodlivo. Štát zároveň dôveruje súkromným osobám, že si dokážu zvoliť vhodný spôsob riešenia svojho sporu, dôveruje rozhodcom a rozhodcovskej inštitúcii, že tento spor dokážu rozhodnúť a svoj dozor nad arbitrážou obmedzuje na krátky zoznam taxatívne vymedzených dôvodov.

Dôvera sa nedá nanútiť a veľmi ťažko a pomaly sa buduje (na druhej strane, stráca sa rýchlo). Ako bude ďalej uvedené v tomto článku, rozhodcovské konanie na Slovensku, žiaľ, vzbudzuje istú nedôveru. Dovoľujeme si tvrdiť, že Slovensko má kvalitný zákon o rozhodcovskom konaní³ a rozhodovacia prax súdov sa v mnohých dôležitých otázkach týkajúcich sa arbitráže stáva viac predvídateľnou. Dôveru je však stále potrebné budovať.

Aj preto sme vďační Bulletinu slovenskej advokácie, že rozhodcovskému konaniu dáva priestor v tomto monotematickom vydaní. Väčšia informovanosť o rozhodcovskom konaní môže prispieť k postupnému budovaniu dôvery a zlepšovaniu rozhodcovského konania. A veríme, že fungujúce rozhodcovské konanie je pozitívnym javom.

V tomto článku si dovoľíme stručne načrtnúť nedávnu históriu arbitráže na Slovensku, ako aj jej niektoré súčasné a budúce výzvy.

1 Týmto presvedčením sme si dovolili uviesť aj komentár k zákonu o rozhodcovskom konaní (Gyárfáš, J., Števček, M. a kol. Zákon o rozhodcovskom konaní. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. IX).

2 Na účely tohto článku používame termíny arbitráž a rozhodcovské konanie *promiscue*.

1. Arbitrážne kyvadlo alebo stručné dejiny arbitráže na Slovensku

Právny rámec rozhodcovského konania na Slovensku možno prirovnať ku kyvadlu. S veľkým rozmachom sa presúva z jedného extrému do druhého a akosi nevie pokojne spočinúť v pomyslenom strede (ekvilibriu).

V období socializmu sa vnútroštátne hospodárske spory riešili v tzv. štátnej arbitráži podľa zákona č. 99/1950 Sb. o hospodárskych zmluvách a štátnej arbitráži a vládneho nariadenia č. 47/1953 Sb. o štátnej arbitráži. Hospodárske spory medzi právnickými osobami a družstvami riešili arbitrážne orgány na základe návrhu a nevyžadovalo sa uzavretie rozhodcovskej

zmluvy.⁴ Neskôr išlo o tzv. hospodársku arbitráž podľa zákona č. 121/1962 Zb. o hospodárskej arbitráži. Cez prizmu moderného chápania arbitráže ako neštátneho spôsobu riešenia sporov sa samotný pojem *štátna arbitráž* javí ako oxymoron a absencia rozhodcovskej zmluvy potvrdzuje, že nemožno hovoriť o arbitráži v zmysle dobrovoľného riešenia sporov, ako je tomu v súčasnosti.

Po zmene režimu nadviazala úprava rozhodcovského konania na relatívne štandardnú modernú úpravu zákona č. 98/1963 Zb. o rozhodcovskom konaní v medzinárodnom obchodnom styku a výkone rozhodcovských rozhodnutí. Za socializmu platila táto úprava len pre spory z medzinárodného obchodného styku. Zákonom č. 120/1994 Z. z. sa aplikácia tejto úpravy rozšírila aj na tuzemský obchodný styk.⁵

Prvú komplexnú úpravu rozhodcovského konania v samostatnej Slovenskej republike predstavoval zákon č. 218/1996 Z. z., ktorý obsahoval viaceré moderné inštitúty. Zároveň obsahoval značne restriktívnu úpravu zriaďovania stálych rozhodcovských súdov.

Ako ďalší rozmach kyvadla možno vnímať prijatie súčasného zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní. Ambíciou zákonodarcu pri prijatí uvedeného zákona bolo implementovať Modelový zákon UNCITRAL⁶ a v mnohých aspektoch išlo o veľmi modernú a liberálnu úpravu. Vo niektorých otázkach sa zákonodarca namiesto Modelového zákona pridržoval dovtedajšej česko-slovenskej úpravy (napr. pri formulovaní dôvodov na zrušenie rozhodcovského rozsudku).

Zákon o rozhodcovskom konaní v čase svojho prijatia neobsahoval osobitnú úpravu spotrebiteľskej arbitráže. To v praxi viedlo k masívnemu využívaniu (a niekedy, žiaľ, aj zneužívaniu) rozhodcovského konania v oblasti spotrebiteľského práva. Na základe veľmi liberálnej úpravy zriaďovania stálych rozhodcovských súdov začalo vznikať veľké množstvo týchto inštitúcií, pričom postupy niektorých z nich, žiaľ, nespĺňali náležité štandardy.

Za tohto stavu sa kyvadlo opäť začalo vychýľovať na druhú stranu. V prvom rade došlo k prijatiu zákona č. 71/2009 Z. z., ktorým sa do zákona o rozhodcovskom konaní implementovali niektoré mechanizmy na ochranu spotrebiteľov. Nad rámec toho začali súdy pristupovať k rozhodcovskému konaniu s určitou dávkou nedôvery a (vari trochu oprávnenej) skepsy. Zatiaľ čo táto rozhodovacia činnosť mohla byť odôvodnená v spotrebiteľskej arbitráži, v dôsledku neexistencie jednoznačného delenia medzi spotrebiteľskou a ne-spotrebiteľskou arbitrážou sa jej závery často aplikovali na rozhodcovské konanie ako také, čo viedlo k zníženiu predvídateľnosti a flexibility aj v oblasti komerčnej arbitráže.

Príkladom možno uviesť rozhodnutia o objektívnej non-arbitrabilite určovacích sporov,⁷ o neplatnosti rozhodcovskej doložky inkorporovanej do zmluvy prostredníctvom odkazu na všeobecné obchodné podmienky⁸ a pripustenie ústavných sťažností proti rozhodcovským rozsudkom.⁹ Všetky tri názory boli problematické¹⁰ a všetky tri boli medzitým legislatívne alebo judikátorne prekonané (ako bude podrobne uvedené nižšie). Všetky tri však ilustrujú jeden z výkyvov kyvadla.

Tristným svedectvom o stave rozhodcovského konania na Slovensku začiatkom 10-tych rokov 21. storočia je štúdia vypracovaná pre Európsky parlament porovnávajúca arbitrážnu legislatívu a prax v členských štátoch EÚ a vo Švajčiarsku v roku 2014. V prieskume otvorenosti právneho poriadku voči rozhodcovskému konaniu sa Slovenská republika (spoločne s Lotyšskom) umiestnila na poslednom (!) mieste. Ako dôvody tohto neutešeného stavu sa uvádzali štrukturálne slabiny slovenského rozhodcovského práva, odpor voči arbitráži zo strany slovenskej justície a vznik veľkého množstva neregulovaných rozhodcovských inštitúcií zriaďovaných často za účelom zisku bez dostatočných ohľadov na férovosť a poctivosť administrovaných konaní.¹¹

V roku 2014 zákonodarca pristúpil k rozsiahlej novele zákona o rozhodcovskom konaní (č. 336/2014 Z. z.) a zároveň k prijatiu samostatného zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní (č. 335/2014 Z. z.). Došlo tak k odčleneniu spotrebiteľskej a komerčnej arbitráže, pričom spotrebiteľská arbitráž bola podriadená prísnemu licenčnému režimu, zatiaľ čo komerčná arbitráž bola liberalizovaná a ešte viac sa priblížila Modelovému zákonu UNCITRAL v jeho prepracovanom znení z roku 2006.

Túto novelu možno hodnotiť ako snahu zadržať kyvadlo v pomyslenom strede a pokúsiť sa vytvoriť stabilný právny rámec rozhodcovského konania. Štyri roky od účinnosti je zrejme príliš skoro na komplexné hodnotenie. Predbežne sa však prikláňame k názoru, že v mno-

3 Zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „**zákon o rozhodcovskom konaní**“ alebo „**ZRK**“).

4 Za doplnenie týchto špecifik hospodárskej arbitráže autori ďakujú JUDr. Alexandrovi Škrinárovi.

5 K histórii rozhodcovského konania na Slovensku podrobne Števec, M., Gábris, T. Reforma rozhodcovského konania v Slovenskej republike s osobitným zreteľom na tzv. obchodnú arbitráž. Justičná revue, 67, 2015, č. 4, s. 448 – 462; Erben, P. Prehľad vývoja a aktuálny stav právnej úpravy rozhodcovského konania v Slovenskej republike. In: Podpora aplikačnej praxe rozhodcovských súdov v Slovenskej republike. Zborník z konferencie konanej dňa 23. mája 2007 v Bratislave, s. 7.

6 UNCITRAL Modelový zákon o medzinárodnej obchodnej arbitráži z roku 2002 (*UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration*) (ďalej len „**Modelový zákon**“).

7 Rozhodnutie Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 26 Cob 161/2009; rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 2 Cob 178/2008; rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 1 Cob 171/2015.

8 Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2 Cdo 245/2010.

9 Ohľadom podrobného historického prehľadu názorov jednotlivých senátov Ústavného súdu SR na prípustnosť ústavných sťažností proti rozhodcovským rozsudkom pozri uznesenie Ústavného súdu SR, PLz. ÚS 5/2015.

10 Ohľadom arbitrability určovacích sporov pozri Hrivnák, J. Základy arbitráže: Druhá časť: Rozhodcovská zmluva. Bulletin slovenskej advokácie, roč. XI,

2005, č. 5, s. 17 a *Hrivnák, J.* Základy arbitráže. Prvá časť. Prípustnosť arbitráže. Bulletin slovenskej advokácie, roč. XI, 2005, č. 3 – 4. Pozri taktiež kritiku citovaných rozhodnutí v *Magál, M., Gyárfáš, J.* Arbitrabilita sporov o určenie (ne) platnosti právneho úkonu. Justičná revue, 2011, č. 8 – 9 ako aj tam citovanú zahraničnú judikatúru a literatúru.

Ohľadom inkorporácie rozhodcovskej doložky vo všeobecných obchodných podmienkach pozri *Gyárfáš, J.* Je platná rozhodcovská doložka vo všeobecných obchodných podmienkach? Lexforum, 9. 4. 2012, <http://www.lexforum.sk/386>.

Ohľadom ústavných sťažností pozri podrobný výklad v uznesení Ústavného súdu SR, PLZ. ÚS 5/2015, vrátane tam citovanej zahraničnej judikatúry a literatúry.

11 *Cole, T., Bantekas, I., Ferretti, F., Riefa, Ch., Warwas, B. A., Ortolani, P.* Legal Instruments and Practice of Arbitration in the EU. Study for the JURI Committee. Brusel : European Parliament, 2014, s. 161.

12 Pre objektívnosť autori tohto článku (opätovne) deklarujú už pomerne známy fakt, že na príprave spomínanej novely sa priamo podieľali.

13 Rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 7 Co 133/2015; rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 41 Cob 212/2013.

14 Uznesenie Ústavného súdu SR, PLZ. ÚS 5/2015.

hých otázkach sa skutočne podarilo ustáliť legislatívny rámec arbitráže v rozumnom strede. V niektorých otázkach sa však kyvadlo stále hýbe. Dvom z týchto otázok sa budeme venovať v nasledovnej časti článku.¹²

2. Súčasný a budúce výzvy arbitráže na Slovensku

Mnohé z otázok, ktoré boli do účinnosti zákona č. 336/2014 Z. z. obeťou kyvadla, sa podarilo ustáliť. Príkladom možno uviesť arbitrabilitu určovacích sporov, ktorej popieranie niektorými súdmi umožňovalo torpédovať akékoľvek rozhodcovské konanie paralelným určovacím konaním pred súdom. Arbitrabilitu určovacích sporov výslovne potvrdil novelizovaný dovetok § 1 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní. Podľa našich vedomostí sa tento názor presadil aj v aplikáčnej praxi.¹³

Podobne aj otázka platnosti rozhodcovskej doložky inkorporovanej odkazom bola výslovne upravená v § 4 ods. 4 zákona o rozhodcovskom konaní. Vzhľadom na samostatnú úpravu spotrebiteľskej arbitráže už táto otázka nevyvoláva také problémy.

Taktiež otázka prípustnosti ústavných sťažností proti rozhodcovským rozsudkom bola síce nezávisle od novely zákona o rozhodcovskom konaní, ale v podobnom čase vyriešená zjednocujúcim stanoviskom pléna Ústavného súdu SR, podľa ktorého „Ústavný súd Slovenskej republiky nemá právomoc rozhodovať o sťažnostiach proti postupu alebo rozhodnutiam rozhodcovských súdov“.¹⁴

Zákonný rámec je teda v zásade pripravený na to, aby sa komerčná arbitráž ďalej vyvíjala a postupne získavala čo najširšiu dôveru. To sa však netýka všetkých aspektov. Ako najväčšie výzvy v súčasnosti vnímame:

- po prvé, inštitucionálny rámec stálych rozhodcovských súdov,
- po druhé, prieskum rozhodcovských rozsudkov, a to najmä v exekučnom konaní.

2.1 Regulácia zriaďovania stálych rozhodcovských súdov

Jednou z politicky najcitlivejších otázok arbitráže na Slovensku je zriaďovanie stálych rozhodcovských súdov. Aj prístupy k tejto otázke sa vyvíjajú metódou kyvadla.

Zákon č. 218/1996 Z. z. obmedzoval právo zriaďovať stále rozhodcovské súdy len na právnické osoby, ktorým toto právo vyplýva z osobitného zákona. Išlo teda o veľmi reštriktívny režim. Zákom č. 448/2001 Z. z. bolo zriadenie stálych rozhodcovských súdov dovolené ďalším entitám.

Zákon č. 244/2002 Z. z. umožnil zriaďovanie stálych rozhodcovských súdov akýmkoľvek právnickými osobami. Z veľmi reštriktívneho režimu sa teda kyvadlo bez zastavenia presunulo do opačného extrému – teda maximálne permisívnej úprave.

Následne zákonom č. 336/2014 Z. z. došlo k obmedzeniu práva zriaďovať stále rozhodcovské súdy len na záujmové združenia právnických osôb, niektoré športové entity, komory zriadené zákonom alebo právnické osoby na základe osobitného predpisu. Zákom č. 125/2016 Z. z. bol tento zoznam ďalej zúžený len na národné športové zväzy, komory zriadené zákonom alebo právnické osoby na základe osobitného predpisu.

JUDr. Juraj Gyárfáš, LL.M. (vľavo) je advokát Allen & Overy Bratislava a externý doktorand na Právnickej fakulte UPJŠ v Košiciach.

Prof. JUDr. Marek Števček, PhD. (vpravo) je vysokoškolský pedagóg na Právnickej fakulte UK v Bratislave.

Na diskusii o stálych rozhodcovských súdoch je zaujímavé, že vo väčšine vyspelých arbitrážnych jurisdikcií táto otázka vôbec neexistuje. Rozhodcovské inštitúcie ako Viedenské medzinárodné rozhodcovské centrum (VIAC), Londýnsky súd medzinárodnej arbitráže (LCIA) alebo Nemecký inštitút pre rozhodcovské konanie (DIS) neboli zriadené na základe výslovného zákonného ustanovenia a v týchto právnych poriadkoch vôbec neexistuje zákonná úprava oprávnenia zriaďovania rozhodcovských inštitúcií. Osobitnú zákonnú úpravu toho, kto môže zriaďovať stále rozhodcovské súdy, majú v rámci Európskej únie len Slovensko, Česká republika, Grécko a Maďarsko.¹⁵ Ostatné štáty zrejme dokážu mať funkčné arbitrážne režimy bez takejto úpravy.

Slovenský zákonodarca napriek tomu zjavne považuje reguláciu stálych rozhodcovských súdov a ich zriaďovateľov za dôležitý nástroj verejnej politiky, čo potvrdzujú časté novelizácie § 12 ZRK.

De lege lata môže byť zriaďovateľom stáleho rozhodcovského súdu len národný športový zväz, komora zriadená zákonom alebo právnická osoba podľa osobitného predpisu.

Táto úprava vedie k viacerým sporným otázkam. Po prvé, sporný je intertemporálny režim postupných novelizácií § 12 ods. 1 ZRK. Po účinnosti zákona č. 336/2014 Z. z. sa diskutovalo o tom, či zánik určitého stáleho rozhodcovského súdu nevyhnutne vedie k zániku rozhodcovskej zmluvy alebo či v súlade so zásadou oddeliteľnosti neplatných častí právneho úkonu ostáva rozhodcovská zmluva zachovaná a „odpadá“ len dojednanie o konkrétnom stálom rozhodcovskom súde.¹⁶ Dojednanie o konkrétnej rozhodcovskej inštitúcii pritom nepatrí medzi *essentialia negotii* rozhodcovskej zmluvy a rozhodcovská zmluva by tak mohla prežiť neplatnosť rozhodcovskej zmluvy v tejto časti.¹⁷

V rámci intertemporálnych ustanovení zákona č. 151/2016 Z. z. už zákonodarca výslovne ustanovil, že zmluvné strany nie sú viazané rozhodcovskou zmluvou zakladajúcou právomoc stáleho rozhodcovského súdu, ktorého zriaďovateľ od 1. januára 2017 nespĺňa zákonné požiadavky (§ 54c ods. 4 ZRK). Táto úprava síce vyriešila viaceré otázky, niektoré však ostali otvorené. Okrem toho možno mať aj filozofické výhrady voči takémuto zásahu do mnohých platne a slobodne uzatvorených zmlúv.

Intertemporálne otázky typicky plynutím času stratia na naliehavosti. Avšak aj keď si odmyslíme intertemporalitu, nie je nová úprava bezproblémová.

V prvom rade sa rieši otázka, či kvalifikovaní zriaďovatelia môžu zriaďovať stále rozhodcovské súdy rozhodujúce spory výlučne v rámci ich činnosti.¹⁸ Príkladom možno uviesť Stály rozhodcovský súd SCZ zriadený Slovenským curlingovým zväzom¹⁹ alebo Všeobecný Rozhodcovský súd SR zriadený Komorou kominárov Slovenska.²⁰ Podľa niektorých názorov by stále rozhodcovské súdy zriadené takýmito entitami nemali rozhodovať spory mimo svojej pôsobnosti.²¹ Takáto reštrikcia však zo zákona nevyplýva.

Nad rámec reštriktívneho zákonného režimu zriaďovania stálych rozhodcovských súdov sa v médiách objavuje dokonca aj otázka, prečo rozhodcovské súdy nepodliehajú kontrole štátu.²² Táto otázka zaznieva najmä v kontexte s kritikou konkrétneho rozhodcovského súdu a v tejto súvislosti sa uskutočnil dokonca aj protest pred budovou Ministerstva spravodlivosti SR.²³ Možno sa stretnúť aj s názorom, že zákonná regulácia rozhodcovských súdov by mala byť *de lege ferenda* ešte prísnejšia.

Ak by sa zákonodarca rozhodol pre takýto krok, môže vychádzať z českej úpravy. Podľa § 13 ods. 1 zákona o rozhodčím řízení²⁴ stále rozhodcovské súdy môže zriadiť len zákon alebo môžu byť zriadené len v prípade, ak to zákon výslovne pripúšťa. Podľa § 13 ods. 4 nikto nie je oprávnený používať pri svojej činnosti označenie, ktoré vyvoláva klamlivú predstavu, že ide o stály rozhodcovský súd. Ako uvádza Bělohlávek, úprava § 13 ods. 4 bola ovplyvnená „veľmi širokou, dosť hektickou a často politicky motivovanou diskusiou ohľadom pôsobenia iných [inštitucionalizovaných] subjektov vo vzťahu k rozhodcovskému konaniu než stálych rozhodcovských súdov konštituovaných v režime § 13 ods. 1“.²⁵

Legislatívne sprísnenie režimu stálych rozhodcovských súdov je primárne politickou, nie právnou otázkou. Novelizovanie zákona by si však, podľa nášho názoru, vyžadovalo predovšetkým dôkladnejšiu analýzu údajných nedostatkov súčasnej úpravy. Nie je sporné, že rozhodcovské konanie – rovnako ako akýkoľvek iný inštitút právneho poriadku – môže byť zneužitý. Súčasný právny rámec však obsahuje viaceré nástroje, ktorými sa možno proti zneužívaniu brániť. Neplatnosť rozhodcovskej zmluvy je dôvodom na zrušenie rozhodcovského

15 Cole, T., Bantekas, I., Ferretti, F., Riefa, Ch., Warwas, B. A., Ortolani, P. Legal Instruments and Practice of Arbitration in the EU. Study for the JURI Committee. Brusel : European Parliament, 2014, s. 39 a s. 114.

16 Csach, K. Intertemporalita novej úpravy rozhodcovského konania. Súkromné právo, 2015, č. 8, s. 19 a nasl.

17 Doktrínálne, ako i praktické rozdiely medzi rozhodcovskou doložkou a rozhodcovskou zmluvou sú na tomto mieste a v načrtnutých súvislostiach irelevantné.

18 Kormaník, I. K zriaďovateľom stálych rozhodcovských súdov. Lexforum, 6. 1. 2018, <http://www.lexforum.cz/658>.

19 <http://curling.sk/Rozhodcovsky-sud>, <https://www.justice.gov.sk/Stranky/Registre/Dalsie-uzitocne-zoznamy-a-registre/Rozhodcovske-sudy/Rozhodcovsky-sud-detail.aspx?lc=3680>

20 <https://vrssr.sk/>, <https://www.justice.gov.sk/Stranky/Registre/Dalsie-uzitocne-zoznamy-a-registre/Rozhodcovske-sudy/Rozhodcovsky-sud-detail.aspx?lc=3374>

21 Diskusia k článku Kormaník, I. K zriaďovateľom stálych rozhodcovských súdov. Lexforum, 6. 1. 2018, <http://www.lexforum.cz/-658#201801071204520200>.

22 Makarová, X. Spravodlivosť má slabinu. Rozhodcovské súdy. Trend, 4. 12. 2018. <https://www.etrend.sk/trend-archiv/rok-2018/cislo-48/spravodlivost-ma-slabinu-rozhodcovske-sudy.html>.

23 Tamtiež; Makarová, X. Prečo skupina ľudí protestovala

pred ministrom Gálom. Trend, 4. 12. 2018, <https://www.etrend.sk/ekonomika/preco-skupina-ludi-protetovala-pred-ministrom-galom.html>; Rozhodcovské súdy sú pre Gála trňom v oku: Minister spravodlivosti preverí medializované prípady. Topky.sk, 3. 12. 2018, <https://www.topky.sk/cl/10/1755851/Rozhodcovske-sudy-su-pre-Gala-trnom-v-oku-Minister-spravodlivosti-preveri-medializovane-prípady>.

24 Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů.

25 Bělohlávek, A. Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 467.

26 Paulsson, J. The Idea of Arbitration. Oxford : OUP, 2013, s. 2.

27 Okrem dôvodov na zrušenie vymenovaných v § 40 ZRK je pri odopretí uznania ešte potrebné doplniť dodatočný dôvod, že rozhodcovský rozsudok nie je právoplatný a záväzný, resp. bola odložená jeho vykonateľnosť v štáte, v ktorom bol vydaný – tento dôvod je však v kontexte domácej arbitráže irelevantný.

28 Nemecký Civilný procesný poriadok z 12. septembra 1950 v znení neskorších predpisov (Zivilprozessordnung) (ďalej len „**nemecký ZPO**“).

29 Böckstiegel, K.-H., Kröll, S. M., Nacimiento, P. (eds.) Arbitration in Germany. The Model Law in Practice. Second Edition. Alphen aan den Rijn : Kluwer Law International, 2015, s. 424.

30 Zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „**Exekučný poriadok**“ alebo „**EP**“).

rozsudku podľa § 40 ZRK. Predpojatosť rozhodcu možno namietať a ak sa tejto námietke nevyhoví alebo sa o nej nerozhodne, možno námietku predložiť súdu (§ 8 ods. 5 ZRK). Takisto procesné vady rozhodcovského konania môžu byť dôvodom na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ZRK. A extrémne zneužitia, napr. procesný podvod, môžu zakladať rozpor s verejným poriadkom a teda dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku, na ktorý súd prihliada *ex offio*.

Je pravdou, že o týchto námietkach musí rozhodovať súd. To by sa však nezmenilo ani pri prijatí prísnejšej regulácie podľa českého vzoru. Ak by aj existoval všeobecný zákaz používať označenie, ktoré vyvoláva klamlivú predstavu, že ide o stály rozhodcovský súd, bola by následkom zrejme neplatnosť rozhodcovskej zmluvy alebo iná procesná vada. Sankciou by teda opäť mohlo byť zrušenie rozhodcovského súdu, o ktorom by rozhodoval všeobecný súd.

Okrem toho, takáto reštriktívna úprava zasahuje do filozofických základov arbitráže. Podľa Paulssona je základným argumentom v prospech arbitráže rešpekt k slobode ľudí upravovať si v rámci svojej zmluvnej autonómie svoje súkromnoprávne záležitosti.²⁶ Ak strany dôverujú určitej osobe alebo určitej inštitúcii, že im pomôže vyriešiť ich spor, ide – zjednodušene povedané – o prejav ich autonómie a je otázne, či by mal štát kontrolovať, pod akým označením táto osoba koná. Ak táto osoba nie je nepredpojatá alebo ak nedodrжала rovnosť strán, môže všeobecný súd výsledok tohto konania zrušiť. To však platí už podľa súčasnej úpravy a nevyžaduje si reštriktívnejšiu úpravu stálych rozhodcovských súdov.

Možno sa v konečnom dôsledku ukáže, že prísnejšia regulácia stálych rozhodcovských súdov je skutočne nevyhnutná a hoci takmer všetky vyspelé arbitrážne jurisdikcie dokážu fungovať bez takejto úpravy, slovenské realie si môžu vyžadovať iný prístup. Takýto záver – ak by sa k nemu niekedy malo dospieť – si však podľa nášho názoru vyžaduje odpoveď na otázku, prečo problematické situácie nemožno riešiť na základe existujúcich inštitútov a v čom by reštriktívnejší zákon viedol k odlišným výsledkom. Nemožno však poprieť, že otázka stálych rozhodcovských súdov ostáva jednou z hlavných otázok a zároveň výziev slovenskej arbitráže

2.2

Exekučný prieskum rozhodcovských rozsudkov

Druhou aktuálnou otázkou je prípustnosť prieskumu rozhodcovských rozsudkov v exekučnom konaní – inými slovami, do akej miery môžu exekučné súdy preskúmať prípadné vady rozhodcovského rozsudku a jemu predchádzajúceho rozhodcovského konania.

Podľa čl. 36 Modelového zákona UNCITRAL možno uznanie a výkon rozhodcovského rozsudku odoprieť len v prípade, ak je daná niektorá z taxatívne vymenovaných väd. Tieto vady zodpovedajú dôvodom na zrušenie rozhodcovského rozsudku v zmysle § 40 ZRK.²⁷

Rovnaký režim ustanovil slovenský zákonodarca pre cudzie rozhodcovské rozsudky (§ 46 a nasl. ZRK). Pre tuzemské rozhodcovské rozsudky však slovenský zákonodarca ustanovil režim, v ktorom sa rozhodcovský rozsudok bez ďalšieho považuje za exekučný titul (§ 44 ZRK).

Iné právne poriadky pritom často aj v prípade domácich rozhodcovských rozsudkov podmieňujú výkon rozhodcovského rozsudku potvrdením jeho vykonateľnosti súdom (napr. § 1060 nemeckého ZPO).^{28, 29} Slovenská úprava v tomto smere pripomína rakúsku úpravu, kde je domácim rozhodcovským rozsudkom taktiež bez ďalšieho priznaná kvalita exekučného titulu.

V pôvodnom znení zákona o rozhodcovskom konaní bol exekučný prieskum rozhodcovského rozsudku výslovne upravený v § 45 ZRK. Podľa tohto ustanovenia exekučný súd zastavil exekúciu v prípade objektívnej non-arbitrability, prekážky *rei iudicatae* alebo ak rozhodcovský rozsudok zaviazal účastníka na plnenie objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporujúce dobrým mravom.

Toto ustanovenie bolo zákonom č. 336/2014 Z. z. bez náhrady vypustené, pričom podľa dôvodovej správy malo ísť o posilnenie „*úlohy strán na úkor súdnej ingerencie*“. Dôvodová správa uvádzala, že účastníci konania majú „*v prvom rade chrániť svoje práva prostredníctvom žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku*“. Zároveň bol však zákonom č. 335/2014 Z. z. v § 57 ods. 1 písm. l) Exekučného poriadku³⁰ doplnený ako dôvod na zastavenie exekúcie rozpor výkonu s verejným poriadkom.

Rozpor s verejným poriadkom ako dôvod zastavenia exekúcie bol však vypustený veľkou novelou Exekučného poriadku k 1. aprílu 2017 (zákon č. 2/2017 Z. z.).

De lege lata platí, že podľa § 44 ZRK je tuzemský rozhodcovský rozsudok bez ďalšieho exekučným titulom. Zákon o rozhodcovskom konaní neustanovuje žiadny prieskum rozhodcovského rozsudku v exekučnom konaní a Exekučný poriadok taktiež neobsahuje žiadny osobitný prieskum ne-spotrebiteľských rozhodcovských rozsudkov.

Tento stav nepovažujeme za úplne šťastný. Na jednej strane totiž nepochybne platí, že exekučné súdy by nemali extenzívne preskúmať rozhodcovské rozsudky, pretože by sa tým poprela rýchlosť a finalita rozhodcovského konania a pretože exekučné konanie nie je dobre vybavené na meritórny prieskum rozhodcovských rozsudkov.

Na druhej strane zrejme platí, že štát nemôže pripustiť využitie verejnej moci na výkon rozhodcovských rozsudkov, ktoré by boli zjavným excesom (napr. rozhodcovský rozsudok ukladajúci spáchanie trestného činu). Keďže hranicu medzi týmito dvoma pólmi neurčuje výslovne zákon, musí sa hľadať v jednotlivých prípadoch. Možno pritom pozorovať dva prístupy.

Existujú súdne rozhodnutia, ktoré túto hranicu umiestňujú bližšie k obmedzenému exekučnému prieskumu rozhodcovských rozsudkov. V tomto duchu napr. Ústavný súd SR konštatoval, že ak účastník rozhodcovského konania v ne-spotrebiteľskej veci nevyužil možnosť napadnúť rozhodcovský rozsudok žalobou o zrušenie, nemôže nedostatok právomoci rozhodcovského súdu v zmysle zásady *vigilantibus iura scripta sunt* namietat v exekučnom konaní.³¹ K identickému záveru ešte pred veľkou novelou zákona o rozhodcovskom konaní dospel aj Najvyšší súd SR.³²

Na druhej strane však existujú aj rozhodnutia, podľa ktorých je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať, či bola daná právomoc rozhodcovského súdu. Argumentuje sa zväčša tým, že ak rozhodcovský súd nemal právomoc konať vo veci, je rozhodcovský súd ničotným, resp. nulitným rozhodnutím (paaktom). Na túto skutočnosť musí exekučný súd prihliadať *ex offio*.³³

Vzhľadom na nejasnú úpravu aj rozhodovaciu prax si dovoľujeme predostrieť niekoľko úvah.

Po prvé, nemalo by byť sporné, že exekučné súdy za žiadnych okolností nesmú preskúmať meritum rozhodcovského rozsudku (vec samu). Táto premisa podľa našich vedomostí ani nie je sporná.

Po druhé, exekučné súdy by zrejme mali zamietnuť návrh na vykonanie exekúcie (resp. exekúciu zastaviť), ak by bol rozhodcovský rozsudok v rozpore s verejným poriadkom.³⁴ Nie je prípustné, aby verejná moc vykonávala rozhodcovský rozsudok zaväzujúci účastníka napr. na úhradu odmeny za spáchanie trestného činu alebo uzatvorenie kartelovej dohody.

Takisto by exekučné súdy zrejme mali zamietnuť návrh na vykonanie exekúcie (resp. zastaviť exekúciu), ak bol rozhodcovský rozsudok vydaný v objektívne non-arbitrabilnej veci. K objektívne non-arbitrabilným veciam možno v režime zákona o rozhodcovskom konaní zaradiť aj spotrebiteľské spory, keďže tieto spory sú arbitrabilné len v režime osobitného zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní. V prípade rozhodcovského rozsudku vydaného v objektívne non-arbitrabilnej veci možno zrejme hovoriť o paakte.

Najproblematickejšou je tretia oblasť, a to rozhodcovský rozsudok zaťažný niektorou z väd podľa § 40 ods. 1 písm. a) ZRK – teda vadami, na ktoré sa v konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku neprihliada *ex offio*, ale len na námietku dotknutej strany. Medzi tieto dôvody patrí neplatnosť rozhodcovskej zmluvy ako aj procesné vady.

Domnievame sa, že na tieto vady by exekučný súd nemal prihliadať. Vychádzame pritom z nasledovných argumentov.

Ako bolo uvedené vyššie, úmyslom zákonodarcu pri zrušení § 45 ZRK zrejme bolo (podľa dôvodovej správy) posilnenie úlohy strán na úkor súdnej ingerencie, pričom účastníci rozhodcovského konania si majú svoje práva chrániť primárne žalobou o zrušenie rozhodcovského rozsudku.³⁵ Konanie o tejto žalobe je na kontrolu väd rozhodcovského rozsudku určené a tomu zodpovedajú aj procesné inštitúty. Takáto kontrola v exekučnom konaní sa, naopak, nejaví ako vhodná – napr. z hľadiska dokazovania.

Celý zákon o rozhodcovskom konaní je ohľadom otázok právomoci (s výnimkou objektívne non-arbitrabilných vecí) a priebehu konania budovaný na princípe dispozitívnosti. Právomoc možno napr. založiť aj konkludentne podaním meritórnej obrany bez námietky právomoci

31 Rozhodnutie Ústavného súdu SR, II. ÚS 300/2018.

32 Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6 ECdo/7/2013.

33 Rozhodnutie exekučného súdu citované a „potvrdené“ v rozhodnutí Ústavného súdu SR, IV. ÚS 484/2018.

34 Uvedomujeme si, že tento názor *de lege lata* nemožno oprieť o žiadne ustanovenie Exekučného poriadku, keďže rozpor s verejným poriadkom ako dôvod zastavenia exekúcie bol k 1. aprílu 2017 vypustený zákonom č. 2/2017 Z. z. Napriek tomu sa domnievame, že využitie nástrojov verejnomocenského donútenia na výkon rozhodcovského rozsudku, ktorý je v rozpore s verejným poriadkom, je neprípustné. Odkazujeme pritom na § 36 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov. Citované ustanovenie normuje existenciu zásad „spoločenského a štátneho zriadenia Slovenskej republiky a jej právneho poriadku, na ktorých je potrebné bez výhrady trvať“. Ak je na týchto zásadách

potrebné bez výhrady trvať pri aplikácii cudzieho práva, možno analogicky tvrdiť, že na identických zásadách je potrebné trvať aj pri exekúcii na podklade rozhodcovského rozsudku (k výkladu verejného poriadku pozri *Lysina, P., Štefanková, N., Ďuriš, M., Števec, M.* Zákon o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom. Komentár. 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2012, komentár k § 36).

35 Takýto výklad predstavuje nielen subjektívno-historický aspekt argumentáciou úmyslom zákonodarcu, no i objektívny výklad teleologický

36 Zákon z 1. augusta 1895, RGBl 113, o súdnom konaní v občianskych sporových veciach (Civilný procesný poriadok – Zivilprozessordnung) v znení neskorších predpisov (ďalej len „**rakúsky ZPO**“).

37 Zeiler, G. Schiedsverfahren. §§ 577 – 618 ZPO idF des SchiedsRÄG 2013. Kommentar. 2., aktualisierte und erweiterte Auflage. Viedeň : NWV Verlag, 2014, s. 360.

38 Zeiler, G. Schiedsverfahren. §§ 577 – 618 ZPO idF des SchiedsRÄG 2013. Kommentar. 2., aktualisierte und erweiterte Auflage. Viedeň : NWV Verlag, 2014, s. 307. Voit, U. Die objektive Schiedsfähigkeit nach Österreichischem Recht. Dissertation. Universität Wien, 2009, s. 162.

39 Vrchný súd v Prahe, sp. zn. 34 ICM 2288/2012.

40 Podrobne v Gyárfáš, J., Števec, M. a kol. Zákon o rozhodcovskom konaní. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 577 a nasl.

(§ 4 ods. 7 ZRK). Procesné vady je potrebné namietať bez zbytočného odkladu (§ 17a ZRK). Na dôvody zrušenia rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. a) súd podľa výslovnej úpravy neprihliadne, ak ich účastník nenamietal v ustanovenej lehote alebo bez zbytočného odkladu (§ 40 ods. 4 ZRK). Systematickým výkladom tak možno dospieť k tomu, že vo vzťahu k týmto vadám skutočne platí zásada *vigilantibus iura scripta sunt*. Nejaví sa tak správne, aby dotknutý účastník mohol po vydaní vadou zaťaženého rozhodcovského rozsudku ostať pasívny, nevyužiť svoje právo podať žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku a až následne v exekučnom konaní sa domáhať väd rozhodcovského rozsudku (alebo dokonca očakávať, že na ne exekučný súd prihliadne *ex offio*).

Tento záver zodpovedá aj komparatívnej analýze.

Ako sme už spomenuli, podľa § 1060 nemeckého ZPO musí byť domáci rozhodcovský rozsudok najprv vyhlásený za vykonateľný. V rámci konania o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti sa skúmajú dôvody zodpovedajúce dôvodom zrušenia podľa nášho § 40 ZRK. Objektívna arbitrabilita a rozpor s verejným poriadkom sa skúma vždy, avšak vady právomoci alebo procesné vady sa neskúmajú, ak už uplynula lehota na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku (§ 1060 ods. 2 ZPO).

Podobne v rakúskom práve platí, že ak je rozhodcovský rozsudok vydaný v objektívne non-arbitrabilnej veci alebo ak je v rozpore s verejným poriadkom, tak sa naň v inom (napr. exekučnom) konaní neprihliada (§ 613 rakúskeho ZPO).³⁶ Iné vady rozhodcovského rozsudku vrátane väd zodpovedajúcich nášmu § 40 ods. 1 písm. a) sa však už v exekučnom konaní neskúmajú.³⁷

Za problematické považujeme aj riešenie prostredníctvom doktríny o paakte. Konštatovanie, že rozhodcovský rozsudok je paakt, resp. nulitný (ničotný) akt je vo svojej podstate popretím účinkov *res iudicata* podľa § 35 ZRK a konania o zrušení rozhodcovského rozsudku ako jediného konania, v ktorom môže byť rozhodcovský rozsudok zrušený (§ 40 ZRK). To neznamena, že doktrína o nulitných aktoch nemá svoje opodstatnenie. Mala by však byť obmedzená na zjavné a extrémne vady.

Podľa rakúskej doktríny sa medzi nulitné rozhodcovské rozsudky (*Nichtschiedssprüche*) zaraďujú rozhodcovské rozsudky vydané bez existencie akejkoľvek žaloby, rozhodcovské rozsudky vydané rozhodcami, ktorí vôbec neboli ustanovení alebo nie sú spôsobilí na právne úkony a rozhodcovské rozsudky nevydané v písomnej forme alebo neobsahujúce žiadne rozhodnutie vo veci.³⁸

V českom kontexte teóriu nulitnosti rozhodcovských rozsudkov načrtol Vrchný súd v Prahe, podľa ktorého „nelze považovat za nicotný právní akt rozhodčí nález, který byl vydán na základě neplatné (neexistující) rozhodčí doložky, a jednalo se o spor, který byl arbitrovatelný (muselo se jednat o majetkový spor a muselo být možné o předmětu sporu uzavřít smír – viz § 2 odst. 1, 2 RozŘ). Např. nicotným právním aktem by byl rozhodčí nález, kterým by bylo rozvedeno manželství. To však není případ zmíněných rozhodčích nálezů, které zavazovaly dlužníka k peněžitému plnění, tudíž se nepochybně jednalo o majetkové spory, u nichž bylo možné uzavřít rozhodčí smlouvu. Odvolací soud uzavírá, že je-li rozhodčí nález vydán na základě neplatné rozhodčí doložky ve věci, v níž by bylo možné rozhodnout v rozhodčím řízení, má i takový rozhodčí nález účinky pravomocného soudního rozhodnutí a nelze jej považovat za nicotný právní akt“.³⁹

Za podobne zdržanlivý prístup by sme sa prihovárali aj v slovenskom kontexte.⁴⁰ Konštatovanie nulitnosti rozhodcovského rozsudku totiž v konečnom dôsledku narušuje právnú istotu, pretože strany sa ani po uplynutí lehoty na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku nemôžu spoľahnúť na účinky *res iudicata* v zmysle § 35 ZRK. Ak by ktorýkoľvek súd mohol v akomkoľvek konaní prejudiciálne posúdiť, že rozhodcovský rozsudok je nulitný, a následne opätovne rozhodovať o veci, o ktorej už rozhodoval rozhodcovský súd, išlo by o popretie zásady finality rozhodcovských rozsudkov. Ustanovenia § 35 a 40 ZRK by sa do veľkej miery stali obsolétne.

Zhrnújúco teda možno uviesť, že exekučné súdy by, podľa nášho názoru, zásadne nemali suplovať konanie o zrušenie rozhodcovského rozsudku a nemali by preskúmavať rozhodcovský rozsudok. Výnimkou zrejme musia byť prípady rozhodcovských rozsudkov vydaných v objektívne non-arbitrabilných veciach, ako aj rozhodcovských rozsudkov, ktoré sú v rozpore s verejným poriadkom. Nad rámec toho by si však strany mali v súlade so zásadou *vigilantibus iura scripta sunt* uplatňovať svoje práva v konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku.

3. Záver

Ako sme už uviedli v úvode, sme presvedčení, že fungujúca arbitráž je pozitívnym inštitútom, ktorý prispieva k vymáhateľnosti práva. Keďže vnímanie arbitráže sa za posledné desaťročie posunulo tak hlboko, že v prieskume otvorenosti právneho poriadku voči rozhodcovskému konaniu sa Slovenská republika umiestnila na poslednom mieste, môže sa arbitráž už len „odraziť od dna“. A veríme, že sa to napriek pretrvávajúcim výzvam skutočne deje.

To by nemalo znamenať, že všetky sporné otázky budú jedného dňa vyriešené a všetky výzvy pominú. Práve naopak, čím viac sa bude arbitráž rozvíjať, tým viac otázok bude vyvolávať a tým väčším doktrinárnym výzvam bude čeliť. Nemalo by však ísť o výzvy, ktoré sa budú riešiť striedavým rozmachom kyvadla na jednu alebo druhú stranu. Preto sme radi, že na stránkach Bulletinu slovenskej advokácie sa o týchto otázkach a výzvach diskutuje a veríme, že aj tento článok prispeje k diskusii, k informovanosti a v konečnom dôsledku aj k dôvere v obchodnú arbitráž. ■

RESUMÉ

Odkiaľ prichádza, kde sa nachádza a kam kráča arbitráž na Slovensku

Autori hodnotia aktuálny stav rozhodcovského konania na Slovensku. Vyjadrujú názor, že Slovensko má kvalitný zákon o rozhodcovskom konaní a rozhodovacia prax súdov sa stáva viac predvídateľnou. Zároveň je však potrebné pracovať na dôvere v rozhodcovské konanie. Autori ďalej analyzujú dve oblasti, ktoré vnímajú ako hlavné výzvy rozhodcovského konania. Po prvé, ide o reguláciu zriaďovania stálych rozhodcovských súdov, ktorá je politicky kontroverzná. Po druhé, ide o prieskum rozhodcovských rozsudkov v rámci exekučného konania, ktoré je zákonne nedostatočne upravené a tým vyvoláva otázky v aplikačnej praxi.

SUMMARY

Arbitration in Slovakia – Where does it come from, what is it and where is it going

The authors offer a survey of the current state of arbitration in Slovakia. They express their opinion that the Slovak Arbitration Act is a good piece of legislation and that the case-law is becoming more predictable. At the same time, it is necessary to continue building trust in arbitration. The authors then go on to analyse two areas that they see as the main challenges of arbitration. First, they review the politically controversial regulation of the right to establish permanent arbitral courts. Secondly, they discuss the review of arbitral awards in enforcement proceedings that is not clearly regulated by law and thus gives rise to questions in application.

ZUSAMMENFASSUNG

Schiedsverfahren in der Slowakei – Woher kommt es, was ist es and wohin geht es

Die Autoren werten den aktuellen Stand des Schiedsverfahrens in der Slowakei. Sie präsentieren die Meinung, dass die Slowakei ein gutes Schiedsverfahrensgesetz hat und dass die Gerichtspraxis vorsehbarer geworden ist. Es ist aber noch immer notwendig das Vertrauen in das Schiedsverfahren zu verbessern. Die Autoren analysieren zwei Bereiche, die sie als die größten Herausforderungen des slowakischen Schiedsverfahrens sehen. Erstens geht es um die politisch kontroverse Gründung von ständigen Schiedsgerichten. Zweitens geht es um die Kontrolle der Schiedssprüche im Exekutionsverfahren, die im Gesetz nicht eindeutig reglementiert ist und dadurch viele Fragen in der Anwendung hervorruft.

Prístup advokátov ku svedkom a špecifiká rozhodcovského konania¹

JUDr. Michal Hrušovský

JUDr. Pavel Lacko, LL.M.

Výsluch svedkov tvorí podstatný dôkazný prostriedok, a to rovnako v konaní pred súdom, ako aj v rozhodcovskom konaní. V tejto súvislosti sa vo vzťahu k advokátom vyskytujú rôzne pravidlá, ktoré pripúšťajú odlišnú možnosť ich interakcie so svedkami. Cieľom tohto článku je preskúmať problematiku prístupu advokátov k svedkom a poukázať na špecifiká prítomné v rozhodcovskom konaní.

1 Tento článok bol spracovaný v rámci projektu APVV-16-0553

„Prenemy a inovácie konceptu kapitálových spoločností v podmienkach globalizácie“, ktorý je podporovaný Agentúrou na podporu výskumu a vývoja.

2 V realite, samozrejme, nie je možné zabezpečiť, aby svedok navrhnutý danou stranou vypovedal výlučne v jej prospech. Je však zrejmé, že sporová strana nebude mať záujem na výpočutí svedka, ktorý bude vypovedať v jej neprospech.

3 ŠTEVČEK, M. – FICOVÁ, S. a kol.: *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 742.

4 Cieľom tohto článku nie je skúmať psychologické aspekty ľudskej pamäte. Je však zrejmé, že faktor zabúdania a dotvárania spomienok je prítomný u každého svedka.

1. Všeobecne k výsluchu svedkov

Z praktického hľadiska je možné svedkov na základe ich vzťahu k sporovým stranám rozdeliť do troch základných kategórií: (i) svedkovia strany; (ii) svedkovia protistrany a (iii) ostatní svedkovia. Toto rozdelenie je založené na okolnostiach, kto prítomnosť jednotlivých svedkov na pojednávaní zabezpečí, a v koho prospech sa očakáva, že daný svedok bude vypovedať.²

Svedkovia by mali vypovedať o tom, čo vnímali vlastnými zmyslami.³ Ľudská pamäť však nie je dokonalá, svedkovia zabúdajú a určité fakty si podvedome dotvárajú.⁴ Zároveň pod stresom súdneho (alebo rozhodcovského) konania môžu svedkovia určité fakty nesprávne opísať alebo na otázky nesprávne odpovedať. Práve za účelom zamedzenia nedokonalostí spojených so svedeckými výpoveďami právni zástupcovia sporových strán so svedkami komunikujú a vo väčšej či menšej miere ich budúcu výpoveď ovplyvňujú.

2. Prístup advokátov ku svedkom

Advokáti sú pri zastupovaní klientov v sporovom konaní povinní postupovať s odbornou starostlivosťou a uplatniť v záujme klienta všetko, čím napomôžu klientovi dosiahnuť priaznivý výsledok v spore.⁵ Advokát je v tomto ohľade obmedzený len zákonom (a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi) a pravidlami profesijnej etiky. Pri zastupovaní v sporovom konaní činnosť advokáta zahŕňa aj vyhľadávanie dôkazov v prospech klienta, vrátane vyhľadávania svedkov.⁶ Otázkou však ostáva, akým spôsobom má advokát pristupovať k týmto svedkom, aké informácie im môže oznámiť, akým spôsobom ich môže na ústne pojednávanie pripravovať, resp. inak ovplyvňovať.

V tejto súvislosti odborná literatúra rozlišuje medzi tromi základnými úrovňami interakcie advokáta so svedkom:⁷ (i) pri prvej úrovni advokáti svedkov len vyhľadávajú a ich svedeckú výpoveď zaznamenávajú; (ii) pri druhej úrovni advokáti svedkov na ústne pojednávanie pripravujú, avšak len vo všeobecnej rovine bez toho, aby s nimi rozoberali konkrétne skutkové okolnosti alebo potenciálne otázky advokátov protistrany (pri tomto druhu prípravy je cieľom svedka oboznámiť so všeobecným procesným postupom aplikovateľným pri jeho výsluchu);⁸ tretia úroveň už zahŕňa detailné preskúmavanie faktov aktuálneho prípadu, prípravu na potenciálne otázky advokátov protistrany a odhaľovanie prípadných interných rozporov a nezrovnalostí vo výpovedi svedka.⁹

V právnych poriadkoch a pravidlách profesijnej etiky jednotlivých štátov sa však vyvinuli diametrálne odlišné pravidlá regulujúce otázku, aká miera interakcie medzi advokátom a svedkom je ešte vhodná a legálna.

Na jednej strane spektra stojí regulácia (uplatňovaná najmä v Spojených štátoch amerických) založená na veľkej miere voľnosti advokátov, ktorí môžu svedkov pripravovať na otázky právnych zástupcov protistrany a realizovať s nimi „skúšobné“ výpovede. Tento prístup je založený na zásade, že *jediný spôsob, ako sa môže advokát náležite pripraviť na prípad pred súdom, je*

JUDr. Michal Hrušovský je absolventom Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave (2010), kde úspešne vykonal aj rigoróznú skúšku (2012).

V súčasnosti pôsobí ako advokát spolupracujúci s Kinstellar, s. r. o. V rámci svojej pedagogickej činnosti sa zameriava na oblasť medzinárodného práva súkromného a procesného, domácej i medzinárodnej arbitráže a obchodného práva. Pôsobí ako lektor a externý doktorand na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave – Katedra obchodného a hospodárskeho práva. Je podpredsedom občianskeho združenia Spoločnosť na podporu rozhodcovského konania.

*vedieť, čo potenciálny svedok vie, a ako bude táto osoba odpovedať pod tlakom počas výsluchu.*¹⁰ Ani v tomto prípade nemôžu advokáti navádzať svedkov k tomu, aby nevypovedali pravdu alebo niečo zamlčali,¹¹ je však zrejmé, že svedecká výpoveď po absolvovaní takejto prípravy bude mať iný obsah ako „autentická“ výpoveď bez aktivity advokáta.

Iné právne poriadky aktívny prístup advokáta pri príprave svedka do istej miery obmedzujú. V Anglicku a v ďalších krajinách ovplyvnených jeho právnym poriadkom (Austrália, Nový Zéland) je zakázaný „koučing“ svedkov,¹² teda ich príprava zahŕňajúca konkrétne otázky týkajúce sa okolností prípadu a príprava na otázky protistrany. Na základe tohto „stredného“ prístupu je možné svedkov oboznámiť len so všeobecným procesným priebehom výsluchu. V zmysle tamtojšej judikatúry „čestný svedok môže zmeniť dôraz svojej výpovede tak, aby vyhovovala tomu, čo

si tento svedok myslí, že môže byť presnejšie alebo jednoducho lepšie rozpoznanie sa na vnímané udalosti. Nečestný svedok si veľmi rýchlo spočíta, ako môže svoju výpoveď „vylepšiť“... Spomienky sa menia. Pamäť je kontaminovaná. Svedkovia si môžu vytvoriť svoje vlastné názory na to, čo veria, že vytvára lepšie zosúladenie s ostatnými svedkami. Môžu byť povzbudení urobiť to vedome alebo podvedome. Môžu sa dohodnúť zámerne... Či už úmyselne alebo neúmyselne, výpoveď následne nemusí byť ich vlastná. Aj keď nič z toho nie je nevyhnutné, riziko, že výcvik alebo koučing môže nepriaznivo ovplyvniť presnosť dôkazov, je reálne.“¹³

Na základe najprísnejšieho prístupu (aplikovateľného napríklad v Belgicku, Francúzsku alebo Taliansku)¹⁴ je kontakt svedkov s advokátmi zakázaný.

Z vyššie uvedeného je zjavné, že neexistuje univerzálny prístup k regulácii vzťahu advokátov a svedkov a každý štát pristupuje k tejto otázke individuálne. Na základe toho sa vytvárajú značné rozdiely pri sporoch, v ktorých strany zastupujú advokáti z rôznych krajín.

2.1

Prístup advokátov k svedkom v zmysle slovenskej právnej úpravy

Základnú právnu úpravu týkajúcu sa dokazovania a výsluchu svedka v rámci slovenského civilného sporového konania upravuje zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). V zmysle § 187 ods. 1 CSP môže za dôkaz slúžiť všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov. Príkladom sú potom vymenované niektoré dôkazné prostriedky, medzi ktoré patrí aj výsluch svedka.¹⁵ CSP upravuje pravidlá a postup výsluchu svedka (vrátane predvolania, postupu pred výsluchom, odopretia výpovede a zachovávanie mlčanlivosti). Aj pre advokátov preto platí všeobecný postup pri výsluchu svedka podľa CSP. Konkrétna úprava pravidiel prístupu advokátov k svedkom však v CSP absentuje. Nenájdeme ju ani v ZoA.

Pokiaľ ide o stavovské predpisy, akési „rámcové“ pravidlá týkajúce sa prístupu advokátov k svedkom nájdeme iba v § 7 Advokátskeho poriadku. Advokát má v prvom rade právo vyhľadávať dôkazy (okrem iného aj svedkov) a zisťovať skutkové okolnosti prípadu. Nesmie však svedkov ovplyvňovať a zistené dôkazy a skutočnosti pozmeňovať a skresľovať.¹⁶

Veľmi dôležité pravidlo z hľadiska prístupu advokáta k svedkovi obsahuje § 7 ods. 2 Advokátskeho poriadku. Podľa neho advokát nesmie (ani na prikaz klienta) oboznamovať svedkov

5 V zmysle § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení (ďalej len „ZoA“): „je advokát povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, ktorou sa rozumie, že koná čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využíva všetky právne prostriedky a **uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné.** Pritom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb.“

6 Vo vzťahu k povinnostiam advokátov v Slovenskej republike pozri advokátsky poriadok Slovenskej advokátskej komory schválený Konferenciou advokátov 10. júna 2017 (ďalej len „Advokátsky poriadok“), § 7 ods. 1.

7 MEREDITH, I. – KHAN, H.: *Witness Preparation in International Arbitration – A Cross Cultural Minefield*. In: MEALEY'S International Arbitration Report, č. 26, september 2011, s. 1.

8 V anglickom jazyku sa takýto postup označuje ako *familiarisation*.

9 V anglickej terminológii je tento aktívny prístup označovaný ako *koučing* (coaching).

10 ROBINSON, A. – WARREN, R. W. – CHADRAN, P.: *Witness Preparation – Ethical, Practical, and Common Sense Consideration*, s. 2. Dostupné na: https://www.americanbar.org/content/dam/aba/events/labor_law/2017/11/conference/papers/Chandran-Witness%20Preparation-Ethical-Practical-and-Common-Sense-Considerations.pdf.

11 V zmysle bodu 1.2(d)

Vzorových pravidiel profesijného postupu Americkej advokátskej komory (*American Bar Association*) advokát neposkytne klientovi radu a nepomáha klientovi v konaní, ktoré advokát vie, že je trestné alebo neetické, avšak advokát môže s klientom diskutovať o právnych následkoch navrhovaného postupu a môže radiť alebo napomôcť klientovi pri snahe zistiť platnosť, rozsah, význam alebo aplikáciu právneho ustanovenia.

12 LU, J. J.: *Witness preparation in international arbitration: where to start and where to stop?* Dostupné na internete: <http://arbitrationblog.practicallaw.com/witness-preparation-in-international-arbitration-where-to-start-and-where-to-stop/>.

13 Rozhodnutie anglického súdu (High Court) vo veci *Ultraframe (UK) Ltd v Fielding & Others* [2005] EWHC 1638 (Ch), bod 22.

14 MEREDITH, I. – KHAN, H.: *Witness Preparation in International Arbitration – A Cross Cultural Minefield*. In: MEALEY'S International Arbitration Report, č. 26, september 2011, s. 3.

15 Pozri § 187 ods. 2 CSP.

16 Advokátsky poriadok, § 7 ods. 1.

17 § 199 ods. 1 CSP: „Súd dbá, aby výpoveď svedka nebola ovplyvnená jeho prítomnosťou na pojednávaní...“

18 ŠTEVČEK, M. – FICOVÁ, S. a kol.: *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 746.

s priebehom konania, ktoré sa udialo pred ich výsluchom. Uvedené ustanovenie Advokátskeho poriadku určitým spôsobom rozširuje a precizuje pravidlo zakotvené v § 199 ods. 1 CSP¹⁷ vo vzťahu k advokátom. Týmto spôsobom sa má zamedziť ovplyvňovaniu svedkov. V aplikačnej praxi síce súd po overení totožnosti svedka zisťuje jeho pomer k stranám a k prejednávanej veci, či s ním niekto hovoril o obsahu výpovede, prípadne aj iné skutočnosti,¹⁸ vo väčšine prípadov však ide zo strany súdu skôr o formálne si splnenie povinností, ako o reálne skúmanie takýchto skutočností.

Otázkou praktického uplatňovania a dodržiavania uvedených pravidiel prístupu advokátov k svedkom sa Slovenská advokátska komora ani súdy veľmi nezaobierajú.¹⁹ Nedávna odborná publikácia však naznačuje, že aj v Slovenskej republike by sa mal uplatniť prístup, v zmysle ktorého je príprava svedka vo forme „koučingu“ dovolená: „svedka je možné k jeho svedeckej výpovedi pripraviť – nie je na tom nič nezákonné ani nemorálne. Prípravou svedka totiž nerozumieme jeho navádzanie na uvádzanie nepravdivých skutočností pri výsluchu (čo navyše zakladá trestnoprávny postih). Naopak, účelom prípravy svedka je zabezpečiť, aby svedkova výpoveď slúžila na čo najautentickejšie opísanie svedeckej udalosti.“²⁰ Ani pri tomto prístupe by advokát nemal oboznamovať svedka s priebehom konania, ktoré sa udialo pred jeho výsluchom. Z praktického hľadiska je však otázne, ako pri príprave svedka advokát zabezpečí dodržanie zákazu jeho ovplyvňovania (vyplývajúceho z § 7 ods. 1 Advokátskeho poriadku).

3. Výsluch svedkov v rozhodcovskom konaní

Obdobne ako v konaní pred súdom, aj v rozhodcovskom konaní tvorí výsluch svedkov jeden zo základných dôkazných prostriedkov. Napriek tomu obsahuje zákon č. 244/2002 Z. z. v platnom znení (ďalej len „ZoRK“) len veľmi strohú úpravu, pričom na vypočutie svedkov²¹ odkazuje len krátko, pri úprave miesta rozhodcovského konania. Bližšiu úpravu väčšinou neobsahujú ani pravidlá stálych rozhodcovských súdov u nás či v zahraničí.²²

V praxi sa výsluch svedkov v obchodnej arbitráži na Slovensku realizuje a je v zásade dosť podobný výsluchu svedkov v slovenskom civilnom sporovom konaní.²³

Spôsob, akým sa predkladajú dôkazy v medzinárodnej obchodnej arbitráži, závisí do značnej miery od toho, z akého právneho prostredia pochádzajú rozhodcovia a právni zástupcovia strán. V každom prípade, rozhodcovský tribunál má plnú kontrolu nad priebehom výsluchu svedkov na pojednávaní.²⁴ V medzinárodnej arbitráži sa taktiež uznáva, že svedkovia môžu byť vypočutí a pripravovaní ešte pred ich samotným ústnym výsluchom. Aj keď vo všeobecnosti sa akceptuje, že existujú určité obmedzenia – najmä čo sa týka prípravy svedka.²⁵

V súčasnosti je štandard výsluchu svedkov v medzinárodnej arbitráži nasledovný: (i) svedkovia sa delia na „našich“ svedkov a svedkov protistrany; (ii) najprv, pred samotným výsluchom, sa rozhodcovskému súdu zvyčajne pošlú písomné výpovede svedkov; (iii) na samotnom ústnom pojednávaní sa realizuje, spravidla veľmi zbežný a limitovaný, priamy výsluch (*direct examination*) právnym zástupcom strany, ktorá svedka navrhla a to za účelom potvrdenia skutočností uvedených v písomnej výpovedi; (iv) následne sa realizuje tzv. križový výsluch (*cross-examination*) uskutočňovaný právnym zástupcom protistrany, ktorý je pomerne detailný, a počas ktorého sa kladú uzavreté otázky (*leading questions*), na ktoré je možné odpovedať áno/nie; (v) v niekto-

JUDr. Pavel Lacko, LL.M.

je absolventom Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave (2009), študoval právo aj na Univerzite v Kodani, a je tiež absolventom Univerzity

v Cambridge (2011). V súčasnosti pôsobí ako advokát a je predsedom občianskeho združenia Spoločnosť na podporu rozhodcovského konania. Zároveň pôsobí ako interný doktorand na Právnickej fakulte Univerzity Komenského, kde vyučuje predmety v anglickom jazyku súvisiace s problematikou medzinárodného práva súkromného a medzinárodnej arbitráže. Vo svojej odbornej praxi sa okrem všeobecného obchodného práva zameriava na ochranu osobných údajov, medzinárodné právo súkromné, rozhodcovské konanie a právo duševného vlastníctva.

rych prípadoch ešte právny zástupca strany, ktorá navrhla svedka, dokončí výsluch ako reakciu na nové skutočnosti, ktoré vzišli z krížového výsluchu (*re-direct examination*); (vi) rozhodcovia môžu klásť svedkom otázky kedykoľvek počas výsluchu. Ide o štandard, ktorý sa vyvinul v medzinárodnej obchodnej arbitráži,²⁶ a ktorý sa pravidelne používa napriek tomu, že by bol právne záväzný. Z pohľadu slovenského advokáta sa javí uvedený postup ako veľmi neprirodzený, pretože v rámci krížového výsluchu sú svedkom kladené otázky, ktoré „naznačujú“ odpoveď, ide teda o sugestívne otázky.

3.1

Svedkovia v rozhodcovskom konaní a pravidlá profesijnej etiky

„Medzinárodná arbitráž leží v etickej zemi nikoho.“²⁷ Zatiaľ nie je vytvorený jednotný etický štandard, ktorým by sa mali riadiť advokáti pri zastupovaní strán v rozhodcovskom konaní, čo spôsobuje nejasnosti pri kontakte so svedkami.

Čo sa týka prístupu advokátov ku svedkom, pravidlá profesijnej etiky vo viacerých krajinách obsahujú odlišnú reguláciu týkajúcu sa medzinárodnej arbitráže, ako v prípade súdneho konania. V Belgicku a vo Francúzsku (krajiny, v ktorých advokáti nesmú kontaktovať svedkov pri konaní na súde) je v rámci rozhodcovského konania prípustné, aby advokáti svedkov na vypočutie pripravili. Uvedený osobitný prístup pre medzinárodnú arbitráž potvrdili aj miestne advokátske komory.²⁸

V súvislosti s vykonávaním dôkazov v medzinárodnej arbitráži je vhodné spomenúť nezáväzný materiál Medzinárodnej advokátskej komory – *IBA Rules on Taking Evidence in International Arbitration* (t. j. pravidlá pre dokazovanie v medzinárodnej arbitráži). Tento obsahuje, okrem iného, základné pravidlá týkajúce sa obstarávania a vykonávania jednotlivých dôkazov (vrátane svedeckej výpovede). Aj keď nie je právne záväzný, v arbitrážnej praxi sa často používa. V zmysle čl. 4(3) týchto pravidiel platí: „Nie je považované za neprijateľné, ak strana, jej štatutári, zamestnanci, právni poradcovia alebo iní zástupcovia vypočujú svedkov alebo potenciálnych svedkov a diskutujú s nimi o ich budúcom svedectve.“ Je zjavné, že predmetné pravidlá výslovne neriešia otázku „koučovania“ svedkov. V tejto súvislosti presnejšiu úpravu obsahujú iné pravidlá Medzinárodnej advokátskej komory, a to *IBA Guidelines on Party Representation* (t. j. pravidlá, týkajúce sa zastúpenia strán). Podľa bodu 24 týchto pravidiel sa „zástupca strany môže stretnúť so svedkami a znalcami alebo s nimi spolupracovať s cieľom diskutovať a pripraviť ich budúce svedectvo, a to v súlade so zásadou, že poskytnuté dôkazy by mali odrážať vlastné vysvetlenie svedka o relevantných skutočnostiach, udalostiach alebo okolnostiach alebo o vlastnej analýze alebo názore znalca.“ V zmysle uvedeného bodu je teda pripustený aj užší kontakt advokáta a svedka vo forme jeho prípravy (koučovania). Treba však zdôrazniť, ako je uvedené už vyššie, že pravidlá Medzinárodnej advokátskej komory sú nezáväzné. Zároveň platí, že aj keby sa strany na ich aplikácii dohodli, tieto pravidlá nesmú byť v rozpore s kogentnými predpismi aplikovateľnými na advokátov a svedkov v zmysle noriem príslušného národného práva.

Pre úplnosť je potrebné uviesť, že samotné porušenie (či už zákonných noriem alebo pravidiel profesijnej etiky týkajúcich sa prístupu advokáta ku svedkom) v zásade nemá vplyv na rozhodcovský rozsudok a neprestavuje dôvod na jeho zrušenie. Výnimku by mohli predstavovať prípady výslovne krivého svedectva, ktoré za určitých okolností môžu dosahovať rozpor s verejným poriadkom.²⁹

3.2

Rôzne pravidlá aplikovateľné na právnych zástupcov sporových strán a zásada rovnosti

Pravidlá jednotlivých advokátskych komôr regulujú správanie advokátov, ktoré v mnohých prípadoch obsahujú odlišné pravidlá.

Vzhľadom na to, že v rozhodcovskom konaní je nevyhnutné dodržať zásadu rovnosti strán,³⁰ je potrebné sa zaoberať otázkou, ako pristupovať k prípadom, ak sa na právnych zástupcov sporových strán aplikujú rôzne pravidlá prístupu ku svedkom.

Rozhodcovia (i) na jednej strane nemôžu „nútiť“ právnych zástupcov sporových strán, aby svedkov kontaktovali a pripravovali na ústne pojednávanie v rozpore s predpismi, ktoré sa na nich vzťahujú a (ii) na druhej strane im nemôžu zakázať svedkov kontaktovať a pripraviť (koučovať) v prípade, že im aplikovateľné pravidlá takéto konanie nezakazujú, resp. dokonca ich prípravu vyžadujú.

19 Pri vyhľadávaní v rozhodnutiach disciplinárnych senátov Slovenskej advokátskej komory sa nám nepodarilo identifikovať prípad, v ktorom by sa disciplinárny senát zaoberal otázkou oboznamovania svedkov s priebehom konania, ktoré sa udialo pred ich výsluchom.

20 POBIJAK, T.: *Výsluch svedka v civilnom sporovom konaní. III. časť*. In: Bulletin slovenskej advokácie. 2018, č. 11, s. 10.

21 ZoRK používa pojem *vypočutie* svedkov, namiesť to pojmu *výsluch*, ktorý používajú civilné procesné predpisy. Na účely tohto článku sú uvedené termíny používané ako synonymá.

22 Napr. Rokovací poriadok Rozhodcovského súdu SAK; Rokovací poriadok Rozhodcovského súdu SOPK; VIAC Rules of Arbitration and Mediation.

23 Také sú skúsenosti autorov tohto článku.

24 BORN, G. B.: *International Arbitration: Law and Practice*. Zuidpoolingel : Kluwer Law International, 2012, s. 168 a 169.

25 BLACKABY, N. – PARTASIDES, C. – REDFERN, A. – HUNTER, M.: *Redfern and Hunter on International Arbitration*. Student Version. Sixth Edition. Oxford: Oxford University Press, 2015, s. 391 a 405.

26 WAINCYMER, J.: *Procedure and Evidence in International Arbitration*. Alphen aan den Rijn : Kluwer Law International, 2012, s. 913 – 917.

27 ROGERS, C. A.: *Fit and Function in Legal Ethics: Developing a Code of Conduct for International Arbitration*, In: Michigan Journal of International Law, roč. 23, 2002, s. 342.

28 BORN, G. B.: *International Commercial Arbitration. Second Edition. Volume II: International Arbitral Procedure*. Alphen aan den Rijn : Kluwer Law International, 2014, s. 2861.

29 Čl. V(2) Dohovoru o uznaní a výkone cudzích rozhodcovských rozhodnutí z 10. 6. 1958 (tzv. Newyorský dohovor); § 50 ods. 2 ZoRK.

30 LEW, J. D. M. – MISTELIS, L. A. – KRÖLL, S. M.: *Comparative International Commercial Arbitration*. Kluwer Law International, 2003, s. 525; § 17 ZoRK.

31 BORN, G. B.: *International Commercial Arbitration. Second Edition. Volume II: International Arbitral Procedure*. Alphen aan den Rijn : Kluwer Law International, 2014, s. 2861.

Podľa nášho názoru by mali rozhodcovia v takýchto prípadoch túto otázku otvoriť čo najskôr po začatí rozhodcovského konania, resp. po konštituovaní rozhodcovského tribunálu.³¹ Rozhodcovia by sa so sporovými stranami mali dohodnúť na postupe tak, aby advokáti mohli pre svojich klientov spraviť všetko, čo je v ich schopnostiach, neporušovali zákon ani pravidlá profesijnej etiky a na druhej strane, aby bola zachovaná zásada rovnosti v rámci rozhodcovského konania. Rozhodcovia následne pri hodnotení svedeckej výpovede musia zobrať do úvahy, aký kontakt so svedkami mohli právni zástupcovia strán vyvinúť a zohľadniť to pri svojom rozhodovaní.

4. Záver

V slovenskom právnom prostredí sa vo všeobecnosti otázke prístupu advokátov ku svedkom nevenuje mnoho pozornosti. Súdny v rámci svojej rozhodovacej činnosti ani Slovenská advokátska komora pri rozhodovaní o disciplinárnych previneniach advokátov zatiaľ konkrétne usmernenie neprinášajú.

Do budúcnosti by bolo vhodné sa touto otázkou bližšie zaoberať. To platí predovšetkým vo vzťahu k rozhodcovskému konaniu, ktoré je v Slovenskej republike na začiatku svojho vývoja. Pokiaľ sa má rozhodcovské konanie ďalej uberať trendom, ktorý bude kopírovať medzinárodné štandardy, je potrebné, aby uvedené bolo reflektované aj v pravidlách profesijnej etiky.

Týmto článkom sme sa snažili načrtnúť jednotlivé koncepcie interakcie advokátov so svedkami a špecifiká svedeckej výpovede v rozhodcovskom konaní a zodpovedať s tým spojené otázky. Uvedená problematika však obsahuje viacero otvorených bodov, ktoré vyžadujú konkrétnejšiu úpravu, resp. štandardizáciu. ■

RESUMÉ

Prístup advokátov ku svedkom a špecifiká rozhodcovského konania

Článok sa venuje problematike výsluchu svedkov, prístupu advokátov ku svedkom a špecifikám, ktoré sa týkajú výsluchu svedkov v rozhodcovskom konaní. Autori poukazujú na rôzne pravidlá, ktoré pripúšťajú odlišnú možnosť interakcie advokátov so svedkami. Ponúkajú prehľad špecifík výsluchu svedkov v rozhodcovskom konaní a zaoberajú sa tiež otázkou vzťahu rôznych pravidiel aplikovateľných na právnych zástupcov sporových strán a zásady rovnosti strán v rozhodcovskom konaní.

SUMMARY

Lawyers' Access to Witnesses and the Specifics of Arbitration

The article deals with witness interviews, with lawyers' access to witnesses, and with the specifics related to the interviewing of witnesses in arbitration proceedings. The authors point to different rules that allow a different possibility of interactions between lawyers and witnesses. They offer an overview of the specifics of interviewing witnesses in arbitration proceedings, and they also deal with the relationship between various rules applicable to the attorneys representing parties involved in the dispute and the principle of the parties' equality in arbitration proceedings.

ZUSAMMENFASSUNG

Einstellung der Rechtsanwälte zu den Zeugen und Spezifika des Schiedsverfahrens

Der Artikel befasst sich mit der Problematik der Zeugenvernehmung, mit dem Verhältnis der Rechtsanwälte zu den Zeugen und mit den Spezifika, die die Zeugenvernehmung im Schiedsverfahren betreffen. Die Autoren weisen auf verschiedene Regeln hin, die eine abweichende Möglichkeit für die Interaktion zwischen den Rechtsanwälten und den Zeugen zulassen. Sie bieten eine Übersicht über die Zeugenvernehmungsspezifika im Schiedsverfahren und befassen sich mit der Frage des Verhältnisses zwischen verschiedenen Regeln, die auf die Vertreter der strittigen Parteien und auf die Grundsätze der Gleichheit der Parteien im Schiedsverfahren Anwendung finden können.

Nádej na rýchlejšie a odbornejšie riešenie korporátnych sporov na RS SAK

JUDr. Ing. Miriam Galandová, LL.M., FCCA

Cieľom tohto článku nie je detailný pohľad na problematiku riešenia korporátnych sporov v rozhodcovskom konaní, nakoľko táto otázka bola už v minulosti predmetom viacerých článkov.¹ Ide skôr o predstavenie zámeru Rozhodcovského súdu Slovenskej advokátskej komory (ďalej len „RS SAK“) pripraviť Doplnujúce pravidlá pre riešenie korporátnych sporov, ktoré by mali minimalizovať riziká zrušenia rozhodcovského rozsudku v sporoch týkajúcich sa korporátnych záležitostí. Rozhodcovské konanie možno označiť za vhodnejšie fórum na riešenie tohto druhu sporov z viacerých dôvodov, najmä z dôvodu možnej neverejnosti konania, rýchlosti konania vďaka jeho jednoinštančnosti a v neposlednom rade možnosti ovplyvniť výber rozhodcov tak, aby rozhodovali osoby so znalosťami a skúsenosťami v tejto oblasti.

V kontexte tohto článku pod pojmom korporátne spory referujem na spory medzi spoločníkmi alebo medzi spoločnosťou a jej spoločníkmi alebo medzi spoločnosťou a členmi jej orgánov, ktoré vznikajú v súvislosti so spoločenskou zmluvou, zakladateľskou zmluvou, zakladateľskou listinou alebo stanovami. Pôjde napríklad o spory o právach a povinnostiach spoločníka voči iným spoločníkom alebo voči spoločnosti, ochrany práva spoločníka vrátane jeho možnosti napadnúť platnosť rozhodnutia orgánu spoločnosti, spory medzi spoločnosťou, spoločníkmi a členmi jej orgánov súvisiace s výkonom funkcie člena orgánu vrátane ich zodpovednosti, spory medzi spoločníkmi, spory spoločnosti so spoločníkom o splnení vkladovej povinnosti, splnení príplatkovej povinnosti, spory spoločníka so spoločnosťou o vyplatenie podielu na zisku alebo vyrovnacieho podielu.

Krajiny s moderným prístupom k rozhodcovskému konaniu uplatňujú princíp *favor arbitri*, t. j. majú tendenciu rozširovať okruh sporov, ktoré sú arbitrovateľné. Práve oblasť intra-korporátnych sporov je oblasťou, na ktorej je tento vývoj v poslednej dobe zreteľný. V tejto súvislosti možno slovenskú legislatívu označiť za pokrokovú, ktorá ako jedna z mála túto otázku adresuje (hoci je potrebné uviesť, že len nepriamo). Uvedené nie je pravidlom vo všetkých krajinách. Napríklad v Českej republike zákon túto otázku výslovne nerieši a medzi právnyimi odborníkmi nepanuje názorová zhoda napríklad v súvislosti s arbitrabilitou sporov o neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia.²

Slovenský zákon č. 244/2002 o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o rozhodcovskom konaní“) výslovne od 1. 1. 2015, a to v § 4 ods. 5, pripúšťa rozhodcovskú doložku vo vnútorných predpisoch právnickej osoby.³ V dôvodovej správe sa v súvislosti s doplnením tohto ustanovenia do Zákona o rozhodcovskom konaní uvádza nasledovné: „V novom odseku 5 sa umožňuje, aby vnútorné predpisy právnickej osoby (napr. spoločenská alebo zakladateľská zmluva, zakladateľská listina či stanovy) obsahovali rozhodcovskú doložku. Po vzore nemeckej právnej úpravy sa konkretizácia podmienok platnosti rozhodcovskej doložky a rozsah arbitrabilných vecí v súlade s ustanoveniami tohto zákona prenecháva na judikatúru a právnu vedu.“ Takáto otvorená konštatácia a odkaz na nemeckú právnu úpravu úplne neodstránil pochybnosti o možnosti riešenia niektorých korporátnych sporov v rozhodcovskom konaní (najmä o platnosti uznesení valného zhromaždenia), čo pravdepodobne zbrzdilo zahrňovanie rozhodcovskej doložky do korporátnych dokumentov v praxi.

1 Napr. Csach K. – Gyárfáš, J. *Arbitrabilita korporátnych sporov: terra nova, terra inkognita*. Justičná revue č. 3/2015, Patakyová, M., Hrušový, M., Lacko, P.: *Arbitrabilita korporátnych sporov na Slovensku*, Súkromné právo č. 1/2018.

2 Napr. Bělolávek, A. J.: *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů – Komentář*, Praha, 2012, 131 – 132, Holešovský J.: *Valné hromady společností s ručením obmedzeným*, C. H. Beck, Praha, 2011, str. 312.

3 § 4 ods. 5 Zákona o rozhodcovskom konaní: „Písomná forma rozhodcovskej zmluvy je zachovaná aj pri písomnom pristúpení k zmluve podľa osobitného zákona [napríklad podľa § 115 Obchodného zákonníka], ktoré obsahuje platnú rozhodcovskú doložku.“

To platí aj v prípade nadobudnutia členstva v záujmovom združení alebo v inej právnickej osobe, ktorej vnútorné predpisy obsahujú rozhodcovskú doložku.“

4 V minulosti nemecký najvyšší spolkový súd, napríklad v roku 1996, judikoval, že nakoľko účinky *erga omnes* nemožno dosiahnuť v rozhodcovskom konaní, spory týkajúce sa platnosti uznesení valného zhromaždenia nie sú arbitrovateľné.

5 Kraayvanger, J., Hilgard, M. C.: Arbitrability of Shareholders' Disputes under German Law, International Litigation Quarterly Volume 26 Number 1, Fall 2009

6 Ergänzenende Regeln für Gesellschaftsrechtliche Streitigkeiten- DIS-ERGeS, dostupné na: <http://www.dis-arb.de/de/-16/regeln/dis-erg%C3%A4nzenende-regeln-f%C3%BCr-gesellschaftsrechtliche-streitigkeiten-09-erges-id5>

Podľa § 131 ods. 5 Obchodného zákonníka právoplatné rozhodnutie súdu na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia je záväzná pre každého. Slovenský právny poriadok teda rovnako ako v Nemecku priznáva konaniu o neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia účinky *erga omnes*. Za najzávažnejší problém spochybňujúci arbitrabilitu takýchto sporov bola práve absencia účinku rozhodcovského rozsudku na všetkých akcionároch a spoločnosť. Avšak v prípade, že sa adaptuje postup predpokladaný nemeckou doktrínou, ako plánuje RS SAK prijatím Doplnujúcich pravidiel pre korporátne spory, tento účinok by mal byť zabezpečený a tým sa riziko zrušenia takehoto rozhodcovského rozsudku významne zníži.

Keďže dôvodová správa odkazuje na situáciu v Nemecku, dovoľm si v stručnosti dotknúť sa vývoja v tejto jurisdikcii. Najvyšší spolkový súd adresoval tieto otázky vo svojom rozhodnutí zo 6. marca 2009, v ktorom prelomil svoju predošlú judikatúru.⁴ Konštatoval, že spory týkajúce sa platnosti uznesení valných zhromaždení môžu byť riešené v rozhodcovskom konaní a rozhodcovský rozsudok, ktorý zruší uznesenie valného zhromaždenia je záväzný pre všetkých akcionárov bez ohľadu na ich účasť v rozhodcovskom konaní, teda bude mať účinky *erga omnes*, ak budú splnené nasledovné podmienky:

- všetci akcionári (spoločníci) sa dohodli na rozhodcovskej doložke v stanovách alebo v osobitnej zmluve;
- rozhodcovská doložka musí zabezpečiť, aby všetky námietky proti konkrétnemu uzneseniu valného zhromaždenia boli sústredené v jednom rozhodcovskom konaní;
- všetci akcionári ako aj konatelia a členovia dozornej rady musia byť informovaní o začatí rozhodcovského konania a musí im byť umožnené zúčastňovať sa na konaní; a
- rozhodcovská doložka musí zabezpečiť, aby sa každý z akcionárov, ako aj spoločnosť mohli podieľať na nominácii rozhodcovského tribunálu.⁵

V reakcii na toto rozhodnutie Nemecká arbitrážna inštitúcia (Deutsche Institution für Schiedsgerichtsbarkeit e.V.) vydala Doplnujúce pravidlá pre korporátne spory⁶ a vypracovala modelovú rozhodcovskú doložku, ktorá reflektovala podmienky definované Najvyšším spolkovým súdom.

Vzhľadom na to, že slovenská právna úprava je podobná, po vzore DIS pripravuje RS SAK Doplnujúce pravidlá pre korporátne spory, ktoré by mali nadobudnúť účinnosť už v najbližších mesiacoch. Súčasťou týchto pravidiel bude aj modelová rozhodcovská doložka, v zmysle ktorej sa strany dohodnú, že účinky rozhodcovského rozsudku sa budú vzťahovať na všetkých spoločníkov, bez ohľadu na to, či využijú možnosť vstúpiť do rozhodcovského konania ako strana. Rozhodcovskou doložkou bude viazaná aj spoločnosť a osoby, ktoré prestali byť spoločníkmi. Spoločnosť bude povinná zahrnúť rozhodcovskú doložku aj do zmluvy o výkone funkcie člena orgánu a použiť existujúcu rozhodcovskú zmluvu ako obranu voči akémukoľvek nároku súvisiacemu s korporátnymi spormi uplatnenými na všeobecných súdoch.

Asi až budúcnosť ukáže, či pre slovenské súdnictvo bude nemecký prístup akceptovateľný. Nové Doplnujúce pravidlá pre korporátne spory RS SAK by však podmienky nastavené nemeckou doktrínou mali spĺňať. Za predpokladu, že aj slovenské súdy nastúpia na trend moderného chápania arbitrability založeného na *favor arbitri* prístupe, verím, že možno očakávať, že zaujmú rovnaký postoj ako nemecké súdy.

Záverom si dovoľm konštatovať, že Zákon o rozhodcovskom konaní v znení účinnom od 1. 1. 2015 priamo umožňujúci zahrnutie rozhodcovskej doložky do stanov alebo spoločenskej zmluvy spolu s pripravovanými Doplnujúcimi pravidlami pre korporátne spory, podľa môjho názoru, významne znížia praktické riziko, že korporátne spory označia slovenské súdy za nearbitrovateľné, resp., že zrušia rozhodcovský rozsudok vydaný v spore týkajúcom sa korporátnej veci, vrátane sporu o platnosť uznesenia valného zhromaždenia. Prijatie Doplnujúcich pravidiel pre korporátne spory RS SAK tak otvorí cestu k rýchlejšiemu a pri zodpovednom prístupe k výberu rozhodcov pravdepodobne aj k odbornejšiemu rozhodovaniu korporátnych sporov. ■

JUDr. Ing. Miriam Galandová, LL.M., FCCA
získala titul LL.M na University of London
v špecializácii medzinárodná arbitráž a ob-
chodné právo, titul PhD. na Právnickej
fakulte UK, a titul Ing. na Obchodnej

fakulte Ekonomickej
univerzity v Bratislave.
V súčasnosti pôsobí
ako partnerka v advo-
kátskej kancelárii
PRK Partners s. r. o.
v Bratislave.

Trovy rozhodcovského konania – poplatky rozhodcovských inštitúcií

JUDr. Ľudovít Mičinský, MCI Arb.

Konanie pred rozhodcovskými súdmi je rovnocennou alternatívou riešenia sporov pred všeobecnými súdmi. V podnikateľskom, ale aj odbornom prostredí však často panuje názor, že rozhodcovské konanie je drahšie ako klasické súdne konanie.

Názor, že rozhodcovské konanie je drahšie ako klasické súdne konanie, je výsledkom často menších skúseností s takýmto typom konania, prípadne s negatívnymi skúsenosťami so samotným rozhodcovským konaním v SR ako takým. Bez ohľadu na to je však zrejmé, že rozhodcovské konanie je spojené s vynaložením nemalých nákladov. Ide najmä o:

- (i.) náklady na samotné konanie pred rozhodcovskými súdmi (t. j. „súdne poplatky“ – poplatky rozhodcovských súdov a odmeny rozhodcov), a
- (ii.) náklady, ktoré nie sú určené „tabuľkovo“ a podľa štatistík predstavujú väčšinu nákladov rozhodcovské konanie – t. j. náklady na právne zastúpenie, znalecké dokazovanie, náklady spojené s organizovaním pojednávania atď.

Zámerom tohto článku je porovnať náklady na poplatky, ktoré je potrebné vynaložiť na konanie pred rozhodcovskými súdmi:

- (i.) Rozhodcovským súdom Medzinárodnej obchodnej komory v Paríži (ďalej ako „rozhodcovský súd ICC“),
- (ii.) Viedenského Medzinárodného Arbitrážneho Centra (ďalej ako „rozhodcovský súd VIAC“),
- (iii.) Rozhodcovským súdom Slovenskej advokátskej komory (ďalej ako „rozhodcovský súd SAK“).

Tieto tri rozhodcovské súdy boli vybrané z dôvodu, že rozhodcovský súd VIAC a rozhodcovský súd ICC predstavujú v podmienkach SR najpoužívanejšie zahraničné rozhodcovské inštitúcie, kvôli všeobecnej „dlhodobej popularite“ rozhodcovského súdu ICC¹ v celom svete a lokálnej blízkosti a dostupnosti rozhodcovského súdu VIAC s jeho zameraním na „trhy“ strednej a východnej Európy.² Oba tieto zahraničné rozhodcovské súdy (podľa názoru autora) sú v podmienkach SR využívané najmä kvôli nie veľmi šťastnej liberálnej úprave zriaďovania rozhodcovských súdov v SR do 31. 12. 2016 a s tým súvisiacim neadekvátnym počtom rozhodcovských súdov, medzi ktorými sa našli súdy so zlou povestou a zlými rozhodcovskými rozsudkami. Táto skutočnosť spôsobila v mnohých prípadoch stratu dôvery podnikateľov a advokátov v domáce rozhodcovské konanie a aplikovanie rozhodcovských doložiek na zahraničné rozhodcovské súdy najmä vo „väčších“ zmluvách. Práve obnovenie dôvery v rozhodcovské konanie a vytvorenie dôveryhodnej rozhodcovskej inštitúcie pre riešenie domácich sporov je cieľom rozhodcovského súdu SAK.³

Arbitrážne konanie vedené Medzinárodným rozhodcovským súdom Medzinárodnej obchodnej komory v Paríži (International Court of Arbitration)

Rozhodcovský súd ICC bol založený v roku 1923 a je poprednou svetovou rozhodcovskou inštitúciou. Každý rok vykazuje najvyšší počet administrovaných rozhodcovských konaní na svete.⁴ Rozhodcovské konanie na tomto súde je upravené v pravidlách (ďalej len ako „pravidlá ICC“),

1 Rozhodcovský súd ICC je často citovaný ako najpopulárnejšia rozhodcovská inštitúcia na svete s najvyšším počtom administrovaných sporov.

2 Rozhodcovský súd VIAC má rozhodcovské pravidlá v oficiálnych prekladoch vo väčšine východoeurópskych jazykov – čeština, slovenčina, poľština, rumunčina, ukrajinčina, ale aj turečtina, portugalčina a čínština (viď www.viac.eu).

3 Autor je rozhodcom zapísaným v zozname rozhodcov SAK a v zozname odborníkov v medzinárodnom rozhodcovskom konaní VIAC (rozhodcovský súd ICC zoznam rozhodcov nevytvára).

4 Za rok 2017 bolo podaných 810 nových žiadostí o rozhodcovské konanie (za rok 2016 bolo týchto žiadostí 966), ktoré zahŕňali 2 316 strán sporov zo 142 krajín sveta. Sumárna hodnota sporov (t. j. súčet žalovaných nárokov) presahovala 30 miliárd USD, pričom priemerná hodnota sporu bola 45 mil. USD, avšak viac ako 60 % sporov malo hodnotu sporu prevyšujúcu 2 mil. USD (viď: <https://iccwbo.org/media-wall/news-speeches/icc-announces-2017-figures-confirming-global-reach-leading-positions-complex-high-value-disputes/>).

5 Aktuálne účinná verzia pravidiel ICC nadobudla účinnosť 1. 3. 2017, predchádzajúca verzia je z roku 2012. Slovenský preklad je dostupný na: <https://iccwbo.org/content/uploads/sites/3/2018/07/icc-2017-arbitration-and-2014-mediation-rules-slovak-version.pdf>

6 Za rok 2018 bolo na rozhodcovský súd VIAC podaných 64 nových žiadostí o rozhodcovské konanie (za rok 2017 bolo týchto žiadostí 43), ktoré zahŕňali 120 strán sporov z 31 krajín sveta so sumárnou hodnotou sporov (t. j. súčet žalovaných nárokov) presahujúcou 432 mil. eur (viď: <http://www.viac.eu/en/service/statistics>).

ktoré sa pravidelne upravujú⁵ tak, aby reflektovali aktuálne trendy rozhodcovského konania. Podľa pravidiel ICC sa rozhodcovské konanie začína podaním žiadosti o začatie rozhodcovského konania. Tento úkon podlieha nenávratnému registračnému poplatku a predstavuje sumu 5 000 USD.

Po úhrade registračného poplatku vyzve generálny tajomník rozhodcovského súdu ICC žalobcu na zaplatenie preddavku na náklady konania. Tento preddavok sú povinní zaplatiť žalobca a žalovaný rovnakým dielom. Výška preddavku môže byť kedykoľvek v priebehu konania upravená. Aj v konaní pred rozhodcovským súdom ICC je možné, aby namiesto strany, ktorá neuhradila svoj diel, preddavok uhradila druhá strana. V prípade, ak preddavok nie je riadne uhradený, môže generálny tajomník navrhnúť rozhodcovskému senátu, aby pozastavil svoju prácu. Ak strany ani potom nezaplatia preddavok, budú príslušné vznesené nároky považované za vzaté späť.

Poplatky konania pred rozhodcovským súdom ICC sú nasledovné:

(i.) Registračný poplatok, (ii.) Odmeny a výdavky rozhodcov a (iii.) Administratívne výdavky rozhodcovského súdu ICC.

Odmena rozhodcov je stanovená podľa sadzobníka poplatkov ICC a je stanovená percentuálnou hodnotou sporu, t. j. výšky žalovaného nároku. Sadzobník poplatkov ICC určuje iba minimálnu a maximálnu výšku odmeny rozhodcov, nakoľko odmena môže závisieť aj od iných okolností (napr. procesná a časová náročnosť konania). V prípade, ak je spor predložený viacerým rozhodcom, rozhodcovský súd ICC môže rozhodnúť o navýšení celkových odmien až do trojnásobku odmeny pre jedného rozhodcu.

Konečné vyčíslenie nákladov konania a spôsob ich úhrady je určené v konečnom rozhodcovskom rozsudku spolu s určením, ktorá strana sporu bude dané náklady znášať v akej časti. Rozhodcovský súd ICC pri rozhodovaní o trovách môže prihliadať na to, ktorá zo strán sporu viedla konanie efektívnym spôsobom.

Rozhodcovské konanie pred rozhodcovským súdom VIAC (Vienna International Arbitral Centre)

Rozhodcovský súd VIAC založila v roku 1975 Rakúska obchodná komora. Kvôli lokálnej blízkosti ho často využívajú podnikateľské subjekty pochádzajúce zo strednej a východnej Európy a ročne administruje desiatky sporov.⁶ Rozhodcovské konanie pred rozhodcovským súdom VIAC sa riadi tzv. pravidlami rozhodcovského konania a mediálneho konania. Aktuálne znenie pravidiel je účinné od 1. januára 2018 (ďalej len ako „Viedenské pravidlá“), a vzťahuje sa na všetky konania začaté od 1. 1. 2018. Viedenské pravidlá pozostávajú z (i) samotných pravidiel rozhodcovského konania (časť I), (ii) pravidiel mediácie (časť II) a (iii) príloh (časť III).

Rozhodcovské konanie pred rozhodcovským súdom VIAC podlieha nasledovným poplatkom: (i.) Registračný poplatok, (ii.) Administratívny poplatok, (iii.) Odmena rozhodcu (rozhodcov).

Viedenské pravidlá výslovne uvádzajú, že rozhodcovia ako aj účastníci konania a ich zástupcovia sú povinní viesť konanie nákladovo efektívnym spôsobom, pričom konanie účastníkov sa môže odraziť aj v rozhodnutí o spôsobe úhrady trov konania.

Poplatky súvisiace s konaním pred rozhodcovským súdom VIAC, resp. spôsob ich výpočtu je ustanovený v prílohe č. III Viedenských pravidiel (ďalej len ako „Sadzobník poplatkov VIAC“). Primárnym poplatkom, ktorý je navrhovateľ povinný zaplatiť v súvislosti s podaním žaloby je tzv. registračný poplatok. Výška registračného poplatku závisí od hodnoty spornej pohľadávky, resp. hodnoty sporu, ktorý má byť predmetom rozhodcovského konania. Registračný poplatok je v zmysle Sadzobníka poplatkov VIAC stanovený do troch úrovní, minimálna výška registračného poplatku je v hodnote 500 eur a maximálna výška registračného poplatku je v hodnote

JUDr. Ľudovít Mičinský, MCI Arb.

je absolventom Právnickej fakulty UK v Bratislave, Právnickej fakulty TU v Trnave a členom Chartered Institute of Arbitrators v Londýne.

Pôsobí ako advokát a arbiter, v rámci svojej odbornej praxe sa zameriava na riešenie sporov a verejné investície. Úspešne zastupoval Slovenskú republiku

vo viacerých medzinárodných investičných arbitrážach a súdnych sporoch. Pôsobí na Rozhodcovskom súde SAK, Vienna International Arbitral Centre a The London Court of International Arbitration.

1 500 eur. Registračný poplatok v stanovenej výške môže byť navýšený v prípade, ak v spore vystupujú viac ako dve strany. Registračný poplatok je nevratný a nezapočítava sa do preddavkov na trovy konania.

Následne generálny tajomník rozhodcovského súdu VIAC určí výšku administratívneho poplatku ako aj výšku odmeny rozhodcov. Strany rozhodcovského konania si rozdeľujú úhradu preddavku na tieto náklady rovnakým dielom, keďže sa k tomu zaviazali už v samotnej rozhodcovskej doložke smerujúcej na rozhodcovský súd VIAC (konečnú výšku nákladov a ich rozdelenie medzi strany sporu následne určuje rozhodcovský senát po skončení konania). Predavky na náklady konania musia byť uhradené v lehote do 30 dní, ešte pred postúpením spisu rozhodcovskému senátu. Ak preddavok nie je zaplatený v plnom rozsahu jednou zo strán, vyzve generálny tajomník rozhodcovského súdu VIAC na jeho doplatenie druhú stranu. V prípade, ak uvedená suma preddavku aj napriek dodatočnej výzve nie je uhradená, generálny tajomník môže vyhlásiť konanie za ukončené – z tohto dôvodu pravidlá umožňujú úhradu preddavku druhou stranou (prirodzene, najmä žalobcom).

Ak rozhodcovský senát považuje za potrebné uskutočniť určité procedurálne kroky, ktoré budú vyžadovať ďalšie náklady – napríklad prizvanie znalcov, prekladateľov, alebo má v úmysle vykonať iný úkon, pri ktorom môžu vzniknúť náklady (miestne zisťovanie, ústne pojednávanie atď.) rozhodcovský senát upozorní na vznik nákladov generálneho tajomníka rozhodcovského súdu VIAC. Zároveň rozhodcovský senát rozhodne, aké dôsledky bude mať na konanie prípadné nezaplatenie preddavkov. Ak sú súčasťou rozhodcovského konania viac ako dve strany, výška administratívnych poplatkov sa navýši o 10 % za každú ďalšiu stranu konania, avšak najviac o 50 %.

Odmena rozhodcov je uvedená v Sadzobníku poplatkov VIAC a je určená samostatne pre konanie pred jedným rozhodcom a samostatne pre konanie pred trojčlenným rozhodcovským senátom. Odmena trojčlenného rozhodcovského senátu je cca 2,5-násobná oproti odmene jediného rozhodcu. Flexibilné postavenie pri určovaní odmeny rozhodcov má generálny tajomník a môže zvýšiť alebo znížiť odmenu rozhodcov s ohľadom na konkrétne konanie – napr. je oprávnený zvýšiť odmeny rozhodcov až o 40 % v porovnaní so Sadzobníkom poplatkov VIAC. Takéto zvýšenie prichádza do úvahy najmä pri rozhodovaní o mimoriadne zložitých prípadoch alebo v prípade mimoriadne efektívneho konania. Odmena však môže byť zvýšená podobne až o 40 %, najmä v prípade neúplného konania.

Pred ukončením konania rozhodcovský senát rozhodne o výške a náhrade trov konania. Pri rozhodovaní o tom, ako sa strany budú podieľať na náhrade trov konania môže senát vziať do úvahy správanie účastníkov konania, resp. ich zástupcov.

Rozhodcovské konanie vedené Rozhodcovským súdom Slovenskej advokátskej komory

Slovenská advokátska komora, komora zriadená zákonom, je zriaďovateľom stáleho rozhodcovského súdu v zmysle zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov. Konanie pred rozhodcovským súdom SAK je upravené v rokovacom poriadku, pričom trovy konania sú predmetom samostatnej prílohy (A) Rokovacieho poriadku – Pravidlá o trovách rozhodcovského konania.

Trovami konania pred rozhodcovským súdom SAK sú podľa čl. 1 (1) pravidiel (i.) registračný poplatok, (ii.) poplatok za konanie, (iii.) osobitné náklady a (iv.) vlastné trovy strán.

Výška nevratného registračného poplatku pri podaní žaloby je stanovená sumou 300 eur. Následne rozhodcovský súd SAK vyberá poplatok za konanie (za prejednávanie a rozhodnutie žaloby, vzájomnej žaloby a prípadne iných úkonov v rozhodcovskom konaní). Výška poplatku za konanie je generálne závislá od hodnoty sporu, ktorú určuje rozhodcovský súd SAK podľa vlastného uváženia prihliadajúc na stanovisko strán. Poplatok je stanovený vo výške 6 % z hodnoty sporu, pričom minimálna výška poplatku je aspoň 500 eur a maximálna výška poplatku je v hodnote 200 000 eur. Poplatok konania sa znižuje o 30 %, ak spor rozhoduje jeden rozhodca, v poplatku za konanie je zahrnutá aj odmena rozhodcov a orgánov rozhodcovského súdu SAK. Rozhodcovský súd SAK je tiež oprávnený rozhodnúť aj o osobitných nákladoch konania, ktorými sú podľa čl. 1 (4) pravidiel „odôvodnené, skutočne vynaložené a preukázateľné náklady vznikajúce Rozhodcovskému súdu a rozhodcovskému senátu v súvislosti s rozhodcovským konaním, najmä

náklady na vykonávanie dôkazov, výdavky svedkov, vyplácanie znalečného, tlmočného, preklady písomností, cestovné výdavky rozhodcov, atď.“ Pravidlá o trovách konania vedeného pred rozhodcovským súdom SAK počítajú vyslovene aj vlastnými trovami strán, ktoré predstavujú účelne a skutočne vynaložené a preukázateľné náklady na právne zastupovanie, interné náklady, náklady dokazovania a iné náklady, ktoré stranám vzniknú v súvislosti s rozhodcovským konaním.

Rozhodcovský súd môže o trovách konania rozhodnúť v rozhodcovskom rozsudku vo veci samej, v samostatnom rozhodcovskom rozsudku po vydaní rozhodcovského rozsudku vo veci samej alebo v rozhodcovskom uznesení o zastavení konania. Rozhodcovský súd je oprávnený rozhodnúť podľa vlastného uváženia o tom, ktorá strana bude znášať trovy rozhodcovského konania; prihladne pritom na to, ktorá strana mala v rozhodcovskom konaní úspech a v akej miere (viď nižšie). Strany sa pred vydaním rozhodnutia o trovách môžu dohodnúť na iných pravidlách pre rozhodnutie o tom, ktorá strana bude znášať trovy rozhodcovského konania.

Porovnanie trov rozhodcovského konania pred jednotlivými rozhodcovskými inštitúciami

Modelový prípad: Hodnota sporu (t. j. celková výška žalovanej sumy) je jeden milión eur, v konaní vystupuje žalovaný a žalobca (dve strany spory), rozhodcovská zmluva je platne uzatvorená, spor môže byť prejednávaný pred jedným rozhodcom alebo trojčlenným senátom.

Výška poplatkov na spomínaných troch rozhodcovských inštitúciách vychádza teda nasledovne (sumy sú uvedené bez DPH):

Poplatky	RS VIAC (EUR)	RS ICC (USD)	RS SAK (EUR)
Registračný poplatok	1 500	5 000	300
Administratívny poplatok, resp. poplatok za konanie	13 000	23 335	
Poplatok za jednočlenný senát:	26 500 až 37 100	14 627 až 64 130	42 000 jednočlenný senát
Poplatok za trojčlenný senát:	66 250 až 92 750	43 881 až 192 390	60 000 trojčlenný senát

Každý z vyššie uvedených rozhodcovských súdov podmieňuje začatie konania zaplatením nenávratného registračného poplatku, stanoveného pevnou sumou (iba v prípade rozhodcovského súdu ICC sa registračný poplatok započítava na náklady konania uhrádzané žalobcom). Administratívny poplatok je následne určený percentuálnou sadzbou podľa hodnoty sporu, výška poplatku sa líši s ohľadom na štruktúru poplatkov – napr. v rozhodcovskom súde SAK je v rámci administratívneho poplatku zahrnutá aj odmena rozhodcovského senátu.

Pre porovnanie, v prípade súdneho konania by súdny poplatok v takomto spore predstavoval 33 194 eur, v prípade odvolania jednej zo strán a pokračovaní veci v odvolacom konaní by poplatok predstavoval dvojnásobok, t. j. 66 338 eur.

Priznávanie náhrady trov rozhodcovského konania stranám sporu – všeobecné princípy

V rozhodcovskom konaní sa v zásade uplatňujú dva princípy pri priznávaní náhrady trov rozhodcovského konania, a to tzv. „costs follow the event“ (rozhodnutie o nákladoch podľa výsledku sporu) a „each party bears its own costs“ (každá strana si hradí vlastné náklady bez ohľadu na výsledok sporu). V medzinárodnej arbitráži⁷ sa v minulosti uplatňoval skôr druhý princíp

7 Zaujímavé porovnanie rozhodnutí o trovách konania v medzinárodnom rozhodcovskom konaní, ktoré analyzuje rozhodnutia rôznych svetových rozhodcovských inštitúcií bolo vykonané v roku 2015 pod záštitou ICC a je dostupné na odkaze: <https://cdn.iccwbo.org/content/uploads/sites/3/2015/12/Decisions-on-Costs-in-International-Arbitration.pdf>

a rozhodcovské súdy, resp. rozhodcovské tribunály nechávali „dôsledky rozhodnutí o vedení konania na stranách sporu“. Uvedené sa týkalo najmä vlastných nákladov strán konania ako náklady na právnych zástupcov a znalcov, ktoré sa často medzi stranami líšili aj niekoľkonásobne. V poslednom období sa však v medzinárodnej arbitráži začal uplatňovať viac „zodpovednostný prístup“ a rozhodcovské senáty podrobnejšie skúmajú efektívnosť vynaložených trov konania, ktoré pomeriavajú k úspechu strán konania. Rozhodovanie o znášaní trov konania sa tiež líši vo vzťahu k druhom trov, keď napr. rozhodcovské senáty v prípade „väčšinového“ úspechu jednej zo strán jej zvyknú priznať poplatky vynaložené na samotné vedenie konania (administratívne poplatky, odmeny rozhodcov, faktické náklady – cestovné, náklady na ústne pojednávanie, atď.), za to vlastné náklady (náklady právnych zástupcov a odborných poradcov) nechávajú na samotných stranách sporu. Uvedenej voľnosti a neobmedzenosti rozhodovania o trovách zodpovedajú aj znenia rozhodcovských pravidiel jednotlivých inštitúcií, ktoré ponechávajú rozhodcovským súdom, resp. rozhodcovským senátom v podstate neobmedzenú voľnosť pri rozhodovaní o alokácii trov konania⁸ – napr. pri pravidlách ICC a VIAC sa vyslovene uvádza len možnosť prihliadať na efektívnosť a hospodárnosť strán pri vedení sporu (samozrejme, pri rozhodovaní o trovách môžu rozhodcovské súdy prihliadať aj iné okolnosti, vyslovene sú však spomenuté len efektívnosť a hospodárnosť) .

Naproti tomu lokálna úprava procesných pravidiel rozhodcovského konania v Slovenskej republike tradične vychádza viac z princípov občianskeho (civilného) súdneho (sporového) konania uprednostňujúc výsledok sporu ako bernú mincu. Tejto úprave zodpovedá napr. aj znenie pravidiel rozhodcovského súdu SAK, ktoré vyslovene uvádza, že síce ponecháva rozhodcovskému súdu možnosť rozhodnúť podľa vlastného uváženia, no s prihliadnutím na mieru úspechu strán sporu.⁹

Záver

Rozhodcovské konanie sa v porovnaní s klasickým súdnym konaním môže zdať na prvý pohľad drahšie z dôvodu mierne vyšších poplatkov (aj keď toto neplatí absolútne z dôvodu všeobecnej zásady jednoinštančnosti rozhodcovského konania, pokiaľ sa strany nedohodnú inak). Skutočná hospodárnosť rozhodcovského konania však spočíva v možnosti strán sporu dohodnúť si a ovplyvňovať procesný harmonogram, ako aj ďalšie podmienky vedenia sporu. A práve v tomto je skrytá „najväčšia úspora“ – napr. možnosť dohodnúť si procesný harmonogram, ktorý predpokladá napr. dve „rýchle výmeny“ podaní bez ústneho pojednávania a možnosť následne obdržať konečné rozhodnutie vo veci v priebehu pár mesiacov je v konečnom dôsledku oveľa lacnejšie, ako dlhodobo viesť súdne konanie s nižším administratívnym poplatkom. ■

8 Pravidlá ICC čl. 38 (4):

„Pri rozhodovaní o trovách konania môže rozhodcovský senát prihliadnuť na okolnosti, ktoré považuje za dôležité, vrátane rýchlosti a hospodárnosti postupu strán v rozhodcovskom konaní.“

Pravidlá VIAC čl. 38 (2)

(preklad autora):

„Ak sa účastníci nedohodli inak, rozhodcovský súd rozhodne o rozdelení trov spôsobom, ktorý považuje za vhodný. Rozhodcovský súd môže pri rozhodovaní o trovách konania podľa tohto článku vziať do úvahy správanie každej zo strán a jej zástupcov (čl. 13) a špeciálne ich prístup k vedeniu efektívneho a hospodárneho konania.“

9 Príloha A Rokovacieho poriadku Rozhodcovského súdu Slovenskej advokátskej komory – Pravidlá o trovách rozhodcovského konania.

Doménové spory a hľadanie optimálneho rámca ich riešenia – rozhodcovské konanie, všeobecné súdy alebo alternatívne (ADR) formy?

JUDr. Ján Lazur, LL.M.

JUDr. Zoltán Nagy

Riešenie doménových sporov pred všeobecným súdom je otázkou ostatného desaťročia, pričom vzhľadom na špecifiká a technické presahy tohto typu sporov naráža súdna prax na rôzne problémy s posudzovaním nárokov k spornému doménovému menu. Nemenej významným hľadiskom je časový aspekt súdneho sporu, nakoľko po uplynutí niekoľko rokov trvajúceho sporu už nemusí mať sporná doména pre žalobcu žiadny ekonomický či reputačný význam. Najmä z týchto dôvodov tak existuje významný dopyt po takých mechanizmoch riešenia doménových sporov, ktoré dokážu identifikované nedostatky konaní pred všeobecnými súdmi odstrániť a dosiahnuť rýchlu ochranu práv dotknutej strany. Ako efektívna a optimálna forma rozhodovania doménových sporov sa javí práve alternatívne riešenie doménových sporov, ktoré je možné využiť aj v podmienkach ccTLD.sk od septembra 2017.

1. Doménové spory – základné východiská

Počiatky vzniku potreby riešenia doménových sporov imanentne súvisia s existenciou domén ako takých. Z technického hľadiska pritom platí, že internetové prehliadače nachádzajú server s doménou pomocou tzv. internetového protokolu (IP), v rámci ktorého predstavuje IP adresa číslo na lokalizáciu počítača na internete. Každé konkrétne zariadenie pripojené do siete internet tak má unikátnu IP adresu, ktorá je tvorená z náhodných čísel a vzhľadom na túto svoju charakteristiku je ťažko zapamätateľná. Berúc do úvahy tento praktický nedostatok bol vytvorený systém doménových mien (DNS), ktorý umožňuje podstatne rýchlejšiu identifikáciu požadovanej domény prostredníctvom rozlíšiteľných alfanumerických znakov.

Na rozdiel, povedzme, od práva ochranných známk, kde je za určitých okolností možné súbežné používanie toho istého označenia viacerými subjektmi, **doménové meno** je vzhľadom na svoje technické charakteristiky **unikátne**, pričom to isté doménové meno nemôžu súčasne používať dva subjekty. Táto unikátnosť viedla postupne k vzniku sporov o jednotlivé domény.

Aj napriek tomu, že v súčasnosti už vnímame internet a online komunikáciu ako neodmysliteľnú súčasť nášho pracovného i osobného života, počiatky globálnejšieho používania domén a na to nadväzujúce prvé konfliktné situácie začali vznikať len v prvej polovici 90-tych rokov. Práve pri týchto konfliktoch sa postupne čoraz viac prejavovala obchodná hodnota domén a potreba nájsť efektívnejšie spôsoby riešenia doménových sporov. Ekonomickú hodnotu domén pre jej držiteľa konštatoval vo svojej rozhodovacej praxi aj Európsky súd pre ľudské práva, pričom zdôraznil, že doménu je potrebné považovať za druh majetkového práva, ktoré musí byť chránené článkom 1 Dodatkového Protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.¹ Obdobný

1 Rozsudok ESLP vo veci Paëffgen GmbH v. Nemec-ko, sťažnosť č. 25379/04, 21688/05, 21722/05 a 21770/05, z 18 septembra 2007.

záver prijal aj Ústavný súd ČR, keď uviedol, že pojem majetok sa neobmedzuje na vlastníctvo hmotných statkov, pričom pod tento pojem patrí aj právo k doménovému menu.²

Dôraz na čo najrýchlejšie vyriešenie doménového sporu súvisí aj s volatilitou návykov internetového publika. Už aj niekoľkomesačný spor o doménu môže zásadne negatívnym spôsobom ovplyvniť ekonomickú hodnotu takejto domény a spôsobiť významné škody pre jej oprávneného majiteľa. V daných súvislostiach tak existuje výrazný dopyt po takých mechanizmoch riešenia doménových sporov, ktoré dokážu požadovanú rýchlosť konania dosiahnuť.

V Slovenskej republike sa prvé doménové spory týkajúce sa domén najvyššej úrovne .sk začali objavovať postupne od roku 2004.³ Vzhľadom na absenciu alternatívnych spôsobov riešenia doménových sporov tieto spory dlhodobo rozhodovali výlučne všeobecné súdy.

V Českej republike bol historický vývoj rozhodovania doménových sporov odlišný, keďže česká národná doménová autorita ponúkla na základe svojich pravidiel možnosť riešiť doménové spory týkajúce sa domén .cz v rozhodcovskom konaní. Táto etapa riešenia doménových sporov v rozhodcovskom konaní sa však skončila v roku 2013 rozhodnutím Najvyššieho súdu Českej republiky vo veci domény „suzuki.cz“, ktorému sa podrobne venujeme nižšie v texte.

Pre rozhodovanie doménových sporov v priestore Slovenskej republiky sa stal významným míľnikom dátum 1. september 2017. V tento deň nadobudli účinnosť pravidlá alternatívneho riešenia sporov, ktoré sa stali prílohou a neoddeliteľnou súčasťou Pravidiel poskytovania domén v doméne najvyššej úrovne .sk.⁴

História rozhodovania doménových sporov v Slovenskej republike pred 1. septembrom 2017 celkom jasne vykreslila nedostatky, ktoré so sebou prináša rozhodovanie doménových sporov všeobecnými súdmi. Okrem toho, že išlo o úplne nový druh sporovej agendy, ktorý si len postupne hľadal svoje hmotnoprávne ukotvenie primárne v práve nekalej súťaže, práve ochranných známk a práve na ochranu obchodného mena, dochádzalo k diferenciácií súdnych prístupov k rozhodovaniu týchto sporov.

V nasledovnom texte priblížime jednotlivé spôsoby rozhodovania doménových sporov, pričom v snahe identifikovať optimálny právny rámec ich riešenia zdôrazníme ich jednotlivé špecifiká a poznatky z praxe.

1.1

Riešenie doménových sporov pred všeobecnými súdmi

a.) Absencia legislatívnej regulácie domén a postavenie výhradnej registračnej autority

Domény zapísané v doméne najvyššej úrovne .sk nie sú v podmienkach Slovenskej republiky právne regulované.⁵ Používanie menného priestoru domén druhej úrovne v doméne najvyššej úrovne .sk sa preto riadi „Pravidlami poskytovania domén v doméne najvyššej úrovne .sk“ (ďalej len „Pravidlá domény .sk“), ktoré určuje SK-NIC⁶ ako výhradná registračná autorita pre doménu najvyššej úrovne .sk (ďalej len „SK-NIC“ alebo „doménová autorita“).

Zjednodušene možno uviesť, že základnou úlohou výhradnej registračnej autority je správa centrálneho registra domén druhej úrovne .sk. Register národných domén najvyššej úrovne (tzv. country code top level domain, ďalej aj len „ccTLD“) je jedinečný pre každú krajinu, pričom z požiadavky jedinečnosti tohto registra vyplýva, že správcom registra ccTLD môže byť len jediný subjekt v krajine, ktorého postavenie je z podstaty veci značne špecifické.

Z povahy doménových mien sa doménové spory týkajú predovšetkým sporov o držiteľstvo domény (t. j. o prevod domény) a sporov týkajúcich sa porušovania práv tretích osôb prostredníctvom existencie či užívania domény. Pred vznikom ADR mechanizmu predstavovali tradičné fórum na riešenie doménových sporov všeobecné súdy. Vzhľadom na to, že za ostatných viac než desať rokov rozhodovacej činnosti súdov o sporoch týkajúcich sa domén sa vytvorila relatívne široká paleta doménových rozhodnutí, v tejto časti upriamime pozornosť na priblíženie štruktúry doménového sporu pred všeobecným súdom a vybrané závery rozhodovacej praxe.

b.) Procesné aspekty

V kontexte doménových sporov je potrebné vyriešiť primárne **otázku kauzálnej príslušnosti**. Žalobcovia si v tomto type konaní tradične uplatňujú ochranu niektorého z práv na označenie, do ktorého má sporná doména zasahovať (ochranné známky, obchodné meno, nezapísané

2 Rozhodnutie Ústavného súdu ČR zo 6. marca 2014, sp. zn. III. ÚS 2912/12.

3 Podrobné systematické utriedenie slovenských doménových rozhodnutí rozhodovaných všeobecnými súdmi je uvedený v publikácii Doménová čítanka. HUSOVEC, M. Doménová čítanka. Výber zo slovenských doménových rozhodnutí. EISi, 2012.

4 Riešenie doménových sporov zastrešuje občianske združenie European Information Institute (EISi), ktoré zároveň koordinuje činnosť expertov rozhodujúcich spory podľa Pravidiel ADR pre doménu .sk.

5 Hoci legislatívne zmienky o pojme doména možno nájsť napríklad v zákone č. 22/2004 Z. z. o elektronickom obchode, ktorý doménu charakterizuje ako symbolickú adresu v elektronickej komunikačnej sieti.

6 Ide o spoločnosť SK-NIC, a. s., so sídlom Nám. SNP 14, 811 06 Bratislava – mestská časť Staré Mesto, ktorá spravuje centrálny register domén „.sk“ a prijíma Pravidlá domény .sk v aktívnej súčinnosti s Úradom podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu podľa podmienok zmluvy o spolupráci č. 749/130/2006 uzatvorenej dňa 5. júna 2006 v znení neskorších dodatkov.

7 Pozri bližšie VOJČÍK, P., et al. Právo duševného vlastníctva. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012, 34 s.

8 Podľa § 341 ods. 1 CSP platí, že neodkladným opatrením môže súd nariadiť strane, aby sa zdržala konania, ktorým ohrozuje alebo porušuje právo duševného vlastníctva.

9 Pozri bližšie R 76/2018, v zmysle ktorého § 341 ods. 2 CSP jednoznačne vyjadruje „zákonný imperatív, aby v prípade nariadenia neodkladného opatrenia pred konaním vo veci samej súd určil lehotu na podanie žaloby.“ Podobne aj uznesenia Okresného súdu Košice I, č. k. 24Ca/1/2016-132 z 19. 9. 2016 a uznesenie Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 2Cob/89/2018.

10 Podobne pozri TELEČ, I. Cybersquatting formou neoprávneného útoku na názov obce prostredníctvom doménového označenia. Časopis pro právní vědu a praxi, Brno: Masarykova univerzita, Roč. 8, č. 3, 314 – 324 s.

označenie – logo či meno fyzickej osoby), prípadne z nárokov na ochranu pred nekalou súťažou. Práva na označenie, ako aj doménové mená a posudzovanie ich konfliktu (napríklad posudzovanie zhodnosti a podobnosti, posudzovanie priority, a pod.), sú v teórii tradične subsumované do oblasti priemyselného vlastníctva.⁷ Podľa § 25 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „CSP“) platí, že na **konanie v sporoch z priemyselného vlastníctva je príslušný Okresný súd Banská Bystrica pre celé územie Slovenskej republiky**. Podľa § 25 ods. 3 CSP to platí aj v prípade, ak má tento spor súčasne povahu sporu z nekalého súťažného konania. Zároveň platí, že **tento kauzálny príslušný súd je príslušný aj na konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia** (§ 18 CSP).

Ďalej je potrebné zohľadniť úpravu procesných špecifik neodkladných opatrení vo veciach týkajúcich sa duševného vlastníctva.⁸ Právna úprava § 341 a nasl. CSP je vzťahom *lex specialis* k všeobecnej úprave neodkladného opatrenia podľa § 324 a nasl. CSP (*lex generalis*). Vo svetle uvedenej osobitnej úpravy podľa § 341 ods. 2 CSP platí, že v prípade, ak sa neodkladné opatrenie nariaďuje pred konaním vo veci samej, súd **má povinnosť obligatórne uložiť žalobcovi v určitej lehote podať žalobu vo veci samej**. V prípade, ak žalobca takúto žalobu nepodá, neodkladné opatrenie **ex lege zanikne**.⁹ V doménových sporoch teda musí po podaní návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nevyhnutne nasledovať podanie žaloby vo veci samej.

c.) Právne zakotvenie doménového mena a zodpovednostné vzťahy k doméne

Z povahy vzniku domény vyplývajú aj základné špecifiká uplatnených nárokov. Systém domén je **založený na záväzkových (zmluvných) vzťahoch**. Pri registrácii doménového mena vzniká hlavný záväzkovo-právny vzťah medzi SK-NIC-om ako doménovou autoritou a držiteľom domény – ide o adhéziu zmluvu o doméne, ktorá sa riadi Pravidlami domény .sk. Okrem uvedeného zmluvného vzťahu vzniká vzťah aj medzi držiteľom a tzv. registrátorom. Tento autorizovaný registrátor predstavuje technicky spôsobilý subjekt, ktorý je oprávnený vykonávať registráciu a správu držiteľovej domény v rámci centrálného registra domén .sk vedenom doménovou autoritou. Registrácia doménových mien sa vykonáva automaticky na princípe pravidla „*first come, first served*“, z čoho vyplýva, že SK-NIC na základe žiadosti registrátora budúceho držiteľa a uzatvorenia zmluvy o doméne automaticky zaregistruje doménu, ktorá je technicky voľná (t. j. nie je obsadená iným držiteľom) a spĺňa predpísané technické požiadavky. Uvedené úkony sa realizujú podľa poradia doručenia žiadosti o registráciu. SK-NIC ako národný správca domény .sk vykonáva vo vzťahu k jednotlivým doménam výlučne technické, automatické a pasívne činnosti, pretože súvisia len s technickým úkonom registrácie domén do registra, zabezpečovania prevádzky registračného systému, vedenia technických a identifikačných záznamov v registri a s ostatnými súvisiacimi úkonmi. SK-NIC nikdy neskúma „právnú dostupnosť“ domény, a teda to, či doména nezasahuje do práva tretej osoby.¹⁰ Práve naopak, základné zodpovednostné vzťahy k doménam v zmysle Pravidiel domény .sk určujú záväzok držiteľa domény, aby svojou doménou neporušoval priamo alebo nepriamo práva tretích subjektov, najmä práva k ochranným známkam, užívaniu obchodného mena či názvu právnickej osoby alebo iných práv týkajúcich

JUDr. Ján Lazur, LL.M.

je absolventom Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave (Mgr., JUDr.) a Právnickej fakulty University of Cambridge, (LL.M. – odbor obchodné

právo), kde sa v rámci štúdia osobitne venoval i problematike práva duševného vlastníctva v kontexte obchodnoprávných vzťahov. V súčasnosti pôsobí ako partner a konateľ advokátskej kancelárie TaylorWessing e|n|w|c advokáti s. r. o. Zároveň je jedným zo siedmich expertov centra pre alternatívne riešenie doménových sporov.

JUDr. Zoltán Nagy

je absolventom Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. V súčasnosti pôsobí ako advokátsky koncipient v advokátskej kancelárii

TaylorWessing e|n|w|c advokáti s. r. o., kde sa venuje predovšetkým problematike práva duševného vlastníctva a obchodného záväzkového práva.

sa duševného vlastníctva. V prípade ich porušenia tento držiteľ sám zodpovedá za spôsobenú ujmu tretím osobám. Je teda na žiadateľovi o registráciu príslušnej domény, aby sa vyvaroval porušovaniu práv tretích osôb.¹¹

Vyššie uvádzané závery opakovane potvrdzuje aj právna doktrína, ktorá uvádza, že doménové authority prakticky vôbec nie sú (a ani by nemali byť) vystavené deliktuálnej zodpovednosti, pričom „doménová autorita operujúca za normálnych okolností v slovenských a českých podmienkach by v zásade mala niesť len veľmi obmedzenú povinnosť zakročiť na ochranu práv druhých, a tak prípadne aj zodpovednosti za nezakročenie na ochranu iného. Tá by sa v podstate mala obmedzovať na súdom potvrdené alebo uznané zásahy do práv tretích osôb. Uloženie širšej povinnosti (napr. povinnosti zrušenia registrácie pred podaním žaloby) a následne aj zodpovednosti by totiž mohlo ochromiť celý doménový systém, na ktorom funguje dnešný internet.“¹²

V tomto duchu už konštatoval aj Najvyšší súd SR, že **osobou, ktorá môže prostredníctvom domény porušovať práva tretích strán, je výhradne držiteľ domény**, pričom poškodená strana môže brániť svoje práva (napr. z ochrannej známky, z obchodného mena, a pod.) zdržovacou alebo odstraňovacou žalobou práve **proti držiteľovi domény**.¹³ Napriek tejto zodpovednostnej štruktúre sa v aplikačnej praxi stretávame so situáciami, kde na strane pasívne legitimovaných subjektov stoja popri sebe držiteľ domény ako aj doménová autorita.

SK-NIC však bol v týchto prípadoch žalovaný stranou len „z technických dôvodov“, a to na účely dosiahnutia (samo)vykonateľnosti súdneho rozhodnutia (napríklad vykonania zmeny držiteľa v registri domén). S touto problematikou súvisí aj otázka náhrady trov konania, keď súdy na postavenie doménovej authority aplikujú § 257 CSP a na základe toho **nepriznávajú náhradu trov konania úspešnému žalobcovi voči spoločnosti SK-NIC**.¹⁴ SK-NIC pritom konštantne deklaruje, že je oprávnený umožniť vykonanie alebo vykonať úkon s doménou vyplývajúci zo súdneho rozhodnutia **bez ohľadu na to, či je stranou konania** (bod 7.6 Pravidiel domény .sk). Podľa nášho názoru tak žalovanie doménovej authority nie je ani do budúcnosti nevyhnutné na dosiahnutie úspechu vo veci.

d.) Vybrané východiská rozhodovacej činnosti všeobecných súdov

Ako už bolo načrtnuté vyššie, predmetom doménových sporov je spravidla kolízia doménového mena s chráneným právom iných osôb, a to z dôvodu objektívnej koexistencie sporných označení na trhu alebo z rýdzo špekulatívnych dôvodov držiteľa domény parazitujúcom na právach tretej osoby, obvykle v snahe dosiahnuť nepoctivý zisk.¹⁵

Judikátorny prístup ku kolízii domén s inými právami formovali rozhodnutia najmä vo veciach domén *viagra.sk*, *illy.sk*,¹⁶ či *spinalis.sk*.¹⁷ Spoločným menovateľom týchto sporov bola registrácia domény žalovaným držiteľom a buď jej využitie na propagáciu vlastných výrobkov (prípadne jej presmerovanie na vlastnú stránku žalovaného) alebo nezobrazovanie žiadneho obsahu na registrovanej doméne. Týmto konaním žalovaný bránil žalobcovi propagovať svoje produkty pod svojou ochrannou známkou na internete, čím boli majitelia ochranných známk zbavení propagačnej funkcie známky v sieti internet.¹⁸ Špekulatívny motív držiteľa domény bol v niektorých prípadoch zvýraznený snahou žalovaného dosiahnuť odplatný prevod spornej domény na osobu, do ktorej práv bolo doménou zasiahnuté, a to za cenu mnohonásobne prevyšujúcu náklady na registráciu domény. V tomto type konaní je preto väčšinou konštatované porušenie známkových práv v súbehu s nekalosúťažným konaním žalovaného držiteľa.

Úspešnému žalobcovi súdy priznávajú okrem zdržovacích a satisfakčných nárokov vyplývajúcich zo známkového, prípadne súťažného práva, aj **osobitný odstraňovací nárok**, tzv. nárok na prevod domény z držiteľa domény na žalobcu, prípadne na ním označenú tretiu osobu. S ohľadom na relatívny charakter doménového mena súdy pod prevodom domény rozumejú povinnosť previesť práva zo zmluvy o doméne. Pre porovnanie dopĺňame, že prevod domény konštitutívnym rozhodnutím súdu významným spôsobom spochybnilo rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR.¹⁹ Najvyšší súd mal za to, že **odstraňovací nárok nemôže viesť k povinnosti previesť doménu**, pretože doména držiteľovi nezakladá žiadne absolútne práva, ale práve naopak, ide o zmluvné právo súkromnoprávnej povahy. Ďalej podľa súdu nemožno odstraňovacím nárokom získať konštitutívne rozhodnutie s určovacou povahou (t. j. výrok o tom, komu náleží právo k doméne). V rozhodovacej činnosti slovenských súdov sme sa s obdobnými pochybnosťami o legitimitu nároku žalobcu na prevod domény zatiaľ nestretli.²⁰ Ďalší druh potenciálneho odstraňovacieho nároku predstavuje nariadenie zrušenia (výmazu) domény z registra priamo doménovej autorite.²¹

11 Uznesenie Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 1Cob/48/2007 (mameto.sk). Nad rámec uvedeného súd v inom rozhodnutí konštatoval, že od budúceho držiteľa domény je možné očakávať uskutočnenie prieskumu zapísaných známk, prípadne prihlášok (uznesenie Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 1/CoPv/5/2017).

12 HUSOVEC, M. Zodpovednosť na internete podľa českého a slovenského práva. Praha : CZ.NIC, z. s. p. o., 2014, 146 – 147 s.

13 Rozsudok NS SR zo dňa 12. júla 2007, sp. zn. 3 Obo 197/06 (rover.sk).

14 Napríklad v rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 16CbPv/13/2008 (viagra.sk) súd považoval za dôvody hodné osobitného zreteľa to, že SK-NIC nebol primárnym porušovateľom práv žalobcu k jeho ochrannej známke a súčasne absentoval úmysel zasahovať do známkových práv žalobcu (t. j. svojim konaním nedal dôvod na začatie sporu).

15 Špekulatívne konanie predstavujú najmä rôzne formy cybersquattingu (registrácia domény zhodnej či podobnej s chráneným označením), ako je domain grabbing (registráciou domény sa zabráni v jej používaní tretej osobe) či typosquatting (registrácia domény cielene obsahujúcej preklep v porovnaní s chráneným označením).

16 Rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 10CbPv/4/2009.

17 Rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 16CbPv/10/2009.

18 Blokačný charakter používania domény, ktorá tvorí dominantnú časť ochrannej známky, bol súdmi potvrdený aj v ďalších prípadoch, pričom súdy chápali, že spotrebiteľská verejnosť, obchodní partneri a iní súťažitelia môžu oprávnené predpokladať, že doména žalovaného v znení zhodnom so známkou žalobcu je prostriedkom, ktorým komunikuje priamo žalobca, pričom registráciou domény sa odníma vlastníkovi známky možnosť prezentovať svoje služby pod doménou, ktorú si s ním verejnosť oprávnené spája (napr. uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 43Cob/52/2016 (blablacar.sk), rozsudok Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 25Cb/1/2007).

19 Rozsudok Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 23 Cdo/3407/2010 (globtour.cz). Pozri bližšie aj: HUSOVEC, M.: Je (ešte stále) možné žalovať o prevod domény? In Revue pro právo a technologie č. 6/2012, Brno: Masarykova univerzita, 3 – 10 s.

20 Určitú kritiku tohto druhu súdnych rozhodnutí možno nájsť v odbornej literatúre. Kritika sa týka najmä skutočnosti, že pri postúpení zmluvy o doméne zo strany žalovaného na žalobcu dochádza nie len k postúpeniu práva podľa § 524 OZ ale aj k prevzatíu k dlhu podľa § 531 OZ, kde sa vyžaduje súhlas veriteľa, t. j. doménovej autority. Bližšie HUSOVEC, M. Domain Name Transfer before Slovak and Czech Courts, 3 (2012) JIPITEC, s. 150.

21 Napríklad rozsudok Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 27CbPv/4/2010 (deceuninck.sk).

Ďalším typicky využívaným procesným nástrojom v doménových sporoch sú **neodkladné opatrenia**, ktorými sa žalobcovia pokúšajú zabrániť držiteľom domén disponovať so spornou doménou. Neodkladnú potrebu úpravy vzťahov a prípadne obavu z ohrozenia vykonateľnosti rozhodnutia podľa § 325 ods. 1 CSP súdy vidia najmä v **zamedzení zmeny držiteľa domény a narastania účastníkov na pasívne legítimovanej strane v prípade jej prevodu**,²² zabránení narastania majetkovej (strata zákazníkov) či nemajetkovej (strata rozlišovacej spôsobilosti kolidujúcej známky) ujmy na strane žalobcu,²³ či v obave z možného zmarenia priaznivého rozhodnutia vo veci samej a v konzervácii *status quo* do doby právoplatného rozhodnutia súdu.²⁴

Súdy už tiež konštatovali, že hoci absolútne priemyselné práva môžu mať prednosť pred právami držiteľa doménového mena, tieto formalizované práva nemožno apriórne povyšovať nad práva k doméne oprávnené neodbudnuté pred dátumom prednosti dotknutého priemyselného práva.²⁵ Preto pri posudzovaní pertraktovanej kolízie práv sa súdy zaoberajú otázkou, „kto má tzv. lepšie právo na používanie doménového mena“.²⁶

Ďalším problematickým aspektom doménových sporov bola a je identifikácia súťažného vzťahu pri uplatnení nárokov z nekalej súťaže. Určité východiská možno vidieť v už spomenutom rozhodnutí ticketportal.sk, kde k postaveniu doménových mien v hospodárskej súťaži súd konštatoval, že pokiaľ sa v priestore internetu stretnú dva hospodársky aktívne subjekty, nadväzujú medzi sebou súťažný vzťah, nech už je odbor ich podnikania akýkoľvek. Za súťažiteľa teda súd posudzoval (i) hospodárske subjekty, ktoré do virtuálneho priestoru vstupujú s úmyslom rozšíriť vlastnú hospodársku činnosť a dosiahnuť zisk, ako aj (ii) nehospodárske subjekty, ktoré sa zúčastňujú na súťaži hoci len s úmyslom vlastného zviditeľnenia sa. Tento názor však konštantne nepreberajú nižšie súdy, čo v praxi spôsobuje problémy najmä pokiaľ je na strane žalovaného držiteľa fyzická osoba, ktorá sa bráni práve tvrdením neexistencie súťažného vzťahu.²⁷ Podľa nášho názoru je zároveň možné vyjadriť pochybnosti o správnosti tohto konštatovania, keďže pri ňom dochádza k značne extenzívnemu výkladu súťažného vzťahu.

K skupine veľmi netradičných doménových sporov patrí aj rozhodnutie vo veci dpdkurier.sk, kde sa žalobca pokúšal dosiahnuť trvalý prevod domény, resp. alternatívne jej zrušenie prostredníctvom permanentného neodkladného opatrenia namiereného výlučne proti doménovej autorite. Okrem procesných nedostatkov daného návrhu (najmä spomenutá nemožnosť domáhať sa „trvalého“ neodkladného opatrenia podľa § 336 CSP v sporoch týkajúcich sa práva duševného vlastníctva) súd v danej veci konštatoval, že žalobca žiadal „o nariadenie neodkladného opatrenia vo vzťahu k subjektu, ktorý nenesie zodpovednosť za tvrdené porušovanie jeho práv (práv na ochranu názvu právnickej osoby a obchodného mena, pozn. autorov), t. j. nie je splnená podmienka pasívnej vecnej legítimácie správcu domén“.²⁸

Ak žalobca žaluje v súdnom konaní výhradne doménovú autoritu na zrušenie konfliktnej domény, súd nemôže takéto rozhodnutie voči doménovej autorite vydať, pokiaľ nie sú dostatočne zaručené práva na spravodlivý súdny proces držiteľa domény.²⁹

e.) Nevýhody riešenia doménových sporov všeobecnými súdmi

Aj v nadväznosti na vyššie uvedené skutočnosti je možné konštatovať, že rozhodovanie doménových sporov pred všeobecnými súdmi naráža v praxi na mnohé negatíva, čo môže byť spôsobené aj tým, že ešte stále ide o relatívne nový typ sporovej agendy. V každom prípade však v súvislosti s doménami dochádza ešte k väčšiemu akcentovaniu negatívnych aspektov civilného sporového konania, medzi ktoré patrí najmä to, že: (i.) trvá spravidla aj niekoľko rokov, (ii.) je spojené s vyššími trovami, (iii.) výsledok sporu je v mnohých prípadoch ťažšie predvídateľný.

1.2

Riešenie doménových sporov v rozhodcovskom konaní

a.) Arbitrabilita doménových sporov?

V snahe riešiť vyššie uvedené negatívne aspekty všeobecného súdneho konania pristúpila česká doménová autorita spravujúca doménu .cz v auguste 2004 k implementovaniu verejného návrhu na uzavretie rozhodcovskej zmluvy do pravidiel registrácie doménových mien v ccTLD .cz, konkrétne do bodu 24.2, ktorý znel nasledovne: „Držiteľ tímto činí rozhodčí verejnou ponuku v súlade s Pravidlami alternatívneho riešenia sporů, a to pre všetkerá doménová jména Drži-

tele, zařazená v elektronické databázi doménových jmen v ccTLD .cz“. Pravidla alternativného riešenia sporu v tejto súvislosti uvádzali: „Držiteľ se neodvolateľně veřejně podrobuje pravomoci Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky (dále jen „Rozhodčí soud“), v rozhodčím řízení před tímto Rozhodčím soudem podle Řádu pro řešení sporů o domény .cz zveřejněného v Obchodním věstníku (dále jen „Řád .cz“), a to ve věci majetkového sporu, o němž lze uzavřít smír, v němž třetí osoba napadne jakékoliv Doménové jméno Držitele, zařazené v elektronické databázi doménových jmen v národní doméně ccTLD .cz spravované sdružením CZ.NIC, nebo jeho registraci, pokud třetí osoba písemně projeví vůči Držiteli vůli podrobit se pravomoci tohoto Rozhodčího soudu v dané věci zejména tím, že písemně zahájí takový spor u tohoto Rozhodčího soudu v souladu s Řádem .cz.“³⁰

Do 1. marca 2015 tak bola súčasťou zmluvných dokumentov tzv. rozhodcovská verejná ponuka, na základe ktorej bolo možné doménový spor viesť proti majiteľovi spornej domény pred Rozhodcovským súdom pri Hospodárskej komore Českej republiky a Agrárnej komore Českej republiky.

Najvyšší súd Českej republiky (ďalej aj len „NSČR“) však vo svojom rozhodnutí sp. zn. 23 Cdo 3895/2011 zo dňa 17. 12. 2013, ktoré sa týkalo domény „suzuki.cz“, zásadným spôsobom **spochybnil možnosť uzatvorenia rozhodcovskej zmluvy** vyššie uvedeným postupom. Najvyšší súd posúdil rozhodcovskú doložku, ktorá bola zahrnutá do Pravidiel a postupov pri registrácii doménových mien v doméne czTLD (.cz), ako neplatnú, pričom táto skutočnosť následne viedla k **zrušeniu žalobou napadnutého rozhodcovského nálezu**. Z dôvodu, že uvedené rozhodnutie má zásadný význam aj pre Slovenskú republiku, nižšie uvedieme hlavné body argumentácie prebiehajúcej na jednotlivých inštanciách tohto konania.

Až do prijatia rozhodnutia NSČR v spore „suzuki.cz“ si mohol navrhovateľ (t. j. osoba, ktorá namietala porušenie svojich práv v súvislosti s registráciou domény odporcom) vybrať, či podá voči odporcovi návrh na všeobecný súd (civilné sporové konanie) alebo na rozhodcovský súd (rozhodcovské konanie). Do roku 2015 pritom došlo k vydaniu desiatok rozhodcovských náleзов,³¹ ktoré odvodzovali svoju právomoc rozhodovať dané spory práve na základe spomínanej verejnej rozhodcovskej ponuky.

V spore „suzuki.cz“ sa žalobca domáhal zrušenia rozhodcovského nálezu na základe tvrdenia, že rozhodcovský súd nemal právomoc rozhodcovský nálež vydať z dôvodu neexistencie rozhodcovskej zmluvy medzi účastníkmi.

Po podaní žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku rozhodol prvostupňový súd tak, že sa stotožnil s názorom žalobcu ohľadom neplatnosti rozhodcovskej zmluvy uzatvorenej medzi účastníkmi konania formou verejného návrhu na uzavretie rozhodcovskej zmluvy. Vychádzal pritom z § 276 a nasl. Obchodného zákonníka, ktorý upravoval verejný návrh na uzavretie zmluvy a jeho účinky. Súd dospel k záveru, že pokiaľ držiteľ doménového mena prejavil vôľu vo vzťahu k neurčitému počtu osôb uzatvoriť s nimi rozhodcovskú zmluvu pre prípad riešenia sporov súvisiacich s registráciou domén, musela by tretia osoba, ktorá by bola registráciou doménového mena držiteľom tohto mena dotknutá, tomuto držiteľovi ako navrhovateľovi oznámiť, že verejný návrh na uzatvorenie zmluvy prijíma. Následne by musel navrhovateľ prijatie návrhu potvrdiť. V takom prípade by bolo možné uvažovať o uzatvorení rozhodcovskej zmluvy formou verejného návrhu na uzatvorenie rozhodcovskej zmluvy.

Odvolačný súd však rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu na zrušenie rozhodcovského rozsudku zamietol. Podľa odvolacieho súdu verejný návrh na uzatvorenie spĺňal všetky náležitosti podľa § 276 Obchodného zákonníka. Túto argumentáciu postavil odvolací súd na teleologickom výklade § 278 Obchodného zákonníka vo väzbe na nasledujúci § 279 Obchodného zákonníka, pričom uviedol, že verejný návrh vyhlásený ako súčasť podmienok v návrhu na registráciu doménového mena je v súlade s predpokladmi na uzatvorenie rozhodcovskej zmluvy. Odvolací súd ďalej ustálil, že samotné podanie žaloby zo strany príjemcu návrhu a jej následné doručenie navrhovateľovi (t. j. osobe, ktorá sa svojím verejným návrhom obracia na neurčité osoby na účely uzavretia rozhodcovskej zmluvy) vyhovuje podmienke oznámenia prijatia návrhu. Ako ďalšiu líniu právnej argumentácie odvolací súd uviedol možnosť, aby sa daný právny vzťah posudzoval ako zmluva uzatvorená v prospech tretieho (§ 50 Občianskeho zákonníka). Odvolací súd odmietol tvrdenie žalobcu, že ide o nanútenie a nie dobrovoľné prijatie pravidiel registrácie s odôvodnením, že záujemca o doménové meno má možnosť voľby, či sa chce prezentovať na internete alebo nie a akú doménu k tomu zvolí. To znamená, či si zvolí

- 22 Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 43Cob/110/2011 (dividendor.sk).
- 23 Uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 10CbPv/13/2017 (vcas.sk).
- 24 Uznesenie Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 35CbPv/1/2013 (bdo.sk).
- 25 Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2 Obdo/35/2009 (dacia.sk).
- 26 Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Obdo/54/2010 (ticketportal.sk).
- 27 Napríklad rozsudok Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 28CbPv/1/2015, zrušené uznesením Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 1/CoPv/5/2017 (kulla.sk).
- 28 Uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 16CbPv/18/2018 (dpdkurier.sk).
- 29 Pozri bližšie: HUSOVEC, M. *Injunctions against Innocent Third Parties: The Case of Website Blocking*. Max Planck Institute for Intellectual Property and Competition Law Research Paper No. 13 – 14.
- 30 Pravidla alternativního řešení sporů; Článek 2.1.
- 31 Rozhodcovské nálezy Rozhodcovského soudu při Hospodářské komore České republiky a Agrární komore České republiky vydávané od roku 2010 sú v anonymizovanej podobe dostupné na stránke <https://domeny.soud.cz/-adr/decisions/index.php>.

českú národnú doménu (.cz) alebo inú národnú doménu, prípadne európsku doménu (.eu) alebo vrcholovú generickú doménu (.com, .org, .net apod.). Podľa názoru odvolacieho súdu si žalobca dobrovoľne zvolil doménové meno v prostrední národnej domény .cz, a to pri plnom poznaní pravidiel registrácie. Na základe týchto argumentov odvolací súd konštatoval, že medzi účastníkmi konania bola platne uzatvorená rozhodcovská zmluva, a z tohto dôvodu rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol.

Žalobca následne podal dovolanie na NSČR. Najvyšší súd rozhodol, že odvolací súd dospel k nesprávnemu záveru, že v prejednávanej veci došlo k uzatvoreniu rozhodcovskej zmluvy medzi účastníkmi na základe verejného návrhu na uzatvorenie rozhodcovskej zmluvy.

Najvyšší súd v prvom rade zdôraznil, že odvolací súd sa vôbec nezaoberal povahou záväzkového vzťahu medzi účastníkmi, a či ide naozaj o obchodno-záväzkový vzťah. Následne však uviedol, že ani v prípade, ak by došlo k ustáleniu aplikácie Obchodného zákonníka, nebolo by možné tzv. rozhodcovskú verejnú ponuku považovať za verejný návrh na uzatvorenie zmluvy, ktorým by došlo k uzatvoreniu rozhodcovskej zmluvy medzi účastníkmi. Najvyšší súd ďalej argumentoval, že cieľom rozhodcovskej zmluvy, ako dvojstranného právneho úkonu, je preniesť právomoc rozhodovať vzniknutý spor medzi konkrétnymi subjektmi pred rozhodcu do rozhodcovského konania. Obe strany sporu, resp. budúceho sporu, musia v rozhodcovskej zmluve vyjadriť súhlas s rozhodcovským konaním. Verejné vyhlásenie, ktoré držiteľ doménového mena dáva v zmluve uzatvárajúcej s registrátorom voči neurčitému okruhu tretích osôb, že prípadné spory sa budú riešiť v rámci rozhodcovského konania, nie je vyjadrením adresovaného prejavu vôle riešiť vzniknuté spory v rozhodcovskom konaní. Ďalej dovolací súd potvrdil, že tzv. rozhodcovská verejná ponuka bola v rozpore s § 277 Obchodného zákonníka formulovaná ako neodvolateľná. Súd taktiež zdôraznil, že podľa § 278 Obchodného zákonníka je k uzatvoreniu zmluvy na základe verejného návrhu nevyhnutné potvrdenie zo strany navrhovateľa, k čomu taktiež v predmetnom spore nedošlo.

Ak sa držiteľ doménového mena v zmluve s registrátorom zaviazal neodvolateľne verejne podrobiť právomoci rozhodcovského súdu v prípade, ak tretia osoba napadne doménové meno držiteľa a písomne prejaví voči držiteľovi vôľu podrobiť sa právomoci rozhodcovského súdu v danej veci s tým, že iniciuje spor pred týmto rozhodcovským súdom, nie je možné takýto postup medzi držiteľom a tretou osobou považovať za uzatvorenie rozhodcovskej zmluvy. Najvyšší súd ešte doplnil, že jeho závery nemajú dopad na spôsoby riešenia sporov v prípade iných domén, pričom zdôraznil, že systémy neštátneho riešenia doménových sporov pri generických doménach, ktoré sú známe ako Uniform Domain-Name Dispute-Resolution, sú založené na úplne inom princípe, než uvádzali pravidlá a postupy pri registrácii doménových mien v rámci domény cz. Najvyšší súd neuznal ani argument o uzatvorení zmluvy v prospech tretieho, keď uviedol, že aj napriek tomu, že tretia osoba nemusí byť v zmluve individuálne určená, je nutné, aby bola na základe objektívnych skutočností určiteľná (individualizovaná). Verejný návrh na uzavretie zmluvy predstavuje jednostranný neadresovaný právny úkon, z ktorého nevyplýva objektívna určiteľnosť tretej osoby. Okrem toho dovolací súd konštatoval, že cieľom rozhodcovských zmlúv je podriadenie sa zmluvných strán právomoci rozhodcovského súdu, čo znamená, že ide o otázku procesnej povahy a nie hmotnoprávny záväzok dlžníka voči veriteľovi plniť v prospech tretej osoby.

b.) Dôsledky rozhodnutia NSČR v spore o doménu „suzuki.cz“

Najvyšší súd Českej republiky svojím rozhodnutím vo veci domény „suzuki.cz“ fakticky poprel legalitu dovtedy zaužívaného spôsobu riešenia doménových sporov v doméne .cz prostredníctvom rozhodcovského konania. Na druhej strane je zároveň potrebné zdôrazniť, že NSČR nevyhlásil arbitrabilitu doménových sporov ako takú. Tak v Českej republike ako aj na Slovensku naďalej existuje možnosť toho, aby si medzi sebou držiteľ domény a osoba, ktorá namieta porušenie svojich práv, individuálne dohodli rozhodcovskú zmluvu, na základe ktorej zveria právomoc rozhodnúť spor rozhodcovskému súdu.³² Dohodnutie rozhodcovskej zmluvy však nie je možné realizovať spôsobom, pri ktorej by záujemca o doménu musel povinne súhlasiť s neodvolateľnou verejnou rozhodcovskou ponukou (zahrnutou v pravidlách registrácie domén), ktorá by tretím stranám dávala fakultatívnu možnosť vybrať si, či iniciovať voči držiteľovi spornej domény rozhodcovské konanie alebo podať návrh na všeobecný súd.

Na uvedené rozhodnutie vo veci domény „suzuki.cz“ reagoval CZ.NIC (český správca národnej domény) zmenou pravidiel alternatívneho riešenia sporov tak, že: (i.) navrhovateľ sa v rámci

32 V tejto súvislosti je však potrebné konštatovať, že ide skôr o teoretickú ako praktickú možnosť, keďže sme sa v našej doterajšej praxi nestretli so situáciou, kde by sa strany (držiteľ domény a osoba namietajúca zásah do svojich práv) individuálne dohodli na uzatvorení rozhodcovskej zmluvy, ktorá by poskytla kompetenciu rozhodnúť spor rozhodcovskému súdu.

riešenia doménového sporu môže domáhať len zrušenia registrácie domény alebo prevodu domény na navrhovateľa, (ii.) je explicitne konštatované, že rozhodovanie doménových sporov podľa pravidiel alternatívneho riešenia sporov nie je rozhodcovským konaním, (iii.) doménový spor nie je rozhodovaný rozhodcom, ale tzv. expertom podľa pravidiel CZ.NIC. V neposlednom rade bolo deklarované, že rozhodovanie doménových sporov podľa pravidiel alternatívneho riešenia sporov neprestavuje prekážku litispendencie. Každá zo strán sporu tak ma zabezpečený nerušený prístup aj k uplatňovaniu svojich nárokov na vecne a mieste príslušnom všeobecnom súde.

1.3

Alternatívne riešenie doménových sporov

V úvode tohto článku sme vymedzili dátum prijatia pravidiel rozhodovania alternatívneho riešenia sporov pre doménu .sk ako významný míľnik z dôvodu, že alternatívne riešenie doménových sporov považujeme za najefektívnejšiu a najoptimálnejšiu formu riešenia doménových sporov. Oproti konaniu pred všeobecnými súdmi je alternatívne riešenie doménového sporu oveľa rýchlejšie, hospodárnejšie a z hľadiska svojich výsledkov predvídateľnejšie. ADR teda predstavuje neštátne fórum na riešenie sporov o domény .sk, založené na Pravidlách domény .sk, ktoré okrem iného zakotvujú povinnosť každého držiteľa domény .sk podrobiť sa ADR konaniu na pôde Arbitrážneho centra pre alternatívne riešenie doménových sporov.

Aj alternatívne riešenie doménových sporov však obsahuje určité limitácie, najmä v podobe nemožnosti rozhodovať o náhrade trov konania alebo nároku na náhradu škody. Vo väčšine prípadov, s ktorými sme sa v praxi stretli, sú však navrhovatelia, ktorí namietajú porušenie svojich práv držiteľom domény, ochotní „obetovať“ potenciálny nárok na náhradu trov konania (ktorý by mohol byť priznaný všeobecným súdom) za rýchlejšie alternatívne riešenie doménového sporu, spôsobilé pružnejšie reagovať na tvrdené porušovanie práv duševného vlastníctva navrhovateľa. Prvotným cieľom navrhovateľov v doménových sporoch je dosiahnuť primárne prevod alebo zrušenie spornej domény. Potenciálny nárok na náhradu trov konania, prípadne nárok na náhradu škody, ktorý by mohol byť priznaný všeobecným (alebo aj rozhodcovským) súdom je často sekundárnou témou, ktorá pre navrhovateľov nie je rozhodujúca. Prevod alebo zrušenie registrácie spornej domény je v prípade úspechu navrhovateľa v alternatívnom riešení sporu možné „samovykonať“ prostredníctvom výhradnej registračnej autority (pre doménu .sk je to SK-NIC). Zároveň však nie je zasiahnuté do práva ktorejkoľvek strany iniciovať súdne alebo rozhodcovské konanie a dosiahnuť „zvrátenie“ rozhodnutia experta.

2.

Záver

V predkladanom článku sme sa podrobne venovali problematike riešenia doménových sporov, pričom sme sa postupne venovali rozhodovaniu doménových sporov všeobecnými súdmi, rozhodcovskými súdmi, ako aj alternatívne spôsoby riešenia doménových sporov. Paradoxne sme najmenej priestoru venovali podrobnejšiemu popisu aktuálne účinných pravidiel pre rozhodovanie sporov týkajúcich sa domény .sk, ktoré považujeme za optimálny spôsob riešenia doménových sporov.³³ Za osobitne dôležité sme však považovali popísať súčasné procesné a hmotnoprávne aspekty spojené s rozhodovaním doménových sporov pred všeobecnými súdmi, ako aj dôsledky rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky vo veci suzuki.cz, ktoré výrazným spôsobom zasiahlo do možnosti rozhodovania doménových sporov v rámci rozhodcovského konania. Takýmto spôsobom sme chceli zdôrazniť obmedzenia a riziká, ktoré so sebou prináša rozhodnutie iniciovať doménový spor pred všeobecným alebo rozhodcovským súdom. ■

33 Znenie Pravidiel alternatívneho riešenia sporov (ADR) platných od 1. 9. 2017 je dostupné na webovej stránke <https://sk-nic.sk/dokumenty/>. Doterajšie odborné rozhodnutia vydané podľa uvedených pravidiel, ako aj ďalšie informácie týkajúce sa ADR sú dostupné na webovej stránke Arbitrážneho centra pre alternatívne riešenie doménových sporov <http://adr.eision-line.org/sk/author/eisi-adr/>. K doménovým sporom a ADR v doméne.sk napísal ešte na konci roka 2016 veľmi podnetný príspevok na portál lexforum.cz Tomáš Klinka (dostupné na: <http://www.lexforum.cz/624>).

RESUMÉ

Doménové spory a hľadanie optimálneho rámca ich riešenia – rozhodcovské konanie, všeobecné súdy alebo alternatívne (ADR) formy?

Autori článku sa zaoberajú analýzou problematiky doménových mien a ich kolízií s právami tretích osôb vyplývajúcich najmä z ochranných známk a z práva proti nekalej súťaži. V podmienkach Slovenskej republiky sa tieto konflikty riešili tradične na fóre všeobecných súdov, ktoré k tejto téme vytvorili široké spektrum rozhodnutí. Autori preto poukazujú na identifikované spoločné znaky týchto tzv. doménových sporov a najmä na praktické nedostatky vyplývajúce z tradičných foriem súdnej ochrany na oblasť doménových mien, ktorá patrí do sveta rýchlo sa meniacich moderných technológií. Predkladaný text preto približuje jednotlivé spôsoby rozhodovania doménových sporov, pričom ako optimálny právny rámec na ich riešenie sa javí práve forma neštátneho alternatívneho systému riešenia doménových sporov založená na pravidlách vytvorených doménovou autoritou.

SUMMARY

Domain Disputes and Searching for an Optimum Framework of Their Resolution – Arbitration, General Courts or Alternative (ADR) Forms?

The authors analyse issues related to domain names and their conflict with third-party rights arising in particular in connection with trademarks and antitrust law. In the Slovak Republic, these conflicts have traditionally been handled by general courts of law, which have made a wide range of decisions in this area. The authors therefore point to the identified common features of these so-called domain disputes and, in particular, to practical deficiencies arising out of traditional forms of judicial protection which affect domain names, forming a part of rapidly changing modern technologies. The article therefore in a greater detail deals with individual ways of resolving domain disputes whereas the non-state alternative system of resolving domain disputes based on the rules created by the domain authority seems to be the optimum legal framework for their resolution.

ZUSAMMENFASSUNG

Domainstreitigkeiten und die Suche nach einem optimalen Rahmen für deren Beilegung – Schiedsverfahren, allgemeine Gerichtsstände oder alternative (ADR) Formen?

Die Autoren des Artikels befassen sich mit der Analyse der Problematik der Domainnamen und mit deren Kollision mit den Rechten Dritter, die insbesondere aus Schutzmarken und aus dem Recht gegen unlauteren Wettbewerb resultieren. Unter den Bedingungen der Slowakischen Republik wurden diese Konflikte traditionsgemäß auf dem Forum der allgemeinen Gerichtsstände, die zu diesem Thema ein breites Spektrum an Beschlüssen erlassen haben, beigelegt. Die Autoren weisen deswegen auf identifizierte gemeinsame Merkmale dieser sog. Domainstreitigkeiten, insbesondere auf praktische Mängel hin, die sich aus traditionellen Formen des gerichtlichen Schutzes ergeben und auf den Bereich der Domainnamen, die zur Welt der sich rasch verändernden modernen Technologien gehören, einwirken. Im vorliegenden Text sind deswegen einzelne Gattungen der Entscheidungstätigkeit bei den Domainstreitigkeiten nahegelegt, wobei als ein optimaler Rahmen für deren Lösung bereits die Form eines nichtstaatlichen alternativen Systems der Beilegung von Domainstreitigkeiten, gegründet auf den der Domainautorität geschaffenen Regeln, erscheint.

Z JUDIKATÚRY EURÓPSKEHO SÚDU PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

Vyvodenie zodpovednosti za obsah hypertextového odkazu

Iba samotné uverejnenie v novinárskom spravodajstve hypertextového odkazu na video s nezákonným alebo urážlivým obsahom, nad ktorým nemal prevádzkovateľ spravodajského portálu kontrolu, nie je bez ďalšieho zneužitím slobody prejavu novinára.

Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Magyar Jeti Zrt proti Maďarsku zo 4. decembra 2018 týkajúci sa sťažnosti č. 11257/16

Dotknuté ustanovenie:

- Článok 10 Európskeho dohovoru o ľudských právach (právo na slobodu prejavu)¹

Skutkové okolnosti prípadu

Európsky súd pre ľudské práva nedávno jednohlasne rozhodol o porušení práva na slobodu prejavu v prípade Magyar Jeti Zrt proti Maďarsku.

Sťažovateľom bola spoločnosť, ktorá prevádzkovala populárny spravodajský on-line portál 444.hu. Spoločnosť zamestnávala 24 osôb, ktoré publikovali každý deň vyše 75 článkov z oblasti politiky, technológií, športu a kultúry. Portál denne navštevovalo v priemere 250 000 užívateľov.

Dňa 5. septembra 2013 skupina futbalových fanúšikov vezúcich sa v autobuse zastavila pri jednej z maďarských dedinských škôl s deťmi z rómskych rodín a vykrikovali na deti rasistické poznámky, hádzali fľaše od piva a kričali rôzne hrozby, čo viedlo učiteľky k tomu, aby zavolali políciu. V ten istý deň vodca rómskej menšiny v miestnej samospráve pán Gy poskytol rozhovor prostredníctvom mediálneho kanála zameraného na rómsku problematiku Roma Produkcións Iroda Alapítvány, v ktorom pri opise udalosti povedal, že „zaútočil Jobbik“, „prišiel Jobbik“, „môžu za to člnovia Jobbiku“. Rozhovor bol v ten deň uložený na Youtube. Dňa 6. septembra 2013 uverejnila článok o incidente aj spoločnosť Magyar Jeti Zrt na svojej stránke 444.hu, pričom vo svojom článku opísala objektívne sled udalostí na základe výpovedí svedkov incidentu. Na záver autor uviedol, že k incidentu sa vyjadril aj pán Gy, vodca rómskej menšiny, a informoval, že jeho rozhovor je dostupný na internetovej stránke Youtube. Autor článku použil hypertextový odkaz na dané video.

Dňa 13. októbra 2013 politická strana Jobbik podala žalobu vo veci ohovárania proti ôsmim osobám, vrátane pána Gy, spoločnosti Magyar Jeti Zrt a iných médií, ktoré prebrali

1 Článok 10:

1) Každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice. Tento článok nebráni štátom, aby vyžadovali udeľovanie povolení rozhlasovým, televíznym alebo filmovým spoločnostiam.

2) Výkon týchto slobôd, pretože zahŕňa povinnosti aj zodpovednosť, môže podliehať takým formalitám, podmienkam, obmedzeniam alebo sankciám, ktoré stanovuje zákon, a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti alebo verejnej bezpečnosti, na predchádzanie nepokojom alebo zločinom, ochranu zdravia alebo morálky, ochranu povesti

alebo práv iných, zabránenia
úniku dôverných informácií
alebo zachovania autority
a nestrannosti súdnej moci.

odkaz na videorozhovor. Žalobca uviedol, že nielen pán Gy, ale aj mediálne spoločnosti sa dopustili porušenia práva na zachovanie dobrej povesti tým, že použili hypertextový odkaz na rozhovor, v ktorom pán Gy obvinil Jobbik z účasti na incidente. Debrecínsky súd potvrdil, že médiá, ktoré použili hypertextový odkaz, nesú objektívnu zodpovednosť za šírenie hanlivých vyjadrení, čím porušili právo na dobrú povesť žalobcu. Spoločnosť Magyar Jeti Zrt sa odvolala a poukázala na to, že maďarská spoločnosť vníma pojem Jobbik ako synonymum pre protirómsku ideológiu a protirómske organizácie, keďže politická strana Jobbik sa verejne zapája do činností podnecujúcich nenávisť. Takisto poukázala na to, že použitím hypertextového odkazu sa spoločnosť nestotožnila s obsahom rozhovoru, neopakovala vyjadrenia pána Gy a nešírila dezinformácie. Odvolací súd potvrdil však rozhodnutie prvej inštancie, v zmysle ktorého použitie hypertextového odkazu týkajúceho sa nepravdivého vyhlásenia šíri dezinformácie a vedie k objektívnej zodpovednosti. Spoločnosť sa obrátila na ústavný súd tvrdiac, že objektívna zodpovednosť za šírenie nepravdivých informácií by znamenala zodpovednosť za vierohodnosť údajov poskytnutých tretími osobami, čo predstavuje neprimerané bremeno pre médiá, najmä s ohľadom na vek internetu, keďže aj pri najväčšej opatrnosti a snahe o objektívnosť nie je reálne možné overiť pravdivosť tvrdení tretích osôb. Ústavný súd sa priklonil k rozhodnutiam všeobecných súdov vo veci. Poukázal na svoju judikatúru, v zmysle ktorej podmienkou pre objektívny a nezaujatý článok je splnenie povinnosti dať príležitosť druhej strane vyjadriť sa k potenciálne poškodzujúcim vyjadreniam. Preberanie vyjadrení bez objektívnej zodpovednosti je možné len v prípade citovania prejavov na oficiálnych tlačových konferenciách, ale nie v spravodajstve, kde médiá použili odkaz na videorozhovor na základe vlastného uvažovania.

Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva

Európsky sú pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) prijal sťažnosť, v zmysle ktorej došlo k údajnému porušeniu práva na slobodu prejavu zakotveného v článku 10 Dohovoru. Zásah do práva nenamietala ani jedna zo strán, otázne z pohľadu ESLP bolo zistiť, či išlo o zásah stanovený zákonom, či sleduje legitímny účel a či je nevyhnutný v demokratickej spoločnosti.

ESLP pripustil, že zásah sledoval legitímny cieľ ochrany práv iných osôb.

Pokiaľ ide o právny rámec, spoločnosť Magyar Jeti Zrt tvrdila, že žiadny právny predpis neumožňuje predpokladať, že hypertextový odkaz treba chápať ako šírenie nepravdivých a hanlivých informácií. ESLP potvrdil, že explicitne sa právny poriadok tejto problematike nevenuje, ale ani to nie je na účely rozhodovania v tejto veci nevyhnutné dokázať. Od členov profesie, ktorí musia vykonávať svoje povolanie s neustálou obozretnosťou sa očakáva, že budú s osobitnou starostlivosťou vyhodnocovať riziko dôsledkov svojej činnosti. Za dôležitejšie ako priradenie konkrétneho právneho ustanovenia považoval ESLP zodpovedanie otázky, či išlo o zásah nevyhnutný v demokratickej spoločnosti.

ESLP pripomenul bohatú štrasburskú judikatúru, v zmysle ktorej novinári požívajú slobodu prejavu, ak prinášajú správy o otázkach všeobecného záujmu v dobrej viere a na základe faktov poskytujú presné a dôveryhodné informácie v súlade s novinárskou etikou (Bédat proti Švajčiarsku, č. 56925/08, § 58). Dohľad nad novinárskou etikou je ešte dôležitejší v čase, keď elektronické médiá sprístupňujú kvantá informácií a trh je presýtený novými poskytovateľmi (Stoll proti Švajčiarsku, č. 69698/01, § 104). Pri ochrane dobrej povesti stoja proti sebe dve hodnoty – sloboda prejavu a právo na súkromie (Axel Springer AG proti Nemecku, č. 39954/08, § 84, Von Hannover proti Nemecku, č. 40660/08 a 60641/08, § 106). Prevádzkovatelia médií na internete nesú inú mieru zodpovednosti s ohľadom na vyššie riziko škody spôsobenej uverejneným obsahom v porovnaní s printovými médiami. Poskytovatelia služieb informačnej spoločnosti by však nemali niesť zodpovednosť za obsah pochádzajúci od tretích osôb v prípade, že po odhalení nezákonnosti obsahu tento urýchlene odstránili [Tamiz proti Spojenému kráľovstvu (dec.), č. 3877/14].

Úlohou internetu je uľahčovať ľuďom prístup k informáciám. Podľa ESLP hypertextové odkazy slúžia na jednoduchšiu navigáciu v mori informácií a prispievajú k hladkému chodu internetu tým, že prepájajú informácie navzájom (§73). Predstavujú síce techniku informovania o udalostiach, nejde však o spravodajstvo ako také, ale o odkázanie čitateľa na obsah umiestnený inde na internete, čím ho upovedomia o existencii tohto obsahu (§74). Ten, kto

použije hypertextový odkaz nevykonáva kontrolu nad obsahom, ktorý už bol širokej verejnosti sprístupnený (§75). Použitím hypertextového odkazu sa netvorí nový obsah (§75).

ESLP sa nestotožnil s názorom vnútroštátnych súdov, že publikovanie hypertextového odkazu znamená automaticky šírenie hanlivých informácií a vznik zodpovednosti. Zodpovednosť za obsah vzniká až splnením ďalších kritérií, teda na základe individuálneho hodnotenia konkrétneho prípadu. Treba si klásť otázky, či 1) novinár prejavil súhlas s daným obsahom, 2) či novinár zopakoval vo svojom texte daný obsah, hoci s ním nemusel vyjadriť súhlas, 3) či novinár len použil hypertextový odkaz bez vyjadrenia súhlasu či opakovania obsahu, 4) či vedel alebo mohol novinár vedieť, že obsah je hanlivý alebo inak nezákonný, či 5) novinár konal v dobrej viere, v súlade s etickými pravidlami a s náležitou starostlivosťou.

ESLP poznamenal, že v predložennom prípade novinár jednoducho konštatoval, že bol zverejnený videorozhovor bez toho, aby jeho obsah opakoval či inak sa k nemu vyjadroval. Politická strana nebola v texte vôbec spomenutá. Novinár sa s obsahom nestotožnil, ani nijak nedal najavo, že ho považuje za pravdivý. Článok obsah hypertextového odkazu neschvaľoval.

Pokiaľ ide o otázku preberania obsahu, ESLP pripomenul, že „potrestanie novinára za účasť na šírení vyjadrení iných osôb v rámci interview by vážne narušilo úlohu tlače v diskusii o veciach verejného záujmu a preto prichádza do úvahy len v prípade osobitných vážnych dôvodov“ (Jersild proti Dánsku, § 35; Thoma proti Luxemburgu, č. 38432/97, § 62, Novaya Gazeta a Milashina proti Rusku, č. 45083/06, § 71).

Vnútroštátne súdy sa podľa ESLP nezaoberali dostatočne otázkou, či novinár alebo sťažovateľ mohli vedieť, že hypertextový odkaz obsahuje prístup k hanlivým alebo inak nezákonným vyjadreniam. ESLP však pripomenul, že túto otázku treba skúmať vo svetle toho, ako ju novinár vnímal v danom čase.

Útok na dobrú povesť a česť musí dosahovať určitý stupeň závažnosti. Navyše, hranice prijateľnej kritiky sú iné v prípade politickej strany, keďže táto musí prejsť väčším stupňom tolerancie a zniesť viac kontroly svojich vyjadrení a činov (Lindon, Otchakovsky-Laurens a July proti Francúzsku, č. 21279/02 a 36448/02, § 46). ESLP uviedol, že novinár sa v danom prípade oprávnenne domnieval, že obsah, hoci kontroverzný, ktorý prostredníctvom hypertextového odkazu sprístupnil, spadá do oblasti prijateľnej kritiky politických strán a teda nie je nezákonný.

Objektívna zodpovednosť v takomto prípade nesie so sebou predvídateľné negatívne následky na tok informácií na internete a môže spôsobiť, že autori a vydavatelia celkom prestanú hypertextové odkazy na obsah, ktorý nie je pod ich kontrolou, používať. To by malo priamo či nepriamo „chilling effect“ na slobodu prejavu na internet. Objektívna zodpovednosť sťažovateľa v predložennom prípade predstavuje neprimerané obmedzenie slobody prejavu a je porušením článku 10 Dohovoru.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované.

Rozhodnutie spracovala: **Mgr. Michaela Chládeková, PhD.**

Odbor medzinárodných vzťahov SAK

Z ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SR

K premlčaniu nároku advokáta na zaplatenie odmeny za poskytnuté právne služby

Ak predmetom zmluvného záväzku advokáta je právne zastupovanie strany v súdnom konaní do právoplatného skončenia veci, čiže nejde o vykonanie konkrétnych úkonov právnej služby ani o postupné plnenie príkazu, ale záväzok poskytovať právnu pomoc v súdnom konaní do jeho právoplatného skončenia, potom právny záver, že každý jednotlivý úkon právnej služby sa premlčuje samostatne, možno považovať za arbitrážny v rozpore s § 101 Občianskeho zákonníka. Začiatok premlčacej doby v takýchto prípadoch možno viazať na okamih splnenia alebo vykonania príkazu, resp. zániku príkaznej zmluvy aplikujúc primerane ustanovenia o zániku splnomocnenia podľa § 731 Občianskeho zákonníka alebo odvolaním príkazu podľa § 732 Občianskeho zákonníka.

Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. júna 2018
sp. zn. III. ÚS 125/2018

1 Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky:

Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

2 Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd:

Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

3 Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33 Cdo/4319/2011 bol uverejnený v Bulletinu slovenskej advokácie č. 4/2017.

Dotknuté ustanovenia:

- čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky
- čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
- § 101, § 724 a nasl. Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb.

Sťažovateľka bola žalobkyňou v konaní pred okresným súdom, ktorého predmetom bolo zaplatenie odmeny za právne služby, ktoré poskytol žalovanému právny predchodca žalobkyne ako advokát. Okresný súd žalobu sťažovateľky zamietol z dôvodu premlčania nároku. Krajský súd v Košiciach na základe odvolania sťažovateľky napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

Vo veci konajúce všeobecné súdy dospeli k záveru, že nárok na zaplatenie odmeny sa vo vzťahu ku každému jednotlivému úkonu začal premlčovať deň po vykonaní úkonu právnej pomoci, pretože splatnosť odmeny nastala nasledujúci deň po vykonaní každého úkonu. Zároveň dospeli k záveru, že v konaní nebola preukázaná existencia špeciálnej dohody, na základe ktorej by odmena za poskytovanie právnej pomoci mala byť uhradená až po skončení zastupovania žalovaného.

Sťažovateľka v sťažnosti podanej Ústavnému súdu Slovenskej republiky namietala, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky¹ a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.² Sťažovateľka argumentovala tým, že jej nárok na odmenu za poskytnuté právne služby nebol premlčaný tak, ako to posúdili všeobecné súdy, pretože odmena sa stala zročnou až smrťou advokáta ako poskytovateľa právnej pomoci, teda zánikom právneho vzťahu. Poukazovala pritom na obsah príkaznej zmluvy, resp. plnej moci, kde predmetom príkazu bolo zastupovanie žalovaného v konaní až do právoplatného ukončenia veci, a nie vykonanie jednotlivých úkonov právnej služby. Sťažovateľka zároveň vo svojej sťažnosti poukázala na rozhodovaciu prax súdov v tejto otázke (napr. NS ČR 33 Cdo 1475/2008, 33 Cdo 4319/2011,³ NS SSR R 28/1984, III. ÚS 339/2010).

Ústavný súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľky je dôvodná. Podľa názoru ústavného súdu právny záver okresného súdu, ako aj krajského súdu, že žalobou uplatnený nárok je premlčaný, možno považovať za arbitrárny a v rozpore s rozhodnými skutočnosťami, ktoré v priebehu konania vyšli najavo.

Podľa zistení ústavného súdu v danom prípade právo, čo sa týka základu, sporné nebolo, príkazná zmluva bola uzavretá na dobu neurčitú, predmetom príkazu bolo poskytovanie právnych služieb do právoplatného ukončenia veci, pričom dohoda o splatnosti odmeny v konaní nebola preukázaná.

Za daných okolností ústavný súd konštatoval, že na určenie splatnosti pohľadávky – odmeny za poskytnutie právnych služieb bolo potrebné okrem iného aplikovať všeobecný predpis, ktorým je v okolnostiach prípadu Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb., konkrétne ustanovenia o príkaznej zmluve a ustanovenia o premlčaní, pričom konštatoval, že ak neexistuje dohoda o splatnosti pohľadávky, právo sa premlčí po uplynutí premlčacej doby, ktorá je trojročná a plyní odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz, pokiaľ v konkrétnych prípadoch nie je stanovené inak.

Keďže zmluvný záväzok poskytovať právne služby možno považovať za základ záväzkovo právneho vzťahu, na ktorý dopadajú ustanovenia Občianskeho zákonníka o príkaznej zmluve, je v prvom rade potrebné ustáliť, čo je predmetom príkazu, na určenie splatnosti odmeny za poskytovanie právnych služieb. Ak predmetom príkazu je právne zastupovanie strany v súdnom konaní do právoplatného skončenia veci, čiže nejde o vykonanie konkrétnych úkonov právnej služby ani o postupné plnenie príkazu, ale záväzok poskytovať právnu pomoc v súdnom konaní do jeho právoplatného skončenia, potom právny záver vo veci konajúceho súdu, že za danej situácie každý jednotlivý úkon právnej služby sa premlčuje samostatne, možno považovať za arbitrárny v rozpore s rozhodnými skutočnosťami pre právne posúdenie veci a tiež s § 101 Občianskeho zákonníka,⁴ pretože začiatok premlčacej doby vychádzajúc z predmetu príkazu možno viazať na okamih splnenia alebo vykonania príkazu, resp. zániku príkaznej zmluvy aplikujúc primerane ustanovenia o zániku splnomocnenia podľa § 731 Občianskeho zákonníka⁵ alebo odvolaním príkazu podľa § 732 Občianskeho zákonníka.⁶

Vzhľadom na to, že v okolnostiach posudzovanej veci došlo k zániku príkaznej zmluvy smrťou príkazníka (advokáta) ešte pred právoplatným skončením súdneho konania, začiatok plynutia premlčacej doby krajský súd neurčil správne, pretože odmena sa stala v dôsledku absencie inej dohody splatnou až po zániku príkaznej zmluvy.

Ústavný súd v konaní o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy uplatňuje zásadu prednosti ústavne konformného výkladu, v rámci ktorej uprednostní ten výklad právnej normy, ako aj súvisiacich právnych noriem, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, respektíve plnohodnotnejšiu realizáciu Ústavou garantovaných práv (IV. ÚS 96/06, II. ÚS 148/06).

Výklad relevantných právnych noriem nemôže byť taký formalistický, aby sa ním v konečnom dôsledku nielen zmaril účel súdnej ochrany, ale aj zabránilo v prístupe k súdnej ochrane z dôvodov, ktoré nemožno v právnom štáte v žiadnom prípade pričítať strane konania, ktorá sa tejto ochrany domáha. Úlohou všeobecných súdov nie je len vyhľadávať abstraktné pokyny zakotvené v právnej úprave, ale hľadať ich uplatnenie v konkrétnych prípadoch tak, aby rozhodnutia všeobecných súdov odrážali pravý zmysel nachádzania spravodlivosti.

V danom prípade krajský súd podľa názoru Ústavného súdu dostatočne nereflektoval na zásadné a podstatné argumenty sťažovateľky ohľadom predmetu príkazu, ako aj na aplikovateľnú judikatúru Najvyššieho súdu SR a ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu ČR, ktorá vzhľadom na absenciu podstatných rozdielov v právnej úprave je aplikovateľná aj vo veci sťažovateľky, a v neposlednom rade nereflektoval ani na rozhodnutie Ústavného súdu vo veci sp. zn. III. ÚS 339/2010, na ktoré sťažovateľka v konaní poukazovala, a uprednostnil formalizmus rozhodovania, ktorý povýšil nad zmysel súdnej ochrany, v rámci ktorej sa sťažovateľka domáhala spravodlivosti, čo priamo súvisí s poskytovaním súdnej ochrany, a čo teda malo za následok porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Vzhľadom na uvedené závery Ústavný súd SR vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **JUDr. Zuzana Fabianová, Ph.D.**
advokátka

4 Podľa § 101 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb.:

Pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plyní odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

5 Podľa § 731 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb.:

Pre zánik príkaznej zmluvy sa použijú primerane ustanovenia o zániku plnomocnenstva (§ 33b).

Podľa § 33b ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb.:

(1) Plnomocnenstvo zanikne

- a) vykonaním úkonu, na ktorý bolo obmedzené,
- b) ak ho splnomocniteľ odvolal,
- c) ak ho vypovedal splnomocnenec,
- d) ak splnomocnenec zomrie.

(2) Plnomocnenstvo zaniká smrťou splnomocniteľa, ak z jeho obsahu nevyplýva niečo iné. Zánikom právnickej osoby, ktorá je splnomocnencom alebo splnomocniteľom, zaniká plnomocnenstvo len vtedy, ak jej práva a záväzky neprechádzajú na inú osobu.

6 Podľa § 732 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb.:

Ak príkazná zmluva zanikla odvolaním, je príkazca povinný nahradiť príkazníkovi náklady vzniknuté do odvolania, utrpenú škodu, a ak prislúcha príkazníkovi odmena, aj jej časť zodpovedajúcu vykonanej práci. To platí aj vtedy, ak sa dokončenie príkazného konania zmarilo náhodou, na ktorú nedal príkazník podnet.

Z JUDIKATÚRY SÚDNEHO DVORA EURÓPSKEJ ÚNIE

Veľký piatok ako platený sviatok pre všetkých

Článok 1 a článok 2 ods. 2 smernice Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani, sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava, podľa ktorej na jednej strane Veľký piatok je sviatkom len pre pracovníkov, ktorí sú členmi niektorých kresťanských cirkví, a na druhej strane len títo pracovníci majú v prípade, že v tento sviatok musia pracovať, nárok na dodatočné mzdové zvýhodnenie k odmene za plnenia poskytnuté počas tohto dňa, predstavuje priamu diskrimináciu z dôvodu náboženstva.

Opatrenia stanovené touto vnútroštátnou právnou úpravou nemožno považovať ani za opatrenia nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných v zmysle článku 2 ods. 5 uvedenej smernice, ani za osobitné opatrenia na kompenzáciu nevýhod súvisiacich s náboženstvom v zmysle článku 7 ods. 1 tej istej smernice.

Článok 21 Charty základných práv Európskej únie sa má vykladať v tom zmysle, že pokiaľ príslušný členský štát nezmenil svoje právne predpisy, ktoré priznávajú právo na sviatok na Veľký piatok len pracovníkom, ktorí sú členmi niektorých kresťanských cirkví, s cieľom obnoviť rovnosť zaobchádzania, súkromný zamestnávateľ podliehajúci týmto právnym predpisom má povinnosť priznať právo na sviatok na Veľký piatok aj svojim ostatným pracovníkom, pokiaľ títo pracovníci vopred tohto zamestnávateľa požiadali o to, aby v tento deň nemuseli pracovať, a v dôsledku toho týmto pracovníkom priznať nárok na dodatočné mzdové zvýhodnenie k odmene za plnenia poskytnuté počas tohto dňa, ak uvedený zamestnávateľ odmietol takejto žiadosti vyhovieť.¹

Rozsudok Súdneho dvora z 22. januára 2019 vo veci C-193/17,
Cresco Investigation – ECLI:EU:C:2019:43.

1 Rozsudky Súdneho dvora sú záväzné v celom rozsahu. Právne vety, ktoré budú v rubrike uvádzať jednotlivé judikáty preto nemajú iný účel, než zvýrazniť základné právne závery, ku ktorým Súdny dvor v konkrétnej veci dospel.

Markus Achatzim je zamestnancom súkromnej detektívnej kancelárie Cresco Investigation GmbH. V práci bol aj 3. apríla 2015. Nebola by to vôbec zaujímavá informácia, ak by v ten deň nebol Veľký piatok. V Rakúsku je Veľký piatok podľa zákona o pracovnom pokoji 144/1983 považovaný za jeden zo sviatkov, počas ktorých má pracovník nárok na nepretržitý čas odpočinku, pričom nárok na odmenu mu zostáva zachovaný. Ak by počas sviatku pracovník pracoval, mal by navyše nárok aj na odmenu za vykonanú prácu. Na rozdiel od ostatných sviatkov je však Veľký piatok uznaný zákonom za sviatok len pre členov evanjelickej cirkvi augsburského a helvétskeho vyznania, starokatolíckej cirkvi a evanjelickej cirkvi metodistickej. Markus Achatzim nie je členom ani jednej z uvedených cirkví, a preto nemal na Veľký piatok platené voľno, ani nedostal za prácu v tento deň dvojité odmenu.

Keďže Markus Achatzim považuje zákon o pracovnom pokoji v časti stanovujúcej Veľký piatok za sviatok len pre členov niektorých cirkví za diskriminačný, požaduje, aby mu jeho zamestnávateľ zaplatil mzdové zvýhodnenie za prácu vo sviatok. Jeho žalobu v tomto zmysle prvostupňový súd zamietol, ale odvolací súd toto rozhodnutie zmenil. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo následne napadnuté opravným prostriedkom, o ktorom rozhoduje rakúsky Najvyšší súd, ktorý sa rozhodol prerušiť konanie a predložiť Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) prejudiciálne otázky smerujúce k výkladu smernice Rady 2000/78/ES, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani (ďalej len „smernica 2000/78“), a článku 21 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), v zmysle ktorého sa zakazuje akákoľvek diskriminácia najmä z dôvodu pohlavia, rasy, farby pleti, etnického alebo sociálneho pôvodu, genetických vlastností, jazyka, náboženstva alebo viery, politického alebo iného zmýšľania, príslušnosti k národnostnej menšine, majetku, narodenia, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie.

Prejudiciálne otázky vnútroštátneho súdu poukazujú na dva základné problémy. Prvým je otázka, či zákon o pracovnom pokoji označujúci Veľký piatok za sviatok len pre členov niektorých kresťanských cirkví a stanovujúci z toho vyplývajúce výhody v zamestnaneckých vzťahoch nezavádza priamu diskrimináciu z dôvodu náboženstva. Druhým problémom je určenie dôsledkov prípadného označenia zákona za diskriminačný pre horizontálny vzťah medzi dvoma jednotlivcami.

Pokiaľ ide o diskriminačný charakter právnej úpravy Veľkého piatka v Rakúsku, Súdny dvor postupoval v súlade so svojou konštantnou judikatúrou, keď najprv skúmal existenciu rozdielného zaobchádzania so zamestnancami na základe náboženstva, a potom otázku porovnateľnosti situácií týchto zamestnancov. O rozdielnom zaobchádzaní s pracovníkmi, ktoré je založené na ich náboženstve, nebolo v tomto prípade žiadnych pochyb. V súvislosti s porovnateľnosťou situácie zamestnancov, ktorí sa hlásia k rôznym náboženstvám, Súdny dvor uviedol, že priznanie sviatku na Veľký piatok nie je podmienené splnením určitej náboženskej povinnosti v tento deň, ale len formálnou príslušnosťou k danej cirkvi. Pracovník, ktorý je členom cirkvi, ktorej zákon priznáva sviatok na Veľký piatok, má teda možnosť úvahy, ako voľný deň využije a tým sa jeho situácia nelíši od situácie iných pracovníkov, ktorí nemajú nárok na tento sviatok. Súdny dvor teda jednoznačne konštatoval, že predmetná právna úprava zavádza priamu diskrimináciu z dôvodu náboženstva.

Smernica 2000/78 však pripúšťa odôvodnenie diskriminácie a to na základe jej článku 2 ods. 5 alebo článku 7 ods. 1. V prípade článku 2 ods. 5 smernice 2000/78 je možné odôvodniť diskrimináciu v záujme zabezpečenia verejného poriadku, verejnej bezpečnosti a verejného zdravia, ako aj v záujme ochrany práv a slobôd jednotlivcov, ktoré sú pre fungovanie demokratickej spoločnosti neodmysliteľné. Súdny dvor síce uznal, že cieľ predmetnej rakúskej právnej úpravy, ktorým je zohľadnenie osobitného významu, ktorý majú pre členov stanovených cirkví náboženské oslavy spojené s Veľkým piatom, patrí medzi ciele uvedené v článku 2 ods. 5 smernice 2000/78, ale samotná právne úprava nie je nevyhnutná na dosiahnutie tohto cieľa, keďže rakúska právna úprava umožňuje, aby pracovníci, ktorí nie sú príslušníkmi cirkví uvedených v zákone o pracovnom pokoji 144/1983, slávili náboženský sviatok, ktorý sa nekryje s niektorým zo sviatkov uvedených v tomto zákone prostredníctvom povinnosti starostlivosti zamestnávateľov vo vzťahu k svojim zamestnancom, ktorá týmto zamestnancom umožňuje prípadne získať právo nevykonávať svoju prácu počas doby, ktorá je nevyhnutná na vykonanie určitých náboženských obrádov.

Súdny dvor neuznal ani odôvodnenie diskriminačnej právnej úpravy článkom 7 ods. 1 smernice 2000/78. Toto ustanovenie umožňuje povoliť diskriminačné opatrenia, ktoré smerujú účinne k odstráneniu alebo k obmedzeniu faktických nerovností, ktoré môžu v sociálnom živote existovať. Podľa Súdného dvora predmetné rakúske opatrenie ide nad rámec toho, čo je nevyhnutné na kompenzáciu domnejšej nevýhody súvisiacej s náboženstvom.

Čo sa týka druhého problému, ktorým je určenie dôsledkov označenia zákona za diskriminačný, tu treba pripomenúť, že síce vzniká rozpor medzi vnútroštátnou právnou úpravou a smernicou 2000/78, čo by malo spôsobiť prípadnú priamu aplikáciu smernice, ale súčasne je dôležitá aj skutočnosť, že vnútroštátny súd rozhoduje spor medzi súkromným zamestnávateľom a zamestnancom. Ide teda o horizontálny vzťah, v ktorom sa v zmysle konštantnej judikatúry Súdného dvora nie je možné dovoľávať smernice s cieľom vylúčiť právnú úpravu členského

2 Rozsudok Súdneho dvora z 22. novembra 2005 vo veci C-144/04, Mangold, EU:C:2005:709.

3 Rozsudok Súdneho dvora z 9. marca 2017 vo veci C-406/15, Milkova, EU:C:2017:198, bod 66.

štátu, ktorá je v rozpore s touto smernicou. Vnútroštátnemu sudcovi by tak zostala len možnosť pokúsiť sa o eurokonformný výklad vnútroštátnej právnej úpravy so zohľadnením všetkých pravidiel vnútroštátneho práva a uplatnením ním uznávaných výkladových metód, čo sa však zdá v tomto prípade nemožné.

Súdny dvor však oprášil postup, ktorý prvýkrát použil v prípade Mangold.² V tomto prípade nahradil nemožnosť priameho účinku smernice v horizontálnych vzťahoch priamym účinkom všeobecnej právnej zásady. Išlo konkrétne o zásadu zákazu diskriminácie na základe veku. Používajúc túto metódu Súdny dvor aj v tomto prípade pripomenul, že smernica síce upravuje zákaz diskriminácie z dôvodu náboženstva, ale že súčasne existuje aj všeobecná právna zásada zákazu diskriminácie z dôvodu náboženstva, okrem iného zakotvená aj v písomnej podobe v článku 21 Charty. A táto zásada môže mať nielen vertikálny priamy účinok (teda vo vzťahu k štátu), ale aj horizontálny (teda vo vzťahu medzi dvoma jednotlivcami).

Navyše ešte Súdny dvor pripomenul svoju judikatúru, v zmysle ktorej, ak bola konštatovaná diskriminácia odporujúca právu Únie a kým nie sú prijaté opatrenia na obnovu rovnosti zaobchádzania, dodržiavanie zásady rovnosti možno zaručiť len tým, že sa osobám zo znevýhodnenej skupiny poskytnú rovnaké výhody, aké majú osoby zvýhodnenej skupiny.³ Preto vnútroštátny súd musí v rámci sporu, ktorý rozhoduje, priznať pracovníkom, ktorí nie sú členmi cirkvi, ktorým zákon o pracovnom pokoji 144/1983 priznáva Veľký piatok ako sviatok, podľa článku 21 Charty nárok na sviatok na Veľký piatok, pokiaľ títo pracovníci informovali pred týmto dňom svojho zamestnávateľa, že si počas uvedeného dňa neželajú pracovať, prípadne na mzdové zvýhodnenie stanovené pre prácu počas sviatku, pokiaľ zamestnávateľ nevyhovel žiadosti pracovníka, aby nemusel počas tohto dňa pracovať.

Rozhodnutie spracovala: **doc. JUDr. Martina Jánošíková, Ph.D.**

Ústav medzinárodného práva a európskeho práva

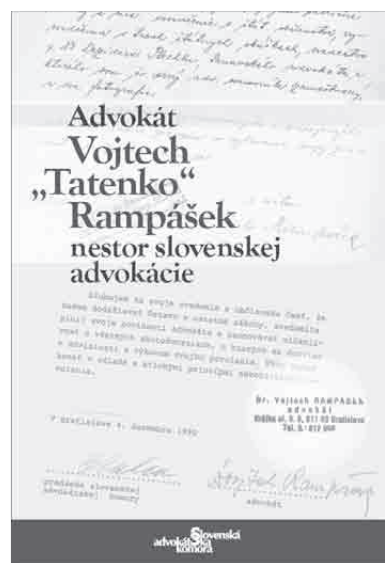
Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach

Advokát Vojtech „Tatenko“ Rampášek nestor slovenskej advokácie

Slovenská advokátska komora vydala ďalšiu zo série publikácií venovaných osobnostiam slovenského kultúrneho života z radov advokátov, tentoraz venovanú bratislavskému advokátovi JUDr. Vojtechovi Rampášekovi. Knihu napísal mladý advokát **JUDr. Michal Rampášek**, ktorý je zároveň vnukom zosnulého advokáta.

Publikácia sa vyznačuje podrobným zmapovaním života JUDr. Vojtecha Rampášeka v tesnej väzbe na aktuálny vývoj v spoločnosti a právnej úprave výkonu advokácie. Práve zasadenie profesionálnej dráhy JUDr. Rampášeka v tomto kontexte je osobitne dôležité, pretože je zachytený pomerne dlhý a rôznorodý časový úsek 57 rokov histórie advokácie – od obdobia česko-slovenskej advokácie z konca 30. rokov až po znovuzrodenie slobodnej advokácie po roku 1990.

Publikácia je k dispozícii za 5 eur. V prípade záujmu o kúpu kontaktujte: stracinova@sak.sk alebo ondrisova@sak.sk

Aktuálne udalosti

Podpredseda komory Ondrej Laciak bude viesť Výbor CCBE pre trestné právo

Ide o prvú nomináciu slovenského advokáta na post predsedu výboru najdôležitejšej európskej organizácie advokátov. Rada advokátskych komôr Európy (CCBE) je organizácia združujúca advokátske komory, ktorej cieľom je chrániť princípy právneho štátu a hájiť záujmy európskych advokátov vo vzťahu k inštitúciám EÚ, Rady Európy a iným subjektom. Od založenia (1960) je uznávaná ako hlas európskej advokácie a zastupuje vyše 1 milión advokátov. Slovenská advokátska komora je jej členom od roku 1992. Vedenie CCBE ocenilo odbornosť a aktívny prístup doktora Laciaka k presadzovaniu práv obhajoby, ako aj jeho snahu o posilnenie vzájomných medzinárodných vzťahov. Výbor má 41 členov z 21 krajín a venuje sa pravidelne pripomienkovaniu európskej legislatívy smerom k presadzovaniu procesných záruk pre podozrivé a obvinené osoby, problematike európskej prokuratúry, európskeho zatýkacieho rozkazu, elektronickým dôkazom v trestnom konaní a mnohým ďalším témam.

Delegácia SAK predstavila Kódex správania advokátov podľa GDPR kolegom zo zahraničných komôr

Kódex správania pre spracúvanie osobných údajov advokátmi, ktorý ako jediný v Európe je schválený aj vnútroštátnym úradom na ochranu osobných údajov a je kódexom správania v zmysle GDPR, predstavili zástupcovia SAK na zasadnutí Výboru CCBE pre informačné technológie 27. februára 2019 vo Viedni. Kódex vyjasňuje mnohé otázky v oblasti ochrany osobných údajov, s ktorými sa advokáti stretávajú pri zabezpečovaní vlastného súladu alebo pri poskytovaní

právneho poradenstva v tejto oblasti. Slovenská advokátska komora je lídrom v tejto oblasti.

Bezplatné právne poradenstvo počas Dňa advokácie

Slovenská advokátska komora každoročne organizuje Deň advokácie, v rámci ktorého advokáti poskytujú bezplatnú právnu pomoc. V tomto roku plánujeme podujatie zorganizovať v dvanástich mestách: Banská Bystrica, Bratislava, Dunajská Streda, Košice, Michalovce, Nitra, Poprad, Prešov, Rožňava, Trenčín, Trnava, Žilina. Poskytovať bezplatnú právnu pomoc budeme v stredu 24. apríla od 9.00 do 14.00 h. V minulom roku sa do akcie na celom Slovensku zapojilo 96 advokátov a pre právnu radu si prišlo 560 občanov. Ak sa chcete pridať k dobrej veci a ste z okolia týchto miest, neváhajte sa ozvať príslušnému regionálnemu zástupcovi, alebo hovorkyni komory A. Donevovej (donevova@sak.sk).

Legislatívna činnosť SAK

Komora sa v rámci svojej činnosti zapája aj do legislatívneho procesu, či už ako člen pracovných skupín ministerstiev, ale aj pripomienkovaním návrhov zákonov. Naši zástupcovia momentálne pôsobia v pracovných skupinách, ktoré sa zaoberajú témou opatrovníctva, novelou Trestného zákona a Trestného poriadku, lepšou aplikáciou elektronického monitoringu osôb, novelou zákona o obchodnom registri, reformou súdnictva v oblasti poručenskej agendy, zmenami vo fungovaní arbitrážnych súdov a mnohých ďalších. Sme radi, že hlas advokátov je pri tvorbe a zmenách právnych predpisov rešpektovaný.

Pripomienky SAK k novele trestných predpisov zameranej na posilnenie využitia videokonferencií pri výsluchoch v trestnom konaní

Ministerstvo spravodlivosti plánovanou novelou navrhuje zmeny súvisiace s posilnením využitia videokonferenčného zariadenia v trestnom konaní. Podľa názoru SAK ich využívanie môže priniesť viaceré pozitíva, netreba však opomenúť, že ich použitie v trestnom konaní má za následok zvýšené riziko porušenia základných zásad trestného konania, najmä zásady kontradiktórnosti a bezprostrednosti. Preto sa má využitie videokonferencií v trestnom konaní riadiť zásadou subsidiarity a nastať len v krajných prípadoch a pri splnení základných procesných záruk, medzi ktoré patrí aj účasť obhajcu pri úkone. V rámci medzirezortného pripomienkového konania k legislatívneho návrhu (LP/2019/98) sme zaslali pripomienky, ktoré považujeme za zásadné. Vlastný materiál a dôvodovú správu nájdete na <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/-/SK/dokumenty/LP-2019-98>.

Predsedníctvo SAK podporuje Rezolúciu proti trestu smrti

V rámci 7. svetového kongresu proti trestu smrti v Bruseli konaného v dňoch 26. februára až 1. marca 2019 sa uskutočnilo aj podujatie zamerané na úlohu advokátskych komôr

čet odsúdených na trest smrti a neexistenciu záväzných štan-

a združení advokátov v boji proti trestu smrti a úlohu advokátov v pozícii ochrancu dodržiavania zásad právneho štátu a pri ochrane základných práv všetkých osôb. Iniciátorom Rezolúcie proti trestu smrti je Parížska advokátska komora. Rezolúcia odkazuje na stále vysoký počet odsúdených na trest smrti a

dardov týkajúcich sa podmienok zaobchádzania s nimi. Požaduje rešpektovanie súdnych a procesných záruk pre všetkých odsúdených na trest smrti, teda zákaz získavania priznaní mučením, prístup ku kvalitnej právnej pomoci a obhajcovi, prístup k bezplatnej právnej pomoci, ako aj rešpektovanie základných práv a minimálnych štandardov, ktoré majú za cieľ zachovanie ľudskej dôstojnosti a prístup k zdravotnej starostlivosti. Rezolúcia propaguje prijatie štandardov, ktoré zabezpečia lepšiu ochranu základných práv odsúdených na trest smrti.

Mgr. Alexandra Donevová

kancelária SAK

Foto CCBE, Európsky parlament Bratislava

Koncipientske okienko

Slovenská advokátska komora zriadila v súlade s rozhodnutím predsedníctva komory zámer v duchu dlhodoobej snahy „komora bližšie ku kolegom“ poradnú komisiu pre veci koncipientske. V komisii zastupuje vždy jeden advokátsky koncipient každý ročník koncipientskej praxe (komisia bola kreovaná v čase platnosti 5-ročnej koncipientskej praxe), voľba bola vykonaná náhodným výberom prostredníctvom technického prostriedku.

Zoznam členov komisie pre veci koncipientske:

JUDr. Slávka Danišová (1. ročník)

Mgr. Peter Veliký (2. ročník)

Mgr. Michal Tomášik (3. ročník)

Mgr. Tamara Čipková (4. ročník)

Komisia pre veci koncipientske bude zasadať spravidla v štvrtročných intervaloch a je zriadená za účelom lepšej komunikácie komory s advokátskymi koncipientmi, získavania informácií o požiadavkách advokátskych koncipientov či ich názoroch na výkon advokácie alebo činnosť komory. Komisia sa stretla na pôde SAK dvakrát a uzniesla sa, že členovia komisie budú vykonávať zber dát od svojich kolegov advokátskych koncipientov, v snahe naplniť účel komisie a odprezentovať najčastejšie sa vyskytujúce problémy koncipientskeho života na jej zasadnutiach. Komisia, okrem iného, požiadala redakčnú radu bulletinu o vytvorenie (ne)pravidelného koncipientskeho okienka.

V historicky prvom okienku oznamujeme, že k prijatiu novely zákona o advokácii a opätovnému zavedeniu trojročnej koncipientskej praxe, ako aj možnosti započítania

inej praxe do povinnej praxe advokátskeho koncipienta komora pripravuje novelizáciu svojich vnútorných predpisov o povinnom vzdelávaní advokátskych koncipientov či o započítaní inej právnej praxe.

Bez ohľadu na výkladové problémy prechodných ustanovení novely zákona o advokácii, advokátski koncipienti, ktorí absolvovali prax najmenej v rozsahu troch rokov, budú mať možnosť po absolvovaní šiestich tzv. veľkých seminárov zúčastniť sa na advokátskej skúške. Napriek absencii akýchkoľvek prechodných ustanovení na prípravu zmien predsedníctvo SAK uzavrelo, že nemá záujem na umelom predlžovaní praxe koncipientov prostredníctvom povinného vzdelávania a na prechodné obdobie pripravuje zmenu požiadaviek tak, aby prístup koncipientov k povolaniu advokáta bol v súlade so zákonom. Slovenská advokátska komora rovnako oznámila zámer zrušiť povinné semináre pre 4. a 5. ročník praxe v súlade so závermi prijatými na mimoriadnom zasadnutí predsedníctva SAK zvolanom predsedom komory po uverejnení novely zákona o advokácii v zbierke zákonov. O definitívnej podobe predpisov bude predsedníctvo komory rokovať na svojom najbližšom riadnom zasadnutí.

Komora súčasne pripravuje rozsiahlu zmenu vzdelávania advokátskych koncipientov spočívajúcu vo zvýšení interaktívneho vzdelávania formou praktických seminárov (workshopov v malých skupinách pod vedením a dohľadom lektora-advokáta), ktorá bude doplnená k existujúcemu systému 3-dňových veľkých seminárov. Praktické semináre majú byť vykonávané ako jednodňové semináre v priestoroch komory.

Takéto vzdelávanie zvýši náročnosť nielen na advokátskych koncipientov, ale aj na lektorov a aparát komory. Predsedníctvo komory však prejavilo potrebu zvýšeného vzdelávania o. i. aj vzhľadom na skrátenie praxe koncipientov, s akceptovaním zvýšených nákladov a nárokov na takúto formu vzdelávania.

Mgr. Richard Karkó

predseda komisie pre veci koncipientske

Z februárových zasadnutí predsedníctva SAK

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory sa vo februári stretlo dvakrát: **8. februára 2019** na riadnom a **21. februára 2019** na mimoriadnom zasadnutí.

Predsa komory JUDr. Borec v úvode riadneho zasadnutia informoval o **stretnutiach s advokátmi Košického, Prešovského, Bratislavského a Trenčianskeho kraja**, ktoré sa uskutočnili v štandardnom moduse aj so zástupcami justície a prokuratúry. Rezonovala najmä aktuálna téma pridelenia advokátov *ex off*, ktorá vyvoláva množstvo otázok u všetkých zainteresovaných strán. Zo stretnutí vyplynula aktivita vo vzťahu k Ministerstvu spravodlivosti SR. Informoval aj o **slávnostnom otvorení Kancelárie SAK v Košiciach** 18. januára 2019.

Členovia P SAK odsúhlasili pokračovanie v spolupráci so spoločnosťami **ŠKODA AUTO Slovensko s. r. o.** a **BMW Slovenská republika s. r. o.**, ktorej predmetom budú **benefity pre advokátov pri predaji motorových vozidiel**.

V rámci informácií o legislatívnych aktivitách P SAK vzalo na vedomie informácie ● zo zasadnutia pracovnej skupiny k **projektu Obchodný register a životné situácie podnikateľov**. Diskutovalo sa o viacerých témach: okruh zapisovaných subjektov do obchodného registra, organizačné zložky podnikov, výlučné elektronické podávanie návrhov do obchodného registra a ukladanie listín do zbierky listín už iba elektronicky, myšlienka zavedenia tzv. adresy sídla, likvidácia a procesný postup v Civilnom mimosporovom poriadku, dôvody na zrušenie spoločnosti, dodatočná likvidácia, problém so zápisom neodkladných a zabezpečovacích opatrení do obchodného registra a s tým súvisiace cyklenie súdnych konaní a myšlienka každoročného potvrdzovania zapisovaných údajov v obchodnom registri podľa vzoru Veľkej Británie. Hovorilo sa aj o časových rámcach pre návrh zákona s predpokladaným začiatkom medzirezortného pripomienkového konania v marci 2019; ● zo stretnutia pracovnej skupiny ministerstva spravodlivosti zameranej na **elektronický systém monitorovania osôb a jeho využitia v trestnom konaní**. Pracovná skupina sa venuje problematike nevýrazného využitia ESMO v SR a návrhom opatrení do budúcnosti smerujúcich k lepšiemu využitiu ESMO; ● informácie o **vecnom zámere reformy opatrovníctva dospelých a ochrany seniorov** v SR. Na ministerstve spravodlivosti rokovala 5. februára 2019 užšia expertná skupina s cieľom prediskutovať vybrané body (otázky) návrhu zámeru so Slovenskou advokátskou komorou, Notárskou komorou SR a Združením miest a obcí Slovenska. Predmetom rokovania bol primárne návrh postavenia advokátov a notárov v širšej koncepcii reformy

opatrovníctva. SAK bola požiadaná o stanovisko, či majú advokáti záujem o poskytovanie služby opatrovníka, ak áno, či iba v rovine dobrovoľnej, alebo ako povinný predstupeň obce, aký model odmeny pre advokáta – opatrovníka komora navrhuje a či by služby opatrovníka poskytovali advokáti zapísaní v špeciálnom zozname alebo ktorýkoľvek advokát. Pracovná skupina SAK pre súkromné právo bola poverená pripraviť **prieskum medzi advokátmi k otázkam opatrovníctva, najmä čo sa týka odmeňovania a ustanovovania opatrovníkov z radov advokátov**; ● o dopytoch advokátov ohľadom *ex off*. Od 1. januára 2019 je účinná novela Trestného poriadku prijatá v zákone č. 321/2018 Z. z., ktorým sa stanovila povinnosť ustanovovania obhajcov prostredníctvom programového systému schváleného ministerstvom spravodlivosti. SAK vedie zoznam advokátov *ex off* podľa zákona o advokácii a zápis do zoznamu je na žiadosť advokáta. Možnosť nechať si vyznačiť zmenu zápisu v zozname vedenom komorou je limitovaná iba sídlom a pracoviskom podľa reálneho výkonu povolania v miestnej príslušnosti súdu. Vykonať, zmeniť a vyčiarknuť svoj zápis do zoznamu *ex off* môžu advokáti už viac ako 8 rokov na webovej stránke komory. SAK poskytuje na dennej báze ministerstvu spravodlivosti zoznam advokátov, ktorý je v súlade s uznesením Predsedníctva SAK č. 6/1/2019 filtrovaný tak, aby obsahoval príslušnosť k súdom iba v mieste, kde existuje sídlo alebo pracovisko advokátskej kancelárie. Je potrebné, aby advokáti aktualizovali kontaktné údaje svojho sídla a pracoviska týkajúce sa reálneho výkonu povolania. Počet pracovísk advokátskej kancelárie je limitovaný iba ich reálnym výkonom povolania. Kancelária SAK advokátom e-mailom poslala postup podľa programového prostriedku ministerstva. Ministerstvo spravodlivosti bude informovať sudcov, že náhrada za cestovné výdavky a stratu času na ceste je podľa ich názoru účelne poskytnutá obhajcovi *ex off* iba v miestnej pôsobnosti súdu podľa sídla súdu. Advokát zapísaný v zozname *ex off* môže ustanovenie *ex off* odmietnuť zo zákonných dôvodov podľa § 21 písm. a), b), c) a d) zákona o advokácii a nestráti poradie pre náhodný výber pri ďalšom pridelení. V prípade odmietnutia podľa § 21 písm. e) zákona o advokácii, teda pre pracovnú zaťaženosť alebo dlhodobú neprítomnosť, stráca poradie a bude opätovne zaradený, až keď sa podľa nastavených pravidiel vyčerpá celý zoznam. Pracovná skupina pre trestné právo pôsobiaca v rámci SAK bola poverená vykonať **zber údajov o včasnosti priznávania a vyplácania odmien *ex off* v jednotlivých miestnych príslušnostiach**; ● o novele zákona o advokácii. V priebehu rokovania bolo P SAK informované, že prezident SR novelu zákona podpísal. Komora pripravila tlačovú správu s vyhlásením, že rešpektuje rozdelenie súdnej, zákonodarnej a výkonnej moci a ich kompetencie. Vzhľadom na to, že je nezávislá samostatná stavovská organizácia, ktorá pomáha uskutočňovať ústavné právo občanov na obhajobu a chrániť ostatné práva a záujmy občanov a právnických osôb v súlade s Ústavou SR a zákonmi, je jej povinnosťou upozorniť, ak boli princípy právneho štátu porušené. Aj napriek tomu, že prijatá novela zákona o advokácii je podľa názoru komory z dôvodu retroaktivi-

ty zjavne protiústavná, bude rešpektovať platný právny stav až do prípadného rozhodnutia ústavného súdu. Zdôraznila, že v rovnakej veci už rozhodol Ústavný súd SR v roku 1996 nálezom PL ÚS 17/96, kde sa vyjadril, že spätné pôsobenie zákona nie je v súlade s ústavou a novela zákona ako celok bola vyhlásená za neúčinnú. Princípom právneho štátu zodpovedajú iba také zákony, ktoré nepôsobia späť. SAK urobí všetko pre to, aby vedela zabezpečiť riadnu aplikáciu schválenej novely, upozornila však, že môže dôjsť k vážnym problémom vzhľadom na nezohľadnenie pripomienok SAK v legislatívnom konaní. Opätovne upozornila, že vzdelávacie a skúšobný systém advokátskych koncipientov je nastavený na obdobie piatich rokov a pri náhlej nesystémovej zmene, prakticky bez akéhokoľvek času na prípravu personálnych a materiálno-technických kapacít, nebude možné administratívne zvládnuť všetky potrebné procesy v zmysle dvojmesačných zákonných lehôt, čo môže viesť k porušovaniu novovzniknutých práv na vykonanie advokátskych skúšok. V dôsledku novely bude potrebné riešiť široké spektrum otázok (potreba zvýšiť príspevok na vzdelávanie advokátskych koncipientov, očakávaný nárast záujemcov o zápis do zoznamu advokátskych koncipientov, očakávaný nárast prihlášok na advokátske skúšky, nový systém vzdelávania a iné záležitosti s dopadom na personálne kapacity kancelárie komory).

Členovia P SAK vzali na vedomie informácie zo zasadnutia **komisie na ochranu spotrebiteľov právnych služieb** s poverením pre predsedu SAK iniciovať stretnutie na Generálnej prokuratúre SR vo vzťahu k postaveniu komory ako poškodeného v kontexte predloženej argumentácie. Komisia dospela k záveru, že možnosťou pre ďalší postup vo veci by bolo iniciovať novelu Trestného poriadku, ktorá by zaviedla osobitnú skutkovú podstatu trestného činu neoprávnené podnikanie v regulovaných povolaniach tak, aby zákon jasne stanovil, že v regulovaných povolaniach vykonáva práva poškodenej osoby stavovská organizácia dotknutého regulovaného povolania. Členovia P SAK vzali na vedomie aj predloženú **správu o činnosti regionálnych zástupcov v oblasti vzdelávania a charitatívnej činnosti za obdobie od 1. augusta 2018 do 31. decembra 2018**.

Predsedníctvo schválilo stanoviská s úpravami na základe diskusie vo veci **dopytov súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe**, ktorými sa vopred zaoberali pracovná skupina pre veci advokátske a komisia pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami.

V rámci informácií odboru vzdelávania členovia predsedníctva schválili **témy a lektorov** na letný seminár advokátov 31. mája – 1. júna 2019 v Hoteli Partizán na Táľoch a na zimný seminár advokátov 13. – 14. decembra 2019 v Hoteli Patria v Štrbskom Plese. Vzali na vedomie informáciu o **aktuálnom stave prípravy a kompletizácie materiálov k novej koncepcii vzdelávania advokátskych koncipientov**. Vypracované sú: (a) témy na hlavné a praktické semináre advokátskych koncipientov, (b) sylaby na praktické semináre z trestného práva, (c) Vzdelávacie poriadok. V štádiu rozpracovania je zoznam lektorov hlavných a praktických seminárov, zatiaľ

nie sú spracované sylaby na praktické semináre z civilného práva. Súhlasilo s podpísaním **Memoranda o spolupráci so Slovak Business Agency** v oblasti vzdelávania, lektorskej činnosti a podpory podnikania. SBA je realizátorom národného operačného programu. Možnosť refundácie podlieha splneniu stanovených podmienok.

V rámci informácií odboru medzinárodných vzťahov členovia P SAK súhlasili s tým, aby Slovenská advokátska komora podpísala **rezolúciu o podmienkach a zaobchádzaní s osobami odsúdenými na trest smrti**, iniciovanú Parížskou advokátskou komorou.

Členovia predsedníctva rozhodovali o **žiadostiach súvisiacich s matrikou** advokátskych koncipientov, advokátov a usadených euroadvokátov, zahraničných advokátov, spoločností s ručením obmedzeným, verejných obchodných spoločností a komanditných spoločností. Osobitne rozhodovali o návrhoch na vyčiarknutie zo zoznamu advokátov podľa § 7 ods. 1 písm. f) zákona o advokácii z dôvodu nezaplatenia príspevku na činnosť komory za rok 2018 a o návrhoch na pozastavenie výkonu advokácie podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii z dôvodu trestného stíhania.

Potreba zvolať mimoriadne zasadnutie P SAK vyplynula v súvislosti s aplikáciou zákona č. 36/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o advokácii.

Predsedníctvo konštatovalo, že povinnosťou Slovenskej advokátskej komory je napomáhať budovaniu právneho štátu aj efektívnym rešpektovaním právnych predpisov a proaktívne prijať všetky opatrenia na ich úspešnú realizáciu.

Pokiaľ ide o **prax advokátskych koncipientov**, predsedníctvo SAK schválilo v súlade so zákonom požiadavku minimálneho povinného absolvovania iba šiestich hlavných seminárov advokátskych koncipientov na vykonanie advokát-

Pýta(j)te sa predsedníctva

Ako má postupovať advokát, ktorý dlhodobo zastupuje klienta v spore proti mestu, do ktorého zastupiteľstva však bol aktuálne zvolený ako starosta?

V prípade existencie konfliktu je advokát povinný odstúpiť v zmysle § 21 zákona o advokácii od poskytovania právnych služieb odo dňa vzniku konfliktu. Zároveň v zmysle § 22 ods. 5 zákona o advokácii je advokát povinný do 15 dní od doručenia oznámenia klientovi o odstúpení od zmluvy o poskytovaní právnych služieb v zastupovanej veci vykonať všetky neodkladné úkony, ak klient neurobí iné opatrenia. To neplatí, ak klient advokátovi oznámi, že na splnení tejto povinnosti netrvá.

skej skúšky počas zákonnej doby koncipientskej praxe v rozsahu troch rokov. Napríklad advokátsky koncipient bývalého 4. alebo 5. ročníka už nebude musieť absolvovať žiadne ďalšie semináre, ak už počas predchádzajúcej doby praxe absolvoval 6 hlavných seminárov. Hlavné a voliteľné semináre advokátskych koncipientov bývalého 4. a 5. ročníka nie sú ďalej povinné a účasť na tých, ktoré nebudú zrušené, je dobrovoľná. Kritérium zrušenia, respektíve ponechania týchto, teraz už dobrovoľných seminárov bývalého 4. a 5. ročníka, bude iba ekonomická efektívnosť.

Na mimoriadnom zasadnutí P SAK bol predložený aj **nový Vzdelávací poriadok**, ktorým sa navrhlo vytvoriť nové skoncentrované trojročné vzdelávanie a stanoviť pravidlá rozsahu a obsahu cyklického vzdelávania advokátskych koncipientov. Vzdelávací poriadok spolu s komplexnými syllabami a návrhom kreditového systému vzdelávania bude najneskôr do 15. marca 2019 dopracovaný a po prijatí publikovaný. V prechodných ustanoveniach bude jeho súčasťou stanovenie pravidiel na zaradenie advokátskych koncipientov podľa doby praxe do seminárov (6 hlavných pre cca 180 účastníkov a 6 praktických pre cca 30 účastníkov) počas cyklického vzdelávania advokátskych koncipientov bez retroaktívnej nutnosti absolvovať praktické semináre a stanovenie novej výšky príspevku na vzdelávanie advokátskych koncipientov pokrývajúcej vyvolané realizačné náklady.

Pokiaľ ide o **advokátske skúšky**, v súlade so zákonom o advokácii komora umožní do šiestich mesiacov od doručenia žiadosti vykonať advokátsku skúšku každému, kto spĺňa podmienky podľa § 3 ods. 1 písm. a), b), f) až h) zákona o advokácii, absolvoval vzdelávanie v rozsahu a za podmienok určených vnútorným predpisom komory, zaplatil poplatok za advokátsku skúšku a preukáže, že najneskôr ku dňu konania advokátskej skúšky určeného komorou získal prax podľa § 3 ods. 1 písm. c) zákona o advokácii.

K 21. februáru 2019 komora eviduje 1 231 advokátskych koncipientov so splnenou praxou v zmysle zákona o advokácii

a podmienky spĺňa aj 538 už vyčiarknutých advokátskych koncipientov. SAK organizačno-technicky zabezpečí zdvojnásobenie počtu termínov na testovú časť advokátskych skúšok. V rámci kalendárneho roka bude k dispozícii 60 termínov na testovú časť advokátskych skúšok s celkovou ročnou kapacitou 1 200 uchádzačov. Písomná a ústna časť advokátskych skúšok bude tak ako doteraz realizovaná každý pondelok a utorok (mimo sviatkov a plánovaných podujatí) pri maximálnej priestorovej a technickej kapacite dvoch skúšobných senátov skúšajúcich 12 osôb, t. j. pri celkovom počte 30 skúšobných termínov do konca kalendárneho roka 360 skúšaných osôb. Od septembra 2019 vie komora v prenajatých priestoroch v susednej budove na Kolárskej 4 v Bratislave organizačno-technicky zabezpečiť pridanie ďalších dvoch skúšobných senátov na stredy a štvrtky a navýšenie kapacity skúšaných osôb o cca 168 do konca roka 2019.

Z dôvodu zvýšenej pracovnej záťaže a na jej efektívne zvládnutie pristúpila SAK s **účinnosťou od 1. marca 2019 k zavedeniu stránkových hodín v kancelárii SAK** v Bratislave. Stránkové hodiny sa netýkajú termínov na vydávanie advokátskych preukazov. Advokáti boli informovaní o stránkových hodinách e-mailom tajomníka komory s tým, že utorok a piatok budú nestránkové dni.

Pokiaľ ide o **uznávanie inej právnej praxe do povinnej praxe advokátskeho koncipienta**, zákon o advokácii stanovuje, že SAK započíta do praxe advokátskeho koncipienta prax sudcu, prokurátora, asistenta sudcu Najvyššieho súdu SR, vyššieho súdneho úradníka, justičného čakatela, právneho čakatela prokuratúry a notársku prax. Komora môže do praxe advokátskeho koncipienta započítať v rozsahu maximálne dvoch rokov aj inú právnu prax, ak ňou advokátsky koncipient získal skúsenosti potrebné na výkon činnosti advokáta; podmienky započítania inej právnej praxe do praxe advokátskeho koncipienta určí predpis komory. Predsedníctvo SAK na mimoriadnom zasadnutí prijalo vnútorný predpis na realizáciu tohto oprávnenia (viď Vestník č. 56). –km–

Kurz právnickej angličtiny a právnických zručností v Dubline

Law Society of Ireland pozýva na kurz
pre advokátov a advokátskych koncipientov

"Legal English and Legal Skills 2019"

v termíne **15. – 19. júla 2018**

Cieľom kurzu je prehĺbenie znalostí právnickej angličtiny, komparácia anglosaskej a kontinentálnej terminológie, prezentačné zručnosti, negotačné zručnosti, písanie právnych textov, komunikácia s klientom a komparácia právnej etiky.

Cena kurzu 995 eur zahŕňa učebné materiály, stravu počas kurzu, celodenný výlet, spoločenský večer a prehliadku súdov.

Záujemcovia sa môžu prihlásiť na **lspt@lawsociety.ie**

Viac informácií o kurze a prihlasovací formulár nájdete na **www.lawsociety.ie/Legalenglish**

Bližšie informácie vám poskytne aj odbor medzinárodných vzťahov SAK: Mgr. Michaela Chládeková, PhD., 02 204 227 44, **chladekova@sak.sk**

VŽDY VO VEDENÍ.

ÚPLNE NOVÉ BMW RADU 3.

Radosť z jazdy

Využite výhodnú ponuku pre členov Slovenskej advokátskej komory a získajte nové BMW alebo MINI výhodnejšie. Vyberte si vaše nové vozidlo u najväčšieho autorizovaného dílera na Slovensku.

- ☐ Výška cenového zvýhodnenia je rovnaká ako v prípade veľkoodberu 4 vozidiel* firemným klientom!
*platí pre modely, ktoré su na trhu dlhšie ako 12 mesiacov nasledujúcich po oficiálnom uvedení na slovenský trh.
- ☐ Zvýhodnené podmienky sa vzťahujú na člena komory ako fyzickú osobu, fyzickú osobu – podnikateľa, ako aj na právnické osoby, v ktorých má člen komory kapitálovú účasť na základnom imaní 50%.
- ☐ Ponuka platí pre predaj nového vozidla ako aj nákup prostredníctvom štandardných finančných produktov (lízing, úver, operatívny lízing).

Auto Palace Bratislava s.r.o.

Vajnorská 136/C

831 04 Bratislava

www.autopalacebratislava.sk

BMW radu 3: Spotreba paliva v l/100 km (kombinovaná): 4,7 – 7,4. Emisie CO₂ v g/km (kombinované): 121 – 168.

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Nečinnosť advokáta po prevzatí zastupovania klienta

Advokát, ktorý po prevzatí zastúpenia klienta a napriek prevzatíu zálohy a dokladov od klienta, zostáva vo veci nečinný a požadovaný návrh na začatie konania súdu nepodá ani nereaguje na list klienta a následne sa na výzvu SAK nevyjadrí ani k sťažnosti klienta, podanej SAK, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené podľa § 18 ods. 1, 2 a 3, § 28 ods. 4 zákona o advokácii a § 6 ods. 1 písm. c) Advokátskeho poriadku SAK.

*Rozhodnutie II. odvolacieho disc. senátu SAK z 21. januára 2016,
sp. zn. II. ODS-27/15:1371/2014*

*Rozhodnutie IV. disciplinárneho senátu SAK z 11. mája 2015,
sp. zn. DS IV.-104/14:1371/2014*

Dotknuté ustanovenia:

- § 18 ods. 1, 2 a 3, § 28 ods. 4 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v platnom znení,
- § 6 ods. 1 písm. c) Advokátskeho poriadku SAK z 15. júna 2013

Rozhodnutím IV. disciplinárneho senátu SAK z 11. mája 2015, sp. zn. DS IV.-104/14:1371/2014 v spojení s rozhodnutím II. odvolacieho disciplinárneho senátu SAK z 21. januára 2016, sp. zn. II. ODS-27/15:1371/2014 bol disciplinárne obvinený advokát

uznaný za vinného

z disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože zavinene závažným spôsobom porušil povinnosti advokáta podľa § 18 ods. 1, 2 a 3, § 28 ods. 4 zákona o advokácii a § 6 ods. 1 písm. c) Advokátskeho poriadku SAK,

tým, že

vo veci svojej klientky A. B.,

- 1.) napriek tomu, že prevzal od klientky sumu 620 eur, doklady z katastra nehnuteľností a iné doklady potrebné

pre rozhodnutie vo veci návrhu na vydanie predbežného opatrenia a návrhu na začatie konania, vo veci do podania sťažnosti nekonal,

2.) na list sťažovateľky zo dňa 19. 1. 2014 do dňa podania návrhu nereagoval,

3.) na výzvu SAK zo dňa 27. 5. 2014, ktorá mu bola doručená dňa 29. 5. 2014, aby sa vyjadril k sťažnosti A. B. zo dňa 9. 5. 2014, sa bezodkladne nevyjadril,

za čo mu bolo uložené

podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o advokácii disciplinárne opatrenie – **peňažná pokuta** v sume **1 500 eur**.

Podľa § 57 ods. 5 zákona o rodine bola disciplinárne obvinenému advokátovi uložená povinnosť zaplatiť na účet SAK paušálne náklady disciplinárneho konania vo výške **380 eur** v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia:

Navrhovateľ podal na základe podnetu sťažovateľky návrh na začatie disciplinárneho konania proti disciplinárne obvinenému advokátovi pre skutky popísané vo výrokovej časti tohto rozhodnutia z dôvodu porušenia povinností advokáta uvedených v § 18 ods. 1, ods. 2, ods. 3 a § 28

GALA VEČER

SLOVENSKEJ
ADVOKÁTSKEJ
KOMORY

Vážené kolegyně, vážení kolegovia,

26. apríla 2019 sa v hoteli DoubleTree by Hilton, Hlavná ulica č. 1 v Košiciach uskutoční

9. ročník slávnostného galavečera Slovenskej advokátskej komory

v rámci podujatí spojených s Dňom advokácie, ktorý je zavŕšením osláv vzniku samostatnej advokácie.

Pri tejto príležitosti Slovenská advokátska komora tradične ocení advokátov za ich celoživotný prínos advokácii.

Program	Dress code	Hlavný umelecký hosť	Cena elektronickej vstupenky
18.30 Uvítací prípitok 19.00 Otvorenie galavečera Odovzdávanie ocenení Slávnostná večera Kultúrny program	black tie 	Lucia Lužinská & All time jazz	90 eur/osoba

ELEKTRONICKÁ ZÁVÄZNÁ PRIHLÁŠKA

Na galavečer sa môžete prihlásiť od 15. februára 2019 v privátnej sekcii **VZDELÁVANIE A PODUJATIA** na webovej stránke komory www.sak.sk vyplnením a potvrdením údajov v záväznej prihláške, ktorá je súčasne aj elektronicou vstupenkou pre jednu alebo dve osoby.

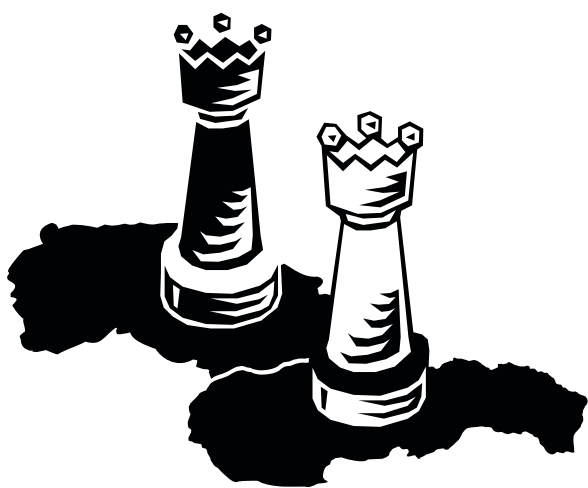
Po zaregistrovaní vám bude na e-mailovú adresu uvedenú v prihláške doručená správa o zaregistrovaní spolu so zálohovou faktúrou, ktorú treba uhradiť najneskôr do dátumu splatnosti. Po zaplatení zálohovej faktúry vám kancelária komory vystaví a pošle daňový doklad – faktúru na fakturačnú adresu uvedenú v prihláške.

Elektronické vstupenky **pre viac ako dve osoby** prosíme dohodnúť telefonicky s pani Janou Pelikánovou (02/204 227 45, pelikanova@sak.sk), ktorá upraví vašu prihlášku a zálohovú faktúru na vyšší počet.

DÁTUM UZÁVIERKY PRIHLÁŠOK je 31. marec 2019.

UBYTOVANIE si zabezpečuje každý účastník individuálne. Hotel DoubleTree by Hilton ponúka ubytovanie v jednojôzkovej/dvojľôzkovej izbe za 79 eur/noc, raňajky 16 eur/osoba. Mestský poplatok vo výške 1,70 eur sa účtuje nad rámec ceny ubytovania. Kontakt na recepciu hotela: 055 3251 100, reservations@hiltonkosice.sk

V prípade otázok kontaktujte hovorkyňu komory Mgr. Alexandru Donevovú (0911 161 991, donevova@sak.sk).

MEDZIŠTÁTNY ŠACHOVÝ ZÁPAS ADVOKÁTOV

Slovenská advokátska komora pripravuje pri príležitosti Dňa advokácie okrem XII. ročníka tradičného turnaja *Advokát Chess Open Bratislava 2019* ďalšie šachové podujatie, a to v poradí už

5. ročník medzištátneho šachového zápasu advokátov medzi tímami

Slovenskej advokátskej komory
a Českej advokátskej komory

Uskutoční sa pred tradičným turnajom, t. j. **vo štvrtok, 4. apríla 2019** vo veľkej zasadačke budovy Slovenskej advokátskej komory na Kolárskej ulici č. 4 v Bratislave **so začiatkom o 16.00 h.**

V šachovom zápole sa stretnú 5-členné reprezentačné družstvá oboch partnerských komôr v zložení 4 páni a 1 dáma. Zloženie tímov je vopred dané, na podujatie sa nedá prihlásiť, organizátori však privítajú divácku šachovú verejnosť. **Ste srdečne vítaní povzbudiť slovenský tím k víťaznému výkonu.**

ods. 4 zákona o advokácii a § 6 ods. 1 písm. c) Advokátkeho poriadku SAK.

Rozhodnutím IV. disciplinárneho senátu SAK z 11. mája 2015 bol disciplinárne obvinený advokát uznaný za vinného z disciplinárneho previnenia tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, za čo mu bolo uložené disciplinárne opatrenie – peňažná pokuta vo výške 1 500 eur.

Disciplinárny senát vykonal dokazovanie na niekoľkých pojednávaniach, ktoré sa museli odročovať z dôvodov ospravedlnenej neúčasti disciplinárne obvineného, konkrétne dňa 11. 2. 2015 a dňa 9. 3. 2015. Disciplinárne obvinený opätovne žiadal odročiť disciplinárne pojednávanie nariadené na deň 11. 5. 2015, na základe mailovej žiadosti doručenej dňa 11. 5. 2015 o 9,25 hod. na SAK, ktorú odôvodnil tým, že bude sprevádzať svoju matku do zdravotníckeho zariadenia 11. 5. 2015 o 13,00 hod. Ako dôkaz priložil potvrdenie všeobecného lekára, bez uvedenia dátumu. Disciplinárny senát uvedenú žiadosť disciplinárne obvineného advokáta nepovažoval za riadnu žiadosť o odročenie disciplinárneho pojednávania, z dôležitého dôvodu v zmysle § 18 ods. 7 Disciplinárneho poriadku SAK, a preto vo veci pojednával v neprítomnosti disciplinárne obvineného.

Ku skutku pod bodmi 1, 2, a 3 návrhu predsedu Revíznej komisie SAK, ktorý sa kladie disciplinárne obvinenému za vinu, disciplinárne obvinený sa nevyjadril, ani sa nezúčastnil, ako je vyššie uvedené, na disciplinárnom pojednávaní.

Po vykonanom dokazovaní disciplinárny senát zistil, že dňa 19. 5. 2014 podala sťažovateľka A. B., písomnú sťažnosť na disciplinárne obvineného advokáta, v ktorej poukazuje na to, že vo februári 2013 uzavrela dohodu s disciplinárne obvineným o zastupovaní, v prípade susedského sporu a o vlastníctvo pozemku. Následne na to uhradila sumu 620 eur, ktorú požadoval disciplinárne obvinený za zastupovanie. Do konca apríla 2013 odovzdala úradne overené doklady z katastra nehnuteľností, štátnych archívov a iné, ktoré na základe pokynov disciplinárne obvineného advokáta zabezpečila. Disciplinárne obvinený mal podať návrh na okresnom súde na účel vydania predbežného opatrenia, ktorým by bolo zakázané protistrane manipulovať so sporným pozemkom. Na dopyt sťažovateľky cca po dvoch mesiacoch ohľadom stavu veci disciplinárne obvinený ju informoval, že vec je podaná na okresnom súde, ale je zdržovaná právnymi obštrukciami zo strany odporcu. V septembri 2013 odporca počas neprítomnosti sťažovateľky zbúral plot na predmetnom pozemku, vyrúbal stromy a znemožnil prístup sťažovateľky na chalupu. Na základe rady disciplinárne obvineného sa sťažovateľka obrátila na obecny úrad a aj na okresné oddelenie PZ, pričom disciplinárne obvinený hovoril, že všetko rieši, len sa to naťahuje. Niekedy v tomto období prestal disciplinárne obvinený komunikovať so sťažovateľkou. Na základe tejto skutočnosti sťažovateľka zaslala dňa 19. 1. 2014 písomné odstúpenie od splnomocnenia na zastupovanie, kde disciplinárne obvineného vyzvala na vrátenie podkladov a vrátenie zaplatenej čiastky. Disciplinárne obvinený na túto výzvu nereagoval. Dňa 14. 2. 2014 sa syn

sťažovateľky zastavil na okresnom súde, kde sa informoval o stave konania sporu. Na základe poskytnutej informácie zistil, že spor s týmito účastníkmi nikdy nebol podaný. Po následnom kontaktnom telefonáte s disciplinárne obvineným, advokát sťažovateľke uviedol, že to nie je možné a preverí to. Následne na to sa síce disciplinárne obvinený spojil so sťažovateľkou, ale po istom čase opäť prestal komunikovať. Sťažovateľka do disciplinárneho spisu predložila odstúpenie od splnomocnenia na zastupovanie v právnej veci spor o vlastníctvo pozemku a fotokópiu príjmového pokladničného dokladu zo dňa 12. 4. 2013.

Disciplinárne obvinený sa k uvedenej sťažnosti nevyjadril napriek predchádzajúcej výzve predsedu Revíznej komisie SAK zo dňa 27. 5. 2014, ktorú si prevzal dňa 29. 5. 2014.

Pri druhu disciplinárneho opatrenia vychádzal disciplinárny senát z hodnotenia okolností prejednávaneho prípadu v zmysle § 56 ods. 4 zákona o advokácii. V neprospech disciplinárne obvineného advokáta vyhodnotil disciplinárny senát nasledovné skutočnosti. Rozsah a povaha porušenia povinnosti disciplinárne obvineného je závažná vzhľadom na to, že v danom prípade nereagoval a nekomunikoval s klientkou, neodpovedal na písomnú korešpondenciu, od klientky prevzal zálohu spolu s podkladmi k prípadu. Na odstúpenie od splnomocnenia na zastupovanie klientky spolu s výzvou na vrátenie podkladov a peňažnej zálohy nereagoval a ani ich nevrátil. Nepodal na príslušný súd žiadny návrh vo veci klientky. V neposlednom rade sa nevyjadril na výzvu predsedu Revíznej komisie SAK ani nepredložil advokátsky spis v zmysle § 28 ods. 4 zákona o advokácii, napriek tomu, že si ju riadne prevzal dňa 29. 5. 2014. V neprospech disciplinárne obvineného advokáta vyhodnotil disciplinárny senát aj to, že bol už dosiaľ v blízkej minulosti päťkrát právoplatne uznaný za vinného z disciplinárneho previnenia. Po vyhodnotení charakteru skutočností v prospech a v neprospech disciplinárne obvineného disciplinárny senát konštatoval, že jednoznačne prevažuje pomer skutočností v neprospech disciplinárne obvineného než v prospech disciplinárne obvineného, preto mu disciplinárny senát uložil peňažnú pokutu vo výške 1 500 eur v súlade s návrhom navrhovateľa.

Proti tomuto rozhodnutiu podal disciplinárne obvinený dňa 4. 8. 2015 odvolanie, v ktorom žiadal napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť senátu na nové prejednanie a rozhodnutie s tým, že s týmto rozhodnutím nesúhlasí ani z procesných ani hmotnoprávných dôvodov. Uviedol, že senát konal v jeho neprítomnosti napriek tomu, že sa riadne a včas z dôležitých dôvodov ospravedlnil a žiadal odročiť pojednávanie, na ktorom sa chcel zúčastniť. Na tomto (poslednom) pojednávaní chcel predložiť dôkazy o svojej obrane a doklady o tom, že v klientskej veci bolo riadne konané a že klientka zobrala svoju sťažnosť späť.

Rozhodnutím II. odvolacieho disciplinárneho senátu SAK z 21. januára 2016, sp. zn. II. ODS-27/15:1371/2014 bolo napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdené.

Čo sa týka námietok disciplinárne obvineného ohľadne neakceptovania jeho ospravedlnenia na pojednávaní disciplinárneho senátu najmä dňa 11. 5. 2015 senát dospel k zá-

veru, že senát konal v súlade s § 18 veta prvá Disciplinárneho poriadku SAK podľa, ktorého senát nekoná v neprítomnosti disciplinárne obvineného v prípade, ak disciplinárne obvinený písomne požiadala aspoň jeden deň pred určeným termínom pojednávania o odročenie pojednávania z dôležitého dôvodu.

Disciplinárne obvinený opätovne žiadal odročiť disciplinárne pojednávanie nariadené na deň 11. 5. 2015, na základe mailovej žiadosti doručenej dňa 11. 5. 2015 o 9.25 hod. na SAK, ktorú odôvodnil tým, že bude sprevádzať svoju matku do zdravotníckeho zariadenia 11. 5. 2015 o 13.00 hod. Ako dôkaz toho priložil v maile nedatované potvrdenie všeobecného lekára. Disciplinárny senát uvedenú žiadosť disciplinárne obvineného správne nepovažoval za riadnu žiadosť o odročenie disciplinárneho pojednávania, z dôležitého dôvodu v zmysle § 18 ods. 7 Disciplinárneho poriadku SAK s tým, že v súlade s § 18 Disciplinárneho poriadku SAK konal vo veci. Z priebehu konania na prvom stupni sa disciplinárne obvinený viackrát ospravedlnil z neúčasti na pojednávaní a žiadal tieto pojednávania odročiť. Z jeho prístupu je zrejma snaha mariť toto konanie a bezdôvodne ho predlžovať.

Hoci disciplinárne obvinený vyhlásil, že má dôkazy na svoju obhajobu do termínu pojednávania žiadne dôkazy odvolaciemu senátu nepredložil.

Zástupca Revíznej komisie SAK žiadal rozhodnutie ako vecne správne potvrdiť. V priebehu konania sa vyjadril k námietkam disciplinárne obvineného advokáta samostatným písomným podaním s tým, že sa jeho obsahu pridŕžoval a všetky námietky disciplinárne obvineného proti rozhodnutiu disciplinárneho senátu pokladá za nedôvodné.

Odvolací senát po prejednaní odvolania disciplinárne obvineného a oboznámení sa s obsahom disciplinárneho spisu, sťažnostného spisu a odvolaním disciplinárne obvineného má za to, že odvolanie disciplinárne obvineného je nedôvodné. Odvolací disciplinárny senát sa plne stotožnil so skutkovými aj právnymi závermi uvedenými v I. stupňovom rozhodnutí. Odôvodnenie rozhodnutia je správne a zákonné a odvolací disciplinárny senát sa z jeho dôvodmi úplne stotožňuje a z uvedených dôvodov rozhodnutie disciplinárneho senátu ako vecne správne v celom rozsahu potvrdil.

Pokiaľ ide o uloženie disciplinárneho opatrenia, odvolací disciplinárny senát dospel v súlade s rozhodnutím disciplinárneho senátu k záveru, že uložené disciplinárne opatrenie peňažná pokuta v sume 1500 eur bolo uložené v súlade so zásadami uvedenými v § 56 ods. 4 zákona o advokácii a to na rozsah a povahu porušenej povinnosti, na spôsob konania následok a mieru zavinenia a preto aj tento výrok rozhodnutia ako vecne správny potvrdil.

Rozhodnutie je redakčne krátené a upravované.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala
Mgr. Tatiana Frištková
advokátka

Pilotný kurz HELP úspešne za nami

*Gratulujeme absolventom dištančného online kurzu HELP
o ochrane osobných údajov a práva na súkromie.*

Dňa **11. februára 2019** sa na pôde Slovenskej advokátskej komory v Bratislave uskutočnilo odovzdanie certifikátov 21 úspešným absolventom pilotného kurzu, ktorý SAK realizovala v spolupráci s Radou Európy. Išlo o príjemnú bodku za trojmesačným úsilím a štúdiom účastníkov kurzu a zároveň o pozitívny výsledok niekoľkoročnej spolupráce SAK so sekretariátom HELP (*Human rights Education for Legal Professionals*) Rady Európy. Certifikáty odovzdal lektor a tútor kurzu **JUDr. Ing. Miroslav Chlápala, PhD.** (na fotografii vpravo)

Kurz prebiehal od 11. septembra 2018 do decembra 2018 a bol realizovaný na online vzdelávacej platforme Rady Európy HELP. Po obsahovej stránke sa kurz venoval problematike ochrany súkromia a osobných údajov z európskej perspektívy, ale aj z pohľadu vnútroštátnej aplikačnej praxe. Aktuálne informácie poskytoval tútor dopĺňaním základného študijného materiálu Rady Európy o dokumenty relevantné pre prax advokáta. Súčasťou bola možnosť konzultácií a tri stretnutia účastníkov spojené s prednáškami.

S ohľadom na rýchly vývoj v oblasti ochrany osobných údajov sekretariát HELP dokončuje aktualizovanú podobu študijného materiálu.

Absolventom kurzu ďakuje aj vedúca útvaru HELP v Rade Európy **Eva Pastrana**, pre ktorú sú úspešní absolventi „*motiváciou pre pokračovanie v úsilí o zdokonaľovanie platformy*“.

Európsky program pre vzdelávanie právnych odborníkov v oblasti ľudských práv (HELP) podporuje členské štáty Rady

Európy (RE) v implementácii Európskeho dohovoru o ľudských právach (EDĽP) na národnej úrovni, v súlade s Odporúčaním Rady ministrov (2004), Interlakenskou deklaráciou z roku 2010, Brightonskou deklaráciou z roku 2012 a Bruselskou deklaráciou z roku 2014. Táto podpora je uskutočňovaná prostredníctvom zvyšovania kvalifikácie pri používaní EDĽP v každodennej práci sudcov, advokátov a prokurátorov vo všetkých 47 členských štátoch.

Michaela Chládeková

Foto autorka

EUROPEAN PROGRAMME FOR
HUMAN RIGHTS EDUCATION
FOR LEGAL PROFESSIONALS

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

Implemented
by the Council of Europe

EPI Právny systém Medium

Cena pre členov SAK

1094,40 € s DPH

912 € s DPH

Zľavový kód:

SAKPSM

Platí do 30. 4. 2019

www.zakon.sk

Moderný online systém s intuitívnym ovládaním a najkomfortnejším užívateľským prostredím. Ponúka **komplexný prehľad legislatívy s prepojením na databázu súdnych rozhodnutí, komentárov, odborných článkov** a iných produktov naviazaných na právne predpisy aktívnymi odkazmi.

Viac informácií o EPI Právnych systémoch nájdete na www.epi.sk

EPI KONFERENCIA

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE 2019

Prehľad najnovších trendov
vo verejnom obstarávaní

9. – 10. apríl 2019 • Vysoké Tatry, Tatranská Lomnica • Grandhotel Praha

Vstupenky dostupné na www.zakon.sk

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Povinnosť advokáta odmietnuť prevzatie zastupovania v rovnakej alebo súvisiacej veci

Je disciplinárnym previnením advokáta, ak potom, čo zastupoval budúceho veriteľa a potenciálneho dlžníka v záležitosti týkajúcej sa rovnakého úveru, prevezme právne zastúpenie veriteľa proti dlžníkovi.

Rozhodnutie disciplinárneho senátu disciplinárnej komisie Českej advokátskej komory z 9. februára 2010, sp. zn. K 45/2009¹

Dotknuté ustanovenia:

- § 16 ods. 2, § 17 a § 19 ods. 1 písm. a) zák. č. 85/1996 Sb., o advokácii
- čl. 4 ods. 1 uznesenia predstavenstva Českej advokátskej komory č. 1/1997 Vestníka zo dňa 31. 10. 1996, ktorým sa stanovujú pravidlá profesionálnej etiky a pravidiel súťaže advokátov Českej republiky (etický kódex) v platnom znení (ďalej len „Pravidlá profesionálnej etiky“)
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:** § 18 ods. 1, 3 a § 21 písm. a) zák. č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení

Disciplinárny senát uznal disciplinárne obvineného advokáta za vinného z disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustil

tým, že

potom, čo ako dlhoročný právny zástupca úverovej spoločnosti N., a. s., uzavrel dňa 6. 12. 2006 s O. P. zmluvu o poskytovaní právnych služieb, ktorej predmetom bolo odstránenie právnych prekážok brániacich O. P. a spoločne s ňou ďalším dvom osobám v získaní úveru z úverovej spoločnosti N., a. s., a potom, čo tieto právne služby O. P. poskytol a úverová spoločnosť N., a. s., jej spoločne s dvomi osobami 16. 1. 2007 poskytla úver vo výške 700 000 Kč, a potom, čo úverová spoločnosť N., a. s., listom z 29. 3. 2007 odstúpila od zmluvy o úvere zo 16. 1. 2007 a dlžníkov vyzvala na vrátenie zapožičanej čiastky a k úhrade čiastky 329 253,57 Kč a tí tejto výzve nevyhoveli, dňa 3. 4. 2007 prevzal právne zastúpenie úverovej spoločnosti N., a. s., ako oprávnenej proti O. P. a spoludlžníkom ako povinným vo veci vymáhania sumy

329 253,57 Kč v exekučnom konaní vedenom na okresnom súde, prevzal právne zastúpenie úverovej spoločnosti N., a. s., ako žalobca proti uvedeným dlžníkom ako žalovaným o zaplatenie 700 000 Kč s prísl. v rozhodcovskom konaní vedenom pred rozhodcom a v presne nezistený deň, a to najneskôr 11. 3. 2008, prevzal právne zastúpenie úverovej spoločnosti N., a. s., ako oprávnenej proti uvedeným dlžníkom ako povinným vo veci vymáhania sumy 700 000 Kč s prísl. v exekučnom konaní vedenom na okresnom súde,

čím porušil

§ 16 ods. 2 a § 17 zákona o advokácii v spojení s čl. 4 ods. 1 Pravidiel profesionálnej etiky a § 19 ods. 1 písm. a) zákona o advokácii,

za čo mu bolo uložené

podľa § 32 ods. 3 písm. c) zákona o advokácii disciplinárne opatrenie – **pokuta** vo výške **50 000 Kč**.

Z odôvodnenia:

Úverová spoločnosť N., a. s., poskytujúca tzv. „rýchle pôžičky“, je dlhodobým klientom disciplinárne obvineného, ktorý ju zastupuje v súdnych a arbitrážnych konaniach. V decembri sa obrátil na túto spoločnosť O. P. so žiadosťou o poskytnutie úveru na pokrytie dlhov v SBD, ktoré vymáhal súd exekútorom vo výške čiastok 36 768 Kč, 21 651 Kč a 17 397 Kč.

Podmienkou úverovej spoločnosti na poskytnutie úveru bolo okrem iného to, že úver bude zaistený tak, že na spoločnosť bude prevedený byt matky O. P., pani J. L. v P. a ďalej, že exekučné konanie musí byť pred tým zastavené. Za tým-

to účelom p. O. P. sa dostala do styku so spoločnosťou M., a. s., sídliacou na rovnakej adrese ako spol. N., a. s., a tá sprostredkovala matke O. P. spoluprácu s disciplinárne obvineným a táto spoločnosť jej zaslala objednávku právnych služieb so záväzkom uhradiť disciplinárne obvinenému zálohu vo výške 40 000 Kč, ktorú skutočne matka O. P. zaplatila.

Na základe toho došlo zo strany O. P. k udeleniu plnej moci disciplinárne obvinenému. Ten poskytol právne služby vedúce k zastaveniu exekučných konaní, čím boli splnené podmienky na poskytnutie úveru. Potiaľto sa možno domnievať, že postup disciplinárne obvineného bol *lege artis*, pokiaľ sa neberie do úvahy porušenie § 11 ods. 2 písm. e) vyhl. č. 177/1996 Zb., v platnom znení, keď si disciplinárne obvinený účtoval plné úkony namiesto polovičných. Táto okolnosť však nebola predmetom disciplinárnej žaloby, a preto nebola prerokovaná v rámci disciplinárneho konania.

Pochybenie disciplinárne obvineného možno konštatovať pri jeho následnej účasti na veci. Potom, čo N., a. s. z dôvodu údajného porušenia zmluvy o úvere od tejto zmluvy odstúpila listom z 29. 3. 2007 a vyzvala O. P. na zaplatenie sumy 329 253,57 Kč, poplatku 10 000 Kč, poplatku za rezerváciu vo výške 105 000 Kč, časti už poskytnutého úveru vo výške 169 253,57 Kč, poplatku za vyhotovenie zmlúv vo výške 5 000 Kč a nákladov spojených s notárskou zápisnicou a návrhom na vklad do katastra vo výške 40 000 Kč, O. P. a spoludlžníci nevyhoveli výzve N., a. s. na vrátenie dlžných súm 700 000 Kč a 329 253,57 Kč a tá sa rozhodla tieto sumy vymáhať jednak žalobou, a jednak v exekučnom konaní. V tejto fáze prijal disciplinárne obvinený splnomocnenie od spoločnosti N., a. s. jednak na podanie žaloby a jednak na podanie exekúcie proti spoludlžníkom. V tejto fáze je možné badať pochybenie disciplinárne obvineného, ktoré je predmetom tohto rozhodnutia a porušenie § 19 ods. 1 písm. a) zákona o advokácii, pretože nepochybne sa disciplinárne obvinený pri zastupovaní O. P. dozvedel informácie aj o spoludlžníkoch, teda o ich majetkových pomeroch a pod.

Disciplinárne obvinený sa vyjadril prostredníctvom svojho právneho zástupcu s tým, že sa necíti byť vinným, pretože službu poskytnutú p. O. P. chápal ako súčasť plnenia podmienok uzavretia úverovej zmluvy. Toto tvrdenie by však bolo akceptovateľné len vtedy, ak by vystupoval ako advokát spoločnosti N., a. s., a nie ako advokát O. P.

Disciplinárny senát vykonal dokazovanie jednak výsluchom disciplinárne obvineného, jednak obsahom disciplinárneho spisu. Zistil nesporne zásadnú okolnosť, teda kolíziu spočívajúcu v zastupovaní spoločnosti N., a. s. ako aj O. P., pričom nebolo možné prijať názor disciplinárne obvineného, že nedošlo k zneužitiu informácií z tohto vzťahu. Podľa názoru senátu nemusí dôjsť ku konkrétnemu zneužitiu informácií, ide o delikt svojím charakterom ohrozovací, teda spôsobilý znížiť dôstojnosť a dôveryhodnosť advokátskeho stavu, čo samo o sebe je postačujúce na záver o disciplinárnom previnení.

Pri úvahe o disciplinárnom opatrení prihliadol disciplinárny senát k vyššej závažnosti a tiež k tomu, že disciplinárne obvinený bol už disciplinárne postihnutý vo veci K 95/2008 a bola mu uložená pokuta vo výške 3 000 Kč.

Odvolať disciplinárne obvineného bolo rozhodnutím odvolacieho disciplinárneho senátu odvolacej disciplinárnej komisie z 29. 6. 2010 zamietnuté z nasledovných dôvodov:

Postoj disciplinárne obvineného svedčí o tom, že ani v rámci prerokovania svojho disciplinárneho previnenia si neuvedomil, že zastupovaním klientov, ktorých záujmy sú v rozpore, porušil jednu z najzákladnejších a najdôležitejších povinností advokáta, t. j. chrániť a presadzovať práva a oprávnené záujmy klienta. V danom prípade nepochybne túto povinnosť nemohol plniť voči svojej bývalej klientke O. P. Vzhľadom na závažnosť porušenia povinností advokáta, ktorých sa disciplinárne obvinený dopustil, ako aj vzhľadom na jeho postoj, nepovažuje odvolací disciplinárny senát uložené disciplinárne opatrenie za neprimerane vysoké a možno povedať, že iba nedostatok odvolania zo strany disciplinárneho žalobcu zabránil úvahám odvolacieho disciplinárneho senátu o prísnejšom disciplinárnom postihu.

Rozhodnutie je redakčne krátené a upravované.

Poznámka

- 1 Preložené a spracované z publikácie Bulletin advokácie – Sbírka kárných rozhodnutí České advokátní komory 2010 – 2011 (zvláštní číslo/červen 2012). Česká advokátní komora, Praha 2012, s. 32 – 33.

Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala
Mgr. Tatiana Frištková, advokátka

Martina Gajdošová – Peter Kerecman

Prvé ženy v slovenskej advokácii

Pred stopäťdesiatimi rokmi bolo slovo *advokátka* neznáme. Na Slovensku sa stalo realitou až v období Československa. Advokácia bola mužskou doménou.

*Ako sa advokácia zmenila,
keď do súdnych siení vstúpili ženy?
Aké to bolo, keď sa prvý advokát v krajine
rozhodol zamestnať prvú ženu ako osnovníčku,
čo ho k tomu viedlo a koľko to vydržal?
Ako a prečo sa pridávali ďalší?*

Od zápisu prvej ženy – advokátskej osnovníčky do zoznamu osnovníkov advokátskej komory uplynulo v roku 2015 práve 90 rokov. Dnes je v advokácii približne rovnako veľa mužov ako žien. Čo ženy do advokácie priviedlo, ako vykonávali osnovníčku a advokátsku prax, ako sa im darilo, ako a prečo sa postupne rozširovali a znižovali ich počty – práve o tom je táto kniha.

Cena: 9 eur Kontakt: PhDr. Ondrišová,
tel.: 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

AmCham Slovakia a Slovenská advokátska komora spolupracujú na zlepšovaní prostredia pre obchodnú arbitráž

Dlhé trvanie súdnych konaní, preťaženie súdov a časté dôvodné pochybnosti o ich nestrannosti negatívne ovplyvňujú dôveru podnikateľov v právny štát. Obchodné arbitráže sú pre firmy rýchlejšou a efektívnejšou alternatívou, ako obchodný spor vyriešiť. O tom, ako sa na Slovensku postupne darí vytvárať vhodné podmienky pre rozvoj obchodných arbitráží diskutovali na pracovných raňajkách Americkej obchodnej komory v SR (AmCham) a Slovenskej advokátskej komory (SAK) minister spravodlivosti Gábor Gál spolu s odborníkmi z radov významných investorov na Slovensku.

Súčasťou podujatia organizovaného aj v spolupráci s Podnikateľskou alianciou Slovenska bola prezentácia činnosti Rozhodcovského súdu Slovenskej advokátskej komory, na ktorého chode sa tiež podieľajú viacerí členovia AmCham, či už v rámci predsedníctva súdu alebo ako rozhodcovia. O činnosti a plánoch RS SAK podrobne informovali členovia jeho predsedníctva **Roman Prekop** a **Martin Magál**. (foto 1)

Minister spravodlivosti SR **Gábor Gál** (foto 2) na podujatí zdôraznil výhody rozhodcovského konania: „Pre obchodné vzťahy je riešenie sporov formou rozhodcovského konania veľkou výhodou – oproti zdĺhavému konaniu na súde je to rýchlejší, efektívnejší a flexibilnejší model. Aj samotné súdy podporujú obchodnú arbitráž, svedčí o tom množstvo akceptovaných rozhodcovských rozsudkov všeobecnými súdmi.“

Predseda Slovenskej advokátskej komory **Tomáš Borec** (foto 3) v tejto súvislosti povedal: „Slovenská advokátska komora a Americká obchodná komora majú spoločné ciele v oblasti zlepšovania právneho prostredia na Slovensku. Americká obchodná komora bola v minulosti aktívna pri podpore dôležitých reforiem zameraných na vymožitelnosť práva

a dnes som rád, že sa táto spolupráca rozvíja v tomto duchu aj v ďalších oblastiach presadzovania práva.“

Výhody rozhodcovského konania zdôraznil aj výkonný riaditeľ AmCham **Ronald Blaško**: „Obchodnoprávne spory dnes na Slovensku trvajú v priemere 21 mesiacov. Ak sa však firmy dohodnú na riešení sporu prostredníctvom rozhodcovského súdu, je zvyčajne vyriešený v priebehu troch-štyroch mesiacov. V krajinách západnej Európy je inštitút obchodnej arbitráže bežne využívanou, efektívnou a predvídateľnou alternatívou. Cieľom AmCham ako aj mnohých našich partnerov v Iniciatíve za vládu zákona (Rule of Law Initiative) je preto posilňovať povedomie o tejto možnosti v rámci širokej podnikateľskej komunity.“

Mgr. Pavol Kubík
Foto AmCham

Pozvánka na Arbitration Conference 2019

Na **16. mája 2019**

je pripravovaný v poradí už piaty ročník medzinárodnej konferencie s názvom

Richard DeWitt Arbitration Conference 2019

Opätovne ju organizuje **Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave**
v spolupráci s **Americkou obchodnou komorou v Slovenskej republike**.

Odborným partnerom konferencie bude aj tento rok
Rozhodcovský súd Slovenskej advokátskej komory.

Konferencia sa pravidelne uskutočňuje na pôde Právnickej fakulty v historickej budove UK v Bratislave.

Téma tohto ročníka konferencie:

Svedkovia a znalci v rozhodcovskom konaní a aktuálne otázky rozhodcovského konania

Prosíme všetkých záujemcov o problematiku rozhodcovského konania,
aby si termín 16. mája 2019 rezervovali na toto podujatie. Bližšie informácie o konferencii
vrátane podmienok registrácie budú zverejnené v priebehu marca/apríla.

AMCHAM
SLOVAKIA

PARTNER

Thursday,
May 16, 2019

Faculty of Law,
Comenius University
in Bratislava

RICHARD DEWITT

arbitration
CONFERENCE

PREDSTAVUJEME VÁM EURÓPSKU ADVOKÁCIU

Abogacia Española – advokácia na Pyrenejskom polostrove

Bulletin slovenskej advokácie prináša od začiatku roku 2018 v každom čísle čitateľom predstavenie jednej z európskych advokátskych komôr. V dnešnej Európe, v ktorej štátne hranice prestávajú byť zábranou spolupráce medzi advokátmi, stúpa význam poznania fungovania advokácie v iných štátoch. Skúsenosti zahraničných komôr, ich úspechy i každodenný život môžu byť nielen zdrojom poznania iných prístupov k riešeniu obdobných problémov, ale i inšpiráciou pre nás.

Advokát po španielsky: *abogado*

Počet aktívnych advokátov v roku 2018: **154 573**

Počet obyvateľov na advokáta: cca 300

Internetová stránka: www.abogacia.es

Twitter: @Abogacia_es; @Abogacia_es_eu; @OrtegaVictoria

Advokátsky časopis: *Abogacia*

<https://www.abogacia.es/actualidad/revistas/>

Historické míľniky španielskej advokácie

Historický archív Madridskej advokátskej komory sa pýši svojím založením v roku 1596. Do zbierky archívu patria matričné záznamy i zápisnice zo zasadnutí vlády. Známy je aj *Archív Cortina*, ktorý predstavuje zbierku dokumentov advokáta Don Manuela Cortina y Aranzana (1802 – 1876). Manuel Cortina bol španielsky advokát a politik, známy ako minister vnútra a liberál. Dňa 4. januára 1849 inicioval verejný „diskurz o diktátorstve“ s vedúcim konzervatívnej strany a autorom politickej teórie Juanom Donoso Cortésom, pri ktorom zastával názor, že vláda sa musí vždy riadiť zákonmi a konať v medziach zákona. Išlo o reakciu na obmedzenie ústavných práv a záruk z dôvodu snahy o potlačenie revolučného hnutia v roku 1848. Španielska teória práva a politiky často cituje úryvky z tohto diskurzu.

Manuel Cortina sa stal predsedom Kráľovskej právnickej akadémie a tri dekády sa ako predseda kodifikačnej komisie venoval modernizácii španielskeho právneho systému (1847 – 1879). Moderná španielska advokácia vidí svoje korene práve v tomto období revízie právnych predpisov na základe právnických kongresov vedených Manuelom Cortinom.

Advokácia v Španielsku je založená na regionálnom princípe a rozvíjala sa samostatne v jednotlivých provinciách a autonómnych oblastiach. Potrebu zjednotenia však dokazuje konanie národných kongresov advokátov, prvý sa datuje do roku 1917 a konal sa v meste San Sebastian.

Generálna rada španielskej advokácie (*Consejo General de la Abogacia Española*) ako inštitúcia má svoj pôvod v čase druhej svetovej vojny. V roku 1942 dekan advokátskej komory v Zaragoze, Emilio Laguna Azorín, oslovil všetkých členov komory, Madridskú advokátsku komoru a následne všetky regionálne advokátske komory listom, v ktorom zdôraznil závažnosť situácie, poukázal na stav španielskeho právneho systému a potrebu povojnovej reformy. Tento krok inicioval vytvorenie siete kontaktov a posilnenie komunikácie medzi regionálnymi komorami. Zrodila sa myšlienka založiť orgán s celonárodnou pôsobnosťou, ktorý by uľahčil vzájomnú koordináciu, dodal vážnosť a dôležitosť advokátskemu stavu a aktívne sa podieľal na legislatívnom procese.

Myšlienka získala všeobecnú podporu a preto sa **Antonio Goicoechea** (foto 1), vtedajší dekan Madridskej advokátskej komory ujal realizácie projektu a stal sa predsedom generálnej rady, kde pôsobil do roku 1952.

Prvým cieľom bolo zabezpečiť rovnocenný prístup všetkých advokátov k súdom a zriadiť sociál-

ny fond pre siroty a vdovy advokátov, ako aj pre advokátov so zdravotným postihnutím a na dôchodku. Ministerstvo spravodlivosti schválilo zámer dekrétom z 19. júna 1943. Prvé priame voľby do orgánov advokátskych komôr sa konali v roku 1952.

Výrazné zmeny v úprave advokácie nastali počas štvrtého národného kongresu advokátov v Leónu v roku 1970, kde sa rozhodlo o právomociach a vnútornej štruktúre generálnej rady. V rovnakom čase prebiehal tzv. Burgoský proces, kde boli súdení 16 členovia ETA, ktorí spáchali atentát na troch predstaviteľov Francovho režimu. Vynesené boli v rozsudku tresty smrti, no španielska spoločnosť, ku ktorej sa pridala aj Národný kongres advokátov vystúpil proti trestu smrti a páchatelia dostali trest doživotného odňatia slobody.

Svoje dnešné postavenie a právomoci Rada získala až po politických zmenách, teda po smrti diktátora Franciska Franca v roku 1975 a víťazstve socialistov vo voľbách v roku 1982.

V histórii španielskej advokácie vyvstáva tragický dátum 24. januára 1977, kedy došlo k zavraždeniu štyroch advokátov vo vlne neofašistického teroru. Incident sa stal známy ako Atochský masaker, podľa adresy advokátskej kancelárie v Madride. Tento deň sa stal Medzinárodným dňom ohrozených advokátov a každoročne sa 24. januára konajú kampane na obranu zastrašovaných, väznených či prenasledovaných advokátov. Incident sa stal v čase politických a spoločenských zmien po smrti Franca a Španielsko bolo na pokraji občianskej vojny. Vedúci španielski politici na čele s kráľom Juanom Carlosom zastávali zmenu režimu smerom k demokracii. Útočníci sa hlásili k extrémnej pravici.

V roku 1978 bola prijatá nová ústava, na ktorej tvorbe sa výrazne podieľali advokáti. Prvýkrát sa explicitne v ústave spomína právo na prístup k advokátovi.

Po politických zmenách sa Španielsko mohlo pripravovať na vstup do Európskej únie, ku ktorému došlo v roku 1996. Kráľovský dekrét 658/2001 prijatý po kongrese advokátov v Seville v roku 1999 uznal vnútorné stavovské predpisy prijímané od roku 1996 Generálnou radou španielskej advoká-

cie ako všeobecne záväzné. V tom istom roku vznikla aj prvá internetová stránka Generálnej rady španielskej advokácie.

V roku 2001 bola spustená výrazná reforma systému justície. Generálna rada španielskej advokácie pokračovala vo svojej tradícii a aktívne sa zapájala do legislatívneho procesu. V posledných rokoch pripomienkovala najmä revíziu civilného a trestného zákonníku, rôzne novely reagujúce na európske smernice o službách na jednotnom trhu a novely upravujúce proces elektronizácie a digitalizácie.

Štruktúra stavovskej organizácie

Generálna rada španielskej advokácie (*Consejo General de la Abogacía Española*) je reprezentatívny orgán zastupujúci záujmy 83 regionálnych advokátskych komôr. Reprezentuje tak vyše 150 000 aktívnych advokátov a vyše 100 000 členov s pozastaveným výkonom advokácie. Zo 154 573 aktívnych advokátov je 66 467 žien.

Regionálne komory (*Colegio de Abogados*) majú svoje sídla podľa 50 španielskych provincií, ku ktorým treba doplniť 17 ďalej vnútorne členených autonómnych spoločenstiev, okrem iných autonómne mestá Ceuta a Mellila na území Afriky či autonómne andalúzske komunity Jerez a Antequera, Lorca v Murcijskom regióne, Madrid, Katalánsko, Baskicko. (foto 2)

Každé štyri roky sa koná Národný kongres advokátov (*El Congreso Nacional de la Abogacía*), ktorý je miestom pre prijímanie stavovských predpisov. Na ostatnom kongrese v meste Vitoria v roku 2015 sa zúčastnil vzácny hosť – otvárací príhovor predniesol španielsky kráľ Filip VI.

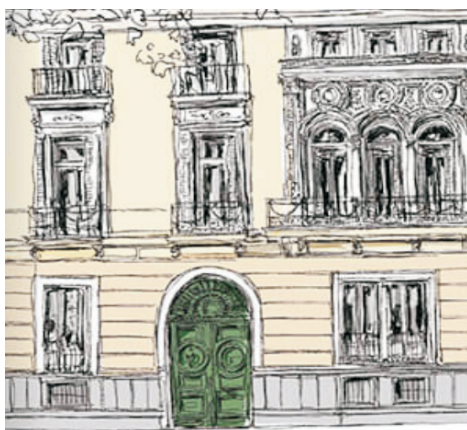
Každé štyri roky sa koná aj stretnutie predsedníctiev (*Las Jornadas de Juntas de Gobierno de los Colegios de Abogados*) z 83 regionálnych advokátskych komôr. Ide o stretnutie vyše 600 osôb, ktoré majú za úlohu prediskutovať aktuálne stavovské otázky a výzvy. Tieto dve významné podujatia sa konajú s dvojročným rozstupom.

V Španielsku nie je zavedený systém povinného vzdelávania advokátov ani systém špecializácie advokátov, výnimkou je len poskytovanie právnej pomoci, na ktoré sa vyžaduje akreditácia a je považované za špeciálny odbor.

Predsedníčka **Victoria Ortega Benito** (foto 3) nastúpila na čelo španielskej advokácie v roku 2016. Je nielen prvá žena na čele Generálnej rady, ale od roku 2018 tiež predsedníčka *Unión Profesional* – platformy, ktorá spája delegácie 33 regulovaných povolání, poukazuje na význam regulácie a presadzuje hodnoty ako etika, vzdelávanie, zodpovednosť a nezávislosť.

Dňa 28. septembra 1999 kráľ Juan Carlos VI inauguroval nové sídlo Generálnej rady španielskej advokácie na adrese Paseo de Recoletos č. 13 v Madride. (foto 4)

4

Erb, logo a symboly

Základom erbu Generálnej rady španielskej advokácie je erb španielskeho kráľa, ktorý je doplnený váhami ako symbolom spravodlivosti a červenou stuhou s nápisom *Consejo general de la abogacia Española*. (foto 5) Môže tvoriť súčasť advokátskeho talára (foto 6, 7), kedy sa nosí na ľavej strane.

Generálna rada španielskej advokácie môže udeliť advokátom a iným osobám zo Španielska i zahraničia nasledovné ocenenia za prínos advokácii: veľkokríž, kríž alebo medailu na červenej saténovej stuhe. (foto 8) Ročne pritom možno udeliť maximálne pätnásť veľkokrížov a tridsať krížov. Ocenenia post mortem sa do tohto limitu nezarátavajú.

Generálna rada upozorňuje na vážnosť tejto humanitárnej krízy prostredníctvom kampaní na zvýšenie povedomia spoločnosti.

Abogacia2020soluciones

V roku 2017 Generálna rada pripravila strategický plán či pozičný dokument s názvom *Abogacia2020*, v ktorom podrobne rozpracovala päť strategických cieľov na nadchádzajúce štyri roky: dôveryhodnosť advokácie cez reguláciu, deontológiu a kvalitu založenú na vzdelaní, advokácia pripravená na inovácie a technologický pokrok, advokácia presadzujúca práva občanov, advokácia ako nástroj na riešenie konfliktov, advokácia s európskym a globálnym rozmerom. Ciele

Výzvy a úspešné projekty

Migračná kríza

Generálna rada španielskej advokácie sa v posledných pár uplynulých rokoch aktívne venuje problematike migrácie. Žiadatelia o azyl a utečenci sa čoraz viac obracajú na autonómne mestá Ceuta a Melilla na území Maroka, ktoré považujú za bezpečnejšiu alternatívu ciest do Grécka a Talianska, ktoré sú známe rizikom potopenia lode na mori. Prevádzkači v severnej Afrike vystavujú utečencom falošné pasy a pomáhajú im dostať sa na španielske územie v Ceute a Melille, kde sú technicky na pôde Európskej únie. Popri utečencoch sú medzi žiadateľmi aj Maročania bez legitímneho nároku na azyl. Ročne prichádza touto cestou cca 15 000 migrantov.

sú rozpracované formou 163 konkrétnych opatrení, resp. záväzkov, ktoré má naplniť do konca roku 2020.

Día de le justicia gratuita

Pri príležitosti 15. výročia vstupu do platnosti zákona č. 1/96 o bezplatnej právnej pomoci osobám v hmotnej núdzi sa 12. júl stal od roku 2011 v Španielsku známy ako deň bezplatnej spravodlivosti, teda bez-

platnej právnej pomoci. Mottom podujatia je „Rovní si v prá-
vach, rovní pred súdom“. (foto 9 – predsedníčka Rady na bal-
kóne sídla Generálnej rady španielskej advokácie v Madride)
Právnu pomoc poskytuje v Španielsku vyše 51 000 advoká-
tov v regionálnych komorách. Právo na bezplatnú právnu
pomoc je v Španielsku koncipované dosť široko a realizáciu

právnej pomoci ako aj vy-
hodnocovanie naplnenia
podmienok na právnu po-
moc žiadateľmi majú na
starosti regionálne komo-
ry.

Časopis španielskej advokácie

Generálna rada španiel-
skej advokácie vydáva ča-
sopis *Abogacía Española*.
(foto 10) Časopis v roku
2019 oslávi svoje 25. výro-
čie.

Zahraničné aktivity

Bruselská kancelária španielskej delegácie v Rade advokát-
ských komôr Európy (CCBE) oslavuje tento rok 25. výročie
od svojho založenia. V roku 2010 stál španielsky advokát
José-María Davó Fernández na čele organizácie a španielska
delegácia je veľmi aktívnym a prínosným členom CCBE.

Generálna rada španielskej advokácie ako aj 14 regionál-
nych španielskych komôr sa aktívne podieľa na činnosti a ak-
tivitách Federácie európskych advokátskych komôr (FBE).
Aj výročný kongres organizácie sa v roku 2019 uskutoční
v Barcelone.

Generálna rada španielskej advokácie založila v roku 2003
nadáciu *Abogacía Foundation*, ktorej cieľom je chrániť ľud-
ské práva, najmä prístup k spravodlivosti pre zraniteľné oso-
by, a realizovať rozvojovú spoluprácu prostredníctvom pro-
jektov v Španielsku a v zahraničí. V spolupráci s miestnymi
ministerstvami spravodlivosti a ombudsmanmi tak uskutoč-
nila projekty v 9 latinskoamerických krajinách so zameraním
na prístup k spravodlivosti zadržaných osôb. Posledné dva
roky sa venuje ochrane práv španielskych občanov podozri-
vých, obvinených alebo odsúdených v Ekvádore.

Generálna rada španielskej advokácie úzko spolupracuje
s Francúzskou národnou radou advokátskych komôr (*Con-
seil National des Barreaux*), Parížskou advokátskou komorou
a Národnou radou talianskych advokátskych komôr (*Consig-
lio Nazionale Forense*), ktoré spoločne na začiatku roka 2016
založili Medzinárodné observatórium ohrozených advo-
kátov.

Pri príležitosti medzinárodného dňa ľudských práv dňa
10. decembra spustilo Observatórium kampaň, ktorou upo-
zorňuje verejnosť na situáciu advokátov, ktorých sloboda,
prax i život boli ohrozené z dôvodu legitímneho výkonu po-
volania. Dňa 24. januára v rámci medzinárodného dňa ohro-

zených advokátov vždy upozorňuje na postavenie konkrét-
neho advokáta, napr. v roku 2017 to boli čínske advokátske
kancelárie postihnuté tzv. „709 crackdown“.

Voľný pohyb advokátov

Postavenie hosťujúcich euroadvokátov v Španielsku upra-
vuje kráľovský dekrét 607/1986 a vyžaduje sa splnenie infor-
mačnej povinnosti voči miestnej advokátskej komore podľa
miesta, kde euroadvokát plánuje poskytnúť právne služby.
Takisto sa vyžaduje meno spolupracujúceho španielskeho
advokáta a potvrdenie od stavovskej organizácie krajiny
pôvodu, že nie je vedené disciplinárne konanie. Regionálna
komora informuje následne príslušný súd a Generálnu radu
španielskej advokácie.

V prípade záujmu zastupovať klienta v konaní pred súdom
sa vyžaduje osobná prítomnosť spolupracujúceho španiel-
skeho advokáta, s ktorým má euroadvokát uzavretú písom-
nú dohodu. V prípade záujmu o zápis usadeného euroadvo-
káta sa podmienky riadia kráľovským dekrétom 936/2001
a každá regionálna komora si stanovuje vlastné administra-
tívne poplatky.

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.
Odbor medzinárodných vzťahov SAK

Foto
es.wikipedia.org/wiki/Antonio_Goicoechea (1),
Archív Generálnej rady španielskej advokácie (3, 4, 9)
[www.numismaticodigital.com/noticia/7338/
articulos-medallistica/las-distinciones-del-consejo-
general-de-la-abogacia-espanola.html](http://www.numismaticodigital.com/noticia/7338/articulos-medallistica/las-distinciones-del-consejo-general-de-la-abogacia-espanola.html) (6, 8)

*Odbor medzinárodných vzťahov srdečne
ďakuje za poskytnutú pomoc a materiály
pani Berte Álvarez Ciordia z bruselskej kancelárie
Generálnej rady španielskej advokácie.*

Z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni

■ CCBE

CCBE – **Rada advokátskych komôr Európy** (*Conseil des Barreaux Européens*) je organizácia združujúca advokátske komory z 32 krajín a ďalších 13 pridružených a pozorovateľských krajín. Zastupuje tak záujmy vyše jedného milióna európskych advokátov. Pravidelne vystupuje v mene svojich členov na úrovni Európskej únie, vypracováva stanoviská, štúdie, zapája sa do projektov a chráni základné piliere advokácie. Slovenská advokátska komora je jej plnohodnotným členom.

Stratégia a Akčný plán EÚ pre elektronickú justíciu na obdobie 2019 – 2023

Rada EÚ (vo formácii Rada pre spravodlivosť a vnútorné veci) prijala Stratégiu a Akčný plán pre rozvoj elektronickej justície v rokoch 2019 – 2023. Počas obdobia 2019 – 2023 sa bude EÚ zameriavať v oblasti elektronickej justície na tri kľúčové oblasti: zlepšenie prístupu k informáciám v oblasti justície, pokračovanie digitalizácie súdnych a mimosúdnych konaní za účelom jednoduchšieho a rýchlejšieho prístupu k súdom a zabezpečenie technickej implementácie a riadenia národných systémov elektronickej justície na uľahčenie prepojenia a interoperability systémov členských štátov EÚ. Tento Akčný plán zahŕňa dva projekty, ktoré navrhla CCBE.

Prvý projekt je založený na vyhľadávачi *Find-A-Lawyer* a týka sa vytvorenia systému overovania identity advokáta cez tento vyhľadávач. CCBE navrhla riešenie interoperability na európskej úrovni pre identifikáciu advokáta a overenie jeho zápisu v zozname advokátov (vrátane platnosti preukazu) pri elektronických cezhraničných súdnych konaniach.

Druhý projekt sa týka využitia umelej inteligencie v súdnictve a ide o návrh CCBE prijať odporúčania pre využívanie umelej inteligencie advokátmi v EÚ. Skutočnosť, že tieto návrhy boli zaradené do akčného plánu znamená, že EÚ poskytne financovanie implementácie týchto projektov.

Verejné vypočutie Výboru LIBE na tému elektronické dôkazy v trestných veciach

Výbor Európskeho parlamentu pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci (LIBE) uskutočnil verejné vypočutie na tému *Elektronické dôkazy v trestných veciach* a diskusiu na vysokej úrovni na tému *Bezpečnosť európskych občanov: akú úlohu majú elektronické dôkazy?* CCBE tu prezentovala stanovisko týkajúce sa nového návrhu nariadenia o európskom príkaze na predloženie a uchovanie elektronických dôkazov v trestných veciach COM(2018) 225 final.

Vypočutie bolo súčasťou prebiehajúceho legislatívneho procesu v súvislosti s návrhom nariadenia o európskom príkaze na predloženie a uchovanie elektronických dôkazov v trestných veciach, voči ktorému CCBE vznesla početné zásadné pripomienky, najmä vo vzťahu k ochrane mlčanlivosti advokáta. Po úvodnom slove predsedu Výboru LIBE, europoslanca Clauda Moraes, program zahŕňal prezentáciu štúdie, ktorej zadávateľom bol výbor LIBE o elektronických dôkazoch, a nasledovali prejavy rečníkov zastupujúcich rôzne právnické sektory pracujúce s elektronickými dôkazmi (sudcovia, prokurátori a advokáti, úrady na ochranu osobných údajov a ľudskoprávne inštitúcie, ale aj telekomunikačné spoločnosti a poskytovatelia internetu), ktorí prezentovali aktuálne skúsenosti a názory na navrhovanú právnu úpravu.

Cezhraničná výmena digitálnych dôkazov v trestnom konaní v rámci EÚ

Dňa 15. januára 2019 CCBE organizovala workshop v rámci projektu EVIDENCE2e-CODEX v spolupráci s Medzinárodnou organizáciou kriminálnej polície (INTERPOL). Cieľom projektu EVIDENCE2e-CODEX je uľahčiť výmenu elektronických dôkazov v rámci Európskej únie a umožniť medzinárodnú spoluprácu v sektore trestného súdnictva. Projekt usiluje o vytvorenie právne platného nástroja na výmenu digitálnych dôkazov cez infraštruktúru e-CODEX v kontexte vzájomnej právnej pomoci v trestných záležitostiach a konania o európskom vyšetrovacom príkaze.

Cieľom podujatia bolo podeliť sa so zástupcami právnickej komunity o výsledky výskumu v rámci projektu a získať spätnú väzbu o stave transpozície a implementácie smernice o európskom vyšetrovacom príkaze vo vybraných členských štátoch EÚ, zistiť, aké je praktické prepojenie konaní o vzájomnej právnej pomoci a o EVP a prediskutovať súvisiace témy, ako dopad na ochranu osobných údajov a dostupnosť nástrojov pre technickú podporu.

Workshop zaznamenal veľký úspech a spojil na jednom mieste mnohé významné osoby, ktoré si mohli vymeniť skúsenosti a odborný názor. Medzi účastníkmi boli zástupcovia advokácie, advokátskych komôr, prokurátori a sudcovia, ale aj predstavitelia verejných a súkromných inštitúcií, ako Európska komisia a Európsky parlament, Rada EÚ, niektoré ministerstvá spravodlivosti, EUROJUST, INTERPOL, Európsky výbor pre ochranu údajov, Európska sudcovská sieť, akadémia, Microsoft a Vodafone.

PraetorKONVERZIA

Z listinnej do elektronickej podoby jednoducho a rýchlo!

Čo PraetorKONVERZIA umožňuje?

- uloženie ochranných prvkov na konvertovanom dokumente
- možnosť rozpracovania konverzie jedným používateľom a dokončenia iným používateľom
- možnosť výberu advokátov, ktorí spracúvajú konverzie
- voľba časových razítok (SAK pečiatky)
- vytvorenie osvedčovacej doložky, ktorá bude s časovým razítkom pridaná do konvertovaného dokumentu
- automatické záznamy o vykonanej zaručenej konverzii

Výhody

- uloženie rozpracovaných koverzií
- licenciu platíte len za autorizovaných advokátov
- jedinečné určenie umiestnenia ochranných prvkov

Vyskúšajte ZDARMA!

Stiahnite si program PraetorKONVERZIA na
www.wolterskluwer.sk/praetorkonverzia
a testujte mesiac ZDARMA!

Vyžiadajte si prezentáciu

Kontaktujte našich zástupcov
www.wolterskluwer.sk/praetor

Získajte 20 % zľavu z 1. roku predplatného - objednajte PraetorKONVERZIA do 15. 4. 2019!

PraetorKONVERZIA je úplne zdarma súčasťou systému Praetor!

Wolters Kluwer

Využitie umelej inteligencie súdmi

Vo svetle prijatia prvej Európskej charty etických princípov pre využitie umelej inteligencie v súdnictve z dielne Rady Európy Výbor CCBE pre budúcnosť advokácie spracoval dokument, v ktorom sa venuje stanoveniu podmienok na využitie umelej inteligencie verejnými orgánmi. Štáty už poukázali na ekonomický prínos a kladný dopad na rozpočet, ktorý by mala priniesť náhrada niektorých zamestnancov zautomatizovaným systémom. Výhodou je podľa mnohých menej arbitrárnych konaní či prediktívna justícia viac dostupná osobám v majetkovej núdzi. Zároveň je však nutné už v počiatočnej fáze stanoviť určité zásady kyberetiky. Dokument rozoberá pole možnej pôsobnosti umelej inteligencie v justícii a dopady jej využitia na aktuálny súdny systém.

Aktualizovaný praktický sprievodca pre konanie pred ESLP

Dávame do pozornosti aktualizovaný *Praktický sprievodca CCBE pre konanie pred Európskym súdom pre ľudské práva* v angličtine a vo francúzštine. Príručku vypracovali advokáti s bohatými skúsenosťami so zastupovaním klientov pred ESLP vo forme otázok a odpovedí. S ohľadom na určité zmeny bol dokument aktualizovaný na jeseň 2018 a je dostupný na stránke www.ccbe.eu v časti *Documents – Publications*.

24. január je vo svete známy aj ako Deň ohrozených advokátov

Advokácia zohráva dôležitú úlohu pri ochrane práv a právom chránených záujmov osôb a pomáha realizovať princípy právneho štátu. Povolanie advokáta však v niektorých krajinách čelí rôznym priamym hrozbám a útokom, ktoré znemožňujú jeho efektívny výkon. Preto sa viaceré advokátske komory spojili a pripomínajú si 24. januára Deň ohrozených advokátov (*Day of the endangered lawyers*). Tento dátum sa spája s tragédiou známou ako Atochský masaker, kedy došlo k zavraždeniu štyroch advokátov vo vlne neofašistického teroru v Španielsku. Tento rok dňa 24. januára advokátske

komory naprieč celým svetom, vrátane CCBE, vyjadrili podporu advokátom v ťažkej situácii, ktorej čelia kolegovia advokáti v Turecku. Počas ostatných dvoch rokov tu bolo zatknutých 570 advokátov, stíhaných 1 480 advokátov a v politických procesoch odsúdených 79 advokátov.

Nové zloženie predsedníctva CCBE

Počas plenárneho zasadnutia dňa 29. novembra 2018 CCBE menovala za predsedu organizácie portugalského advokáta José de Freitas, ktorý si prevzal mandát 1. januára 2019. Funkciu mu odovzdal odchádzajúci predseda Antonín Mokřý. Predsedníctvo sa ďalej skladá z prvého podpredsedu Ranka Pelicarića (Chorvátsko), druhej podpredsedníčky Margarete von Galen (Nemecko) a tretieho podpredsedu Jamesa MacGuilla (Írsko). Delegácia SAK v CCBE ďakuje za spoluprácu v uplynulom roku JUDr. Antonínovi Mokrému, ktorý zastával post predsedu CCBE bezchybne a neustále usiloval o hľadanie riešení a napredovanie organizácie v prospech advokácie v Európe.

Rada Európy

Príprava Európskeho dohovoru o povolaní advokáta je opäť o krok ďalej

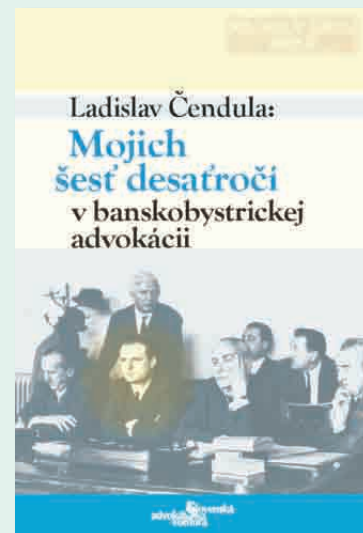
Na tomto mieste pravidelne informujeme o vývoji rokovaní o historicky prvom záväznom právnom nástroji na ochranu povolania advokáta, o ktorom sa diskutuje na pôde Rady Európy. Po schválení zámeru Parlamentným zhromaždením Rady Európy v januári 2018 o návrhu komunikoval Výbor ministrov, ktorý ho dal na posúdenie štyrom výborom: *Steering Committee for Human Rights (CDDH)*, *European Committee on Legal Co-operation (CDCJ)*, *European Committee on Crime Problems (CDPC)* a *European Commission for the Efficiency of Justice (CEPEJ)*. Tieto sa venovali téme v rámci svojich plenárnych zasadnutí. Záverom je súhlas Výboru ministrov s vykonaním štúdie uskutočniteľnosti, ktorá je štandard-

Ladislav Čendula: Mojich šesť desaťročí v banskobystrickej advokácii

Slovenská advokátska komora nadväzuje na už skôr vydané knihy o niektorých významných slovenských advokátoch pôsobiach v dávnejšej minulosti, či v druhej polovici 20. storočia. Vydala ďalšiu knihu spomienok, tentoraz banskobystrického advokáta Ladislava Čendulu. *Kniha Mojich šesť desaťročí v banskobystrickej advokácii* vznikla v spolupráci s banskobystrickým redaktorom Jozefom Habočíkom. Spomienky Ladislava Čendulu približujú čitateľom nielen jeho život v advokácii, ale aj život banskobystrickej advokácie. Súčasťou knihy sú aj spomienkové texty viacerých súčasných advokátov z Banskej Bystrice a Zvolena, ktorých profesijný život bol so životom staršieho kolegu úzko spätý.

Publikácia je k dispozícii za 5 eur.

V prípade záujmu kontaktujte: ondrisova@sak.sk

ným postupom v rámci Rady Európy pred prijatím rozhodnutia o príprave textového znenia. Štúdia má byť vykonaná koncom roka 2019.

Prijatie prvej Európskej charty etických princípov pre využitie umelej inteligencie v súdnictve

Európska advokácia pozorne sledovala a uvítala nedávne prijatie prvého európskeho dokumentu, ktorý formuluje etické princípy v súvislosti s využitím umelej inteligencie (AI) v súdnictve. Dokument vytvorila Európska komisia pre efektívnu justíciu (CEPEJ) Rady Európy a bol prijatý 4. decembra 2018. Charta poskytuje rámec princípov, ktoré majú byť sprievodcom pre tvorcov politiky, zákonodarcov a odborníkov v oblasti justície zápasiacich s rýchlym vývojom AI vo vnútroštátnych súdnych konaniach.

Charta uvádza, že využitie AI v oblasti justície môže byť prínosom pre zlepšenie efektivity a kvality práce na súdoch, táto musí byť ale implementovaná zodpovedne a v súlade so zárukami základných práv, najmä s Európskym dohovorom o ľudských právach (EDLP) a Dohovorom Rady Európy o ochrane osobných údajov. Z pohľadu CEPEJ je nevyhnutné zaručiť, že AI zostane nástrojom v službách verejného záujmu a jej použitie bude rešpektovať práva jednotlivcov.

ECBA

ECBA – **Európska komora obhajcov** (European Criminal Bar Association) je nezávislá organizácia združujúca obhajcov z krajín Rady Európy. Jej hlavným cieľom je presadzovať dodržiavanie základných práv podozrivých, obvinených a odsúdených osôb. ECBA slúži na udržiavanie kontaktov, vyhľadávanie kolegov v zahraničí, sprístupnenie relevantných dokumentov a sprostredkovanie odbornej rady členom. Slovenská advokátska komora nie je kolektívnym členom ECBA.

ECBA pozýva: Jarná konferencia ECBA v Aténach na tému *Je právo na prístup k obhajcovi v ohrození?*

Dňa 10. a 11. mája 2019 sa uskutoční tradičná jarná konferencia ECBA, tentoraz v Grécku. Nosnou témou je *Účinný prístup k obhajcovi* vo svetle aktuálneho vývoja zásady mlčanlivosti a dôvernosti vzťahu advokát – klient, ako aj vo svetle migračnej krízy. Účast' na konferencii je možné len odporučiť. Ide o výbornú príležitosť nadviazať kontakty s obhajcami v celej Európe a získať najnovšie poznatky z oblasti trestného práva. Záujemcovia zo Slovenska patria ku krajinám so zníženým registračným poplatkom (150 eur). V prípade záujmu o registráciu prosím navštívte www.ecba.org.

AIJA

AIJA – **Medzinárodná asociácia mladých advokátov** (Association internationale des jeunes avocats) je celosvetová asociácia mladých právnikov vo veku do 45 rokov. Venuje sa organizovaniu seminárov a výročných stretnutí zameraných na výmenu know-how, ponúka prednášky nielen na právnické témy – svoje nezastupiteľné miesto majú otázky osobného rozvoja, soft skills a manažmentu advokátskej kancelárie. Slovenská advokátska komora je kolektívnym členom AIJA.

„Ak by som mohol zmeniť svet...“

AIJA vyhlasuje ďalší ročník esejistickej súťaže *Best International Future Award 2019*. Témou tohto ročníka sú ciele udržateľného rozvoja OSN a esej by mala zodpovedať na otázku: „Ak by som mohol zmeniť svet... Akým spôsobom môžem ako budúci advokát prispieť k udržateľnému rozvoju?“ **Esej v anglickom jazyku treba zaslať najneskôr do 19. mája 2019.** Podrobnosti sa dozviete na <https://awards.aija.org/>

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.
Odbor medzinárodných vzťahov SAK

Bulletin advokacie prináša...

Vyberáme z dvojčísła 1-2/2019 českého Bulletinu advokacie

V **úvodníku** s názvom *2018/2019* sa predseda Českej advokátskej komory JUDr. Vladimír Jirousek snaží zrekapitulovať a zhodnotiť skončený rok a úspechy ČAK. Spomína zavedenie bezplatnej právnej pomoci, široký rozmer legislatívnych aktivít, pokroky v IT oblasti, ale aj zmeny v procese výchovy a vzdelávania advokátskych koncipientov a advokátov.

V rámci **Aktualít** JUDr. Michal Žižlavský informuje advokátov o prijatom výkladovom stanovisku ČAK k otázke: *Čo zahŕňa a čo nezahŕňa regulovaná cena za spísanie návrhu na povolenie oddĺženia?* Stanovisko vyjadruje, že advokáti

musia dodržiavať cenovú reguláciu v zákonom stanovenom rozsahu, to ich však neobmedzuje v tom, aby klientovi poskytl aj iné právne služby. Celé stanovisko je na webe ČAK v sekcii *Komora*.

Aktuality tiež informujú o uvedení JUDr. Petra Pitharta ako štrnástej osobnosti do Právnickej siene slávy počas gala-večera *Právnik roku 2018* a o udelení ďalších ocenení Právnik roku 2018 celkovo v desiatich kategóriách. Udelená bola aj cena Václava Mandáka za najlepší odborný článok publikovaný v *Bulletine advokacie* v roku 2018, jej laureátom je prof. JUDr. Jiří Jelínek, Csc. V Aktualitách je aj informácia o podpise Memoranda o súčinnosti medzi ČAK a Najvyšším štátnym zastupiteľstvom a dôvodoch, ktoré viedli k podpisu tohto memoranda, ako aj celý text tohto memoranda.

Časť **Z judikatúry** obsahuje ● rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo 7. 8. 2018, sp. zn. 22 Cdo 2571/2018, k princípom rozhodovania súdu o zrušení alebo obmedzení „služobnosti“ (řarchy, břemena) z hľadiska náhrady za jej zrušenie alebo obmedzenie, v ktorom súd judikoval, že *pri zrušení služob-*

nosti je možné obmedziť náhradu za zrušenie, prípadne ju aj úplne odprieť, ak by jej priznanie bolo v rozpore s dobrými mravmi, alebo viedlo ku krutosti či bezohľadnosti urážajúcej obyčajné ľudské cítenie. Pri stanovení primeranej náhrady treba vychádzať z rozsahu majetkového prospechu, ktorý bude mať vlastník zataženej nehnuteľnosti po zrušení služobnosti, ako i majetkových dôsledkov pre oprávneného. Je potrebné zvážiť aj okolnosti, za ktorých služobnosť vznikla a či bola zriadená bezodplatne, alebo za úplatu; ● Nález ústavného súdu ČR z 5. 11. 2018, sp. zn. III. úS 4072/17, k nesprávnemu ohodnoteniu podmienok pre nariadenie predbežného opatrenia (spoločnosť UBER B.V.), kde sa ústavný súd zaoberá závermi odvolacieho súdu, že činnosť vykonávanú vedľajším účastníkom nie je možné pokladať za taxislužbu z dôvodu, že nespĺňa podmienky stanovené zákonom o cestnej prevádzke a je preto „nejakou inou službou v oblasti dopravy“. Podľa ústavného súdu tým poprel vzťah medzi hypotézou právnej normy a dispozíciou. Takéto obrátenie vzťahu je prejavom ľubovôle pri výkone verejnej moci, a preto ide o porušenie práva na súdnu ochranu; ● Rozsudok Najvyššieho správneho súdu zo 17. 10. 2018, sp. zn. 8 As 198/2018-17, k zastaveniu správneho súdneho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku a určenie odmeny advokáta, v ktorom súd vyjadril, že *pokiaľ bola podaná kasačná sťažnosť proti uzneseniu o zamietnutí žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov, nemôže krajský súd zastaviť konanie podľa § 9 odst.1 zákona o súdnych poplatkoch pre nezaplatenie poplatku. Ak nebude kasačnej sťažnosti proti zamietnutiu oslobodenia od poplatkov vyhovené, krajský súd znova vyzve na zaplatenie v lehote, ktorú určí. Výška a nárok na odmenu je primárne na dohode medzi*

advokátom a klientom. Prípustná je aj dohoda, že v prípade neúspechu vo veci nebude klient advokátovi hradiť nič a v prípade úspechu advokátovi prípadne prísudok; ● Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 24. 7. 2008, sťažnosť č. 18603/03, vo veci André a ďalší v. Francie, k prehliadkam a zabavovaniu dokumentov v advokátskych kanceláriách vyjadril, že *prehliadky a zabavovanie dokumentov predstavujú zásah do profesijného tajomstva.*

Táto časť zahŕňa aj glosu k rozsudku Najvyššieho súdu ČR z 27. 3. 2018, sp. zn. 22 Cdo 155/2018 vo veci aktívnej vecnej legitimácie k podaniu návrhu na súdne obmedzenie či zrušenie služobnosti.

Rubrika **Z odbornej literatúry** obsahuje recenzie publikácií *Zákon o státním podniku. Komentář* (J. Dědič, J. Guričová, J. Kříž, J. Lasák, Jakub Porod), *Právo přírodního léčitelství* (I. Telec), *Obchodní podmínky ve vztazích B2C* (M. Selucká, S. Veverková a kol.), *Vlastnictví bytu* (M. Selucká, E. Dobrovolná, V. Vitoul, S. Štěpánová).

V časti **Z advokacie** sa JUDr. Tomáš Sokol, podpredseda ČAK, v príspevku s názvom *Substituce v řízeních jinak a snad i lépe* venuje téme zastúpenia advokáta pred súdom substituentom. Autor predstavuje zmenu uznesenia Českej advokátskej komory o pravidlách pre výkon substitučného oprávnenia koncipientov a iných zamestnancov advokáta. Uznesenie na novo znie tak, že advokát nesmie ustanoviť iného svojho zamestnanca svojím zástupcom na poskytovanie právnej služby, ktorý spočíva v účasti pri výkone správneho alebo iného orgánu alebo v účasti na konaní pred súdom či iným orgánom. Časť obsahuje aj rozhodnutie kárneho senátu kárnej komisie ČAK z 19. 4. 2018, sp. zn. K 6/2018, podľa ktorého je *disciplinárnym previnením, ak advokát v zmluve o depozite nepravdivo potvrdí prijatie listiny.*

V časti **Z Evropy a ze světa** informujú zástupcovia ČAK v medzinárodných organizáciách o aktuálnej činnosti a dianí v týchto organizáciách.

Časť **Z právnické společnosti** venuje široký priestor reportáži z galavečera *Právnik roku 2018* s fotodokumentáciou a predstavením laureátov cien v jednotlivých kategóriách.

Príspevky z odbornej teórie a praxe sú venované nasledovným problémom:

JUDr. Vojtěch Trapl

Vázanost stran rozhodčí smlouvou v případě postoupení pohledávky

Článok sa zaoberá otázkou viazanosti rozhodcovskou doložkou v prípade postúpenia pohľadávky po účinnosti nového občianskeho zákonníka. V dobe platnosti duálnej úpravy na základe obchodného i občianskeho zákonníka bolo postúpenie pohľadávky ako čiastočná zmena zmluvy zdrojom možných námietok nedostatku právomoci rozhodcu zo strany dlžníka. Ten sa nemusel takou zmenou zmluvy cítiť vždy viazaný, najmä s poukazom na to, že vyššie uvedeným právnym nástupníctvom nie je dotknutý, takže bez jeho výslovného súhlasu účinnosť rozhodcovskej doložky danou zmenou zmluvy zanikla. Autor v článku skúma, či vplyvom novej právnej úpravy došlo aj k zmene v tejto otázke.

Nekorunovaný kráľ Justičného paláca

Slovenská advokátska komora vydala o svojom členovi, nezabudnuteľnej postave slovenskej advokácie **JUDr. Jánovi Eugenovi Kováčovi** publikáciu, ktorá nadväzuje na doterajšiu edičnú činnosť zameranú na významné osobnosti advokátskeho života a práce na Slovensku v dávnejšej minulosti.

V prípade záujmu kontaktujte:
stracina@sak.sk alebo ondrisova@sak.sk

Cena: 5 eur

doc. JUDr. Dana Ondrejová, Ph.D.

Príměřené zadostiučinění v nekalé soutěži II.

Peněžitá podoba příměřeného zadostiučinění

Príspevok nadväzuje na prvú časť uverejnenú v BA 12/2018 a venuje sa problematike peňažnej podoby primeraného zadostiučinenia v nekalé súťaži. Zaoberá sa kritériami pre priznanie primeraného zadostiučinenia odvodenými judikatúrou, otázkou, či je možné zohľadniť aj majetkové kritériá, „sadzby“ primeraného zadostiučinenia v českej a slovenskej judikatúre a ďalšími otázkami, ktoré je potrebné zvažovať pri podávaní žaloby požadujúcej primerané zadostiučinenie.

Ing. Bc. Jaroslav Holý, JUDr. Daniela Šustrová, LL.M.

Geometrický plán jako neoddelitelná součást listiny a katastr nemovitostí

Autori článku poukazujú na to, že súčasná právna úprava umožňuje katastrálnym úradom spracovávať podania doručené v elektronickej alebo listinnej podobe. Nezávisle od postupujúcej informatizácie štátnej správy je však aj dnes väčšina písomností obsahujúcich katastrálny plán podávaná na kataster v listinnej podobe. Často je preto potrebné vyhotoviť listinný rovnopis elektronického originálu geometrického plánu a je dôležité pri tom dodržať všetky požadované náležitosti, poznať príslušné predpisy a technické postupy.

Mgr. Jan Balarin, Ph.D.

Míra důkazu a důkazní břemeno

v kontextu hodnocení důkazů v soudní praxi

Autor sa v príspevku venuje vybraným aktuálnym problémom dôkazného práva v civilnom procese. Analyzuje špeciálnu vysvetľovaciu povinnosť v praxi českých súdov a naznačuje potenciál jej vývoja smerom k zodpovednosti za vedenie dôkazu o opaku. Článok poukazuje na judikatúru Súdneho dvora EÚ a zasadzuje ju do kontextu nezhôd medzi najvyšším a ústavným súdom ohľadom miery dôkazu. Nakoniec príspevok podrobujú kritike tendencie ústavného súdu k ad hoc prístupu k distribúcii („obracaniu“) dôkazného bremena, ktoré – bez zodpovedajúcej potreby – znamenajú ohrozenie potrebnej procesnoprávnej istoty strán.

JUDr. Zdeněk Pulkrábek, Ph.D.

Zásada úspěchu –

„novinky“ v rozhodování o nákladech řízení

Článok sa zaoberá judikatúrou Najvyššieho súdu ČR pri sporoch o trovách konania. V rokoch 2013 až 2017 preskúmaval najvyšší súd aj rozhodnutia o trovách konania. Síce bolo na jednej strane nežiaduce zaťažovať vrcholnú súdnu inštanciu rozhodovaním o vedľajších „podružných“ otázkach, na druhej strane rozhodnutia z tohto obdobia môžu byť prínosom. Článok má stručne informovať o prístupoch, ktoré sú v niektorých rozhodnutiach obsiahnuté, prípadne z nich môžu byť vyvodené a okomentovať ich. Niekedy ide o skutočné novinky, inokedy skôr o pripomenutie toho, na čo sa v praxi pozabúda.

Mgr. Alexandra Donevová
kancelária SAK

SLOVENSKÁ ADVOKÁTSKA KOMORA
v spolupráci s partnermi

organizuje **odborný seminár** pri príležitosti prijatia prvého zákona č. 132/1990 Zb. o advokácii s prednáškou prof. JUDr. Mareka Števčeka, PhD.:
Potrebujeme vôbec nový Občiansky zákonník?

a

XII. ročník medzinárodného šachového turnaja ADVOKÁT CHESS OPEN BRATISLAVA 2019

Ad honorem JUDr. Júliusa Kozmu

5. a 6. apríla 2019
vo veľkej zasadačke SAK
Kolárska 4, Bratislava

Právo účasti majú advokáti, prokurátori, sudcovia, notári, exekútori, advokátski koncipienti, čakatelia na výkon ostatných právnických povolání, kolegovia z právnickej akademickej obce a študenti právnických fakúlt, podnikoví právnici a pozvaní hostia – registrovaní aj neregistrovaní šachisti. Počet účastníkov je ohraničený organizačnými možnosťami usporiadateľa.

Prihlášky posielajte **do 29. marca 2019.**

Kontakt:

Katarína Marečková

mareckova@sak.sk

tel.: 02 204 227 28 fax: 02 529 61 554

Záujemcov, ktorí sa zúčastnia **prvýkrát**, prosíme, aby pripojili k prihláške **doklad o právnickom vzdelaní, resp. o štúdiu na právnickej fakulte.**

Formulár prihlášky a propozície nájdete na **www.sak.sk** v časti **Správy.**

Postava prvorepublikového advokáta v spoločnosti a v dobovej literatúre a filme

*Tento príspevok bol pod pôvodným názvom **Lesk a bieda československej advokácie** prezentovaný na konferencii v Luhačoviciach k oslavám 100 rokov československej advokácie, organizovanej Českou advokátskou komorou a Slovenskou advokátskou komorou v dňoch 20. – 23. septembra 2018. Miesto konania konferencie nebolo vybrané náhodne. Krátko po vzniku prvej republiky sa v Luhačoviciach koncom roka 1918 stretli zástupcovia českej, moravskej, sliezskej, slovenskej a zakarpatskej advokácie, aby rokovali o tom, ako bude advokácia ďalej fungovať v novej republike.*

Cesta k československému advokátovi

Českí, moravskí a slovenskí advokáti vstupovali do nového československého štátu s nádejou v prvý spoločný štát, ale pritom si však niesli so sebou svoje právnické vzdelanie a advokátsku prax z čias monarchie.

V časoch monarchie, kedy sa moderná advokácia začala rodiť zažila zároveň aj obdobie najväčšej slávy a úcty. Hneď na začiatku treba zdôrazniť, že nikdy predtým ani neskôr sa advokáti vďaka svojej spoločenskej angažovanosti netešili tak prestížnemu postaveniu ako za Rakúsko-Uhorska.

Advokáti boli ideálnymi reprezentantmi tohto „honoračného“ poňatia politiky, stáli na čele politických strán a najrôznejších spolkov, boli ministrami a ovládali radnice veľkých miest ako Praha, Brno, Plzeň.

Po prijatí advokátskeho poriadku z roku 1869 sa advokácia v Čechách a na Morave stala slobodnou a advokátom sa od tej doby mohol stať každý, kto splnil predpísané požiadavky. Advokáti českej národnosti posilňovali svoj vplyv a významne sa presadzoval aj český jazyk. O takýchto zmenách nemohlo byť na Slovensku ani reči.

Situácia v slovenskej časti monarchie bola z viacerých hľadísk menej utešujúca. Advokácia v čase monarchie poskytovala ako jediné právnické povolanie určitý priestor na obhajobu národných požiadaviek slovenského národa. Pred rokom 1918 bolo len 82 advokátov, čo predstavovalo 8 % z celkového počtu advokátov vtedy pôsobiacich na území Slovenska, ktorí sa v tých časoch otvorene hlásili k slovenskej národnosti.

Slovenský advokát musel byť multilingvista a v tej dobe ovládať predovšetkým maďarský jazyk, nezaobišiel sa však ani bez jazyka českého, nemeckého a nakoniec ani bez slovenského jazyka. Advokátsky diplom vystavovali skúšobné komisie ustanovené len v Budapešti a v Marošvášárheji na základe úspešne pred nimi vykonanej advokátskej skúšky.

Slovenský advokát bol súčasťou najvyššej inteligencie, preto sa advokáti zúčastňovali na vedúcich miestach každej verejnej činnosti, v obci, okrese, stolici, pri voľbách, a vôbec verejnoprávnych príležitostiach, v bojoch cirkevných, pri zkladaní spolkov atď.

Advokáti z oboch strán rieky Moravy sa veľkou mierou podieľali už na vzniku samostatného štátu, mnohí z nich sa v prvej republike zapojili do politického diania. Mená advokátov nájdeme medzi poslancami, senátormi a ministrami.

V českých krajinách došlo síce iba k personálnym zmenám v orgánoch advokátskych komôr, ale na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi sa advokátska organizácia rozpadla.

Slovensko vstupovalo do novej republiky s nedostatkom právnikov ovládajúcich slovenský jazyk, teda chýbali nielen slovenskí advokáti, ale predovšetkým sudcovia, notári, či úradníci. Bolo potrebné vybudovať školy, preložiť právne predpisy, a pokiaľ možno čo najskôr položiť základy československej identity. Zásadným bolo založenie Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, ktorá sa tak stala trefou po Prahe a Brne. Fungovanie Právnickej fakulty by sa nezaobišlo bez pomoci českých profesorov, ktorí prvých 20 rokov tvorili väčšinu zboru. Pomoc a podpora zo strany českých kolegov, v priebehu týchto a nasledujúcich rokov bola pre Slovensko nevyhnutná vo viacerých sférach, oblasť advokácie nevynímajúc.

Slovenskí advokáti mali vyplniť miesto v chýbajúcich pozíciách sudcov, pričom v tomto sami zďaleka nestačili, preto prichádzali na Slovensko českí a moravskí sudcovia. Celkovo otázka personálnej obsadenosti právnických profesií a pozícií vo verejnej správe bola neutešujúca v dôsledku odchodu väčšiny maďarských právnikov a úradníkov z územia Slovenska. Ďalej bolo potrebné preložiť staré maďarské zákony, rozšíriť výučbu slovenského jazyka, dotvoriť slovenský práv-

nický jazyk, zriadiť stavovské združenie advokátov, a vykonať unifikáciu práva.

Od zahájenia činnosti vo februári 1921 Advokátska komora v Turčianskom Sv. Martine vyvíjala snahu revidovať zoznamy advokátov a osnovníkov pôsobiacich na území Slovenska, preverovala ich štátne občianstvo a kvalifikáciu.

Dobová literatúra a film

Advokáti patrili k elitám prvej republiky. Byť advokátom za prvej republiky malo iste svoje čaro. Stále išlo o lukratívne povolanie, ktoré zabezpečovalo vysokú prestíž a príslušnosť k spoločenskej elite.

Predstavu spoločnosti o advokátovi živil aj rôzne médiá. Z literatúry, novín, filmov tak vieme, že prvorepublikoví advokáti si po práci žili na úrovni.

Vo väčšine filmov sú advokáti zobrazení ako úspešní, sebavedomí, bohatí, moderní (či naopak, dôveryhodne starosvetskí), dobre oblečení, s krásnou vilou, autom, reprezentatívnu ženou – a najmä morálne úplne bezúhonní. Inak povedané, advokát je hrdina prvorepublikových filmov. Medzi tieto filmy patrí napríklad *Zlatá Kateřina* (1934), *Rozkošný příběh* (1936). Obraz bežného advokáta z malého mesta na druhej strane približuje postava advokáta Slávika výborne stvárnená hercom Milošom Pietorom vo filme *Sváko Ragan* (1976), ktorý bol nakrútený podľa diela Ela Šándora *Sváko Ragan z Brezovej* z roku 1927.

Prvá republika znamenala aj vstup prvých žien do advokácie. Prvou advokátkou sa stala Matylda Mocová-Wichová v roku 1929. Na konci 30. rokov v Československu pracovalo

už 45 advokátok, z toho 33 v Prahe. V tejto súvislosti možno spomenúť českú filmovú komédiu *Advokátka Věra* (1937). Hlavná postava filmu, mladá advokátka Věra, si chce založiť vlastnú advokátsku kanceláriu.

Časopisy i knihy boli k advokátom ďaleko menej láskavé. Klasickým novinovým stereotypom lumpa – advokáta býval hamižník, ktorého jediným cieľom je ošklbať klienta.

Humoristický časopis *Kocúr* bol prelomový pre vnímanie humoru a vývoj karikatúry na Slovensku. Práve časopisy ako *Kocúr* alebo humoristické listy pravidelne uverejňovali vtipy o advokátoch, poukazujúce práve na skôr negatívne vlastnosti advokátov. Na pomenovania advokáta sa používali aj pojmy *fiškál* či *pravotár*. Jednotlivé ročníky časopisu možno nájsť v digitálnej knižnici Slovenskej národnej knižnice na stránke <http://mi.memoria.sk/#>.

V literatúre spomeňme dielo advokáta a spisovateľa Janka Jesenského *Demokrati*. Tento román je jedným z najlepších satirických románov modernej slovenskej prózy. Navyše, poskytuje aj obraz advokátov tejto doby. Hlavnou postavou románu je mladý právnik dr. Ján Landík, komisár pri okresnom úrade v Starom meste, ktorý, ako uvádza v knihe Jesenský, „mohol prestúpiť napríklad do advokátskej kancelárie, ale kancelárie boli už všade preplnené. Koncipienti pracovali zadarmo. Ujímal sa náhľad, že vlastne praktikanti majú platiť advokátom za to, že sa u nich učia, a nie advokáti praktizujúcim koncipientom, že im pomáhajú pri písacom stolíku obhrýzať ruky, otvárať dvere a kričať do prázdnej predizby holým lavičiam, ako čo by sa hrnuli stránky: „Len pekne jedno za druhým. Čo sa hrniete?... Prosím, prosím, až keď príde na vás rad“.

Je totiž faktom, že v období rokov 1918 – 1938 spôsobovala neexistencia princípu *numerus clausus* v spojení s inými negatívnymi javmi vysoký nárast počtu advokátov a kandidátov advokácie. To sa negatívne odrazilo na počte pracovných príležitostí, a tým došlo aj k zhoršovaniu finančných podmienok niektorých advokátov a koncipientov.

Verejná mienka o advokátoch sa tiež posunula, žiaľ, k horšiemu. V 30. rokoch bol vykonaný prieskum verejnej mienky na tému potrebnosti a užitočnosti jednotlivých profesií. Medzi viac ako 900 respondentmi advokáti neboli veľmi pozitívne hodnotení. Do trojice najužitočnejších povolání zaradilo právnych zástupcov len 0,1 % respondentov. Naopak, najviac osôb uviedlo, že advokáti patria medzi najmenej užitočné zamestnania, pričom zápornejšie hodnoteným povolaním už bol len kňaz. Advokátov negatívne charakterizovala viac ako štvrtina respondentov. Najhoršie advokáta vnímali roľníci. Zároveň však respondenti poukazovali na to, že treba poctivých a svedomitých advokátov, ktorí bojujú za spravodlivosť a obhajujú chudobných.

V čom bola príčina úpadku a negatívnych javov v advokácii? Odpoveď možno hľadať aj v dobovej literatúre. V roku 1938 vyšla kniha nazvaná *Advokacie. Príspevek k sociológii advokátného stavu*. Podáva zaujímavý dobový obraz o vývoji advokácie, pričom poukazuje na vnímanie verejnosti, ktorá pozná len advokáta porôt a vidí advokátsku slávu v rečnení. Skutočnosť však bývala pre viacerých, ktorí sa rozhodli pre advokáciu nepríjemným prekvapením.

KOCÚR, č. 2/1933, Ročník XI., strana 32

Sedliak sa dal rozsobiť. Všetko sa dobre skončilo, len advokát mu narátal veľa kelčikov.

Sedliak: – Nuž veď ten môj rozsobáš viac koštuje ako celá svadba, – ohradzuje sa u fiškála, keď prišiel platiť.

Advokát: – To je pravda, sirýko, ale naproti tomu máte z neho viac radosti.

Sedliak sa poškrabe za uchom: – Nuž to už hej, pán doktor... Šak oni majú len dobrý rozum!

Dodajme, že počet advokátov na Slovensku koncom tridsiatych rokov dosiahol až 1 379 advokátov. V polovici tridsiatych rokov ich v českých krajinách pôsobilo približne 3 500. V Československu bolo v 30. rokoch asi 400 nezamestnaných právnikov, výnimkou neboli ani samovraždy advokátov, ktorí upadli do finančných ťažkostí.

Odkaz československej advokácie

Čechoslovákom v pravom zmysle slova bol Dr. Vladimír Fajnor, advokát a prvý prezident Najvyššieho súdu ČSR. Jeden z odkazov prvorepublikovej advokácie zvečnil Dr. Fajnor v jeho nadčasovej štúdii nazvanej *Sudca a advokát* (1933):

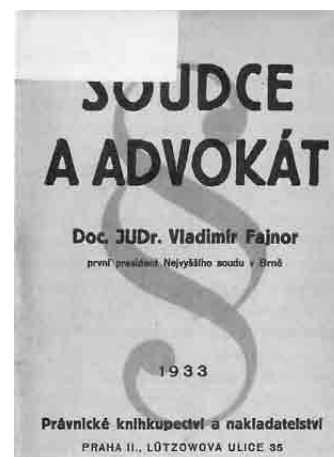
„Získať si dôveru súdu i strán nielen v súdnej veci, ale i pre budúcnosť, to je vrchol a ideál snaženia advokátovho.“

Advokát nech sa nikdy nevzdáľuje svojmu zvlášť čestnému povolaniu honorovaného právneho zástupcu pred súdmi a úradmi a nech sa nedá ani pomermi seba krušnejšími stlačiť na úroveň púheho plateného – námezdneho agenta zastupovaných strán!

Advokáta núti jeho povolanie, aby sa zabýval najhnusnejšou špinou ľudského života. Je však najvznešenejšou výsadou advokátovou, že môže cez všetku túto špinu preniknúť ako svetlo, bez toho, aby sa sám zašpinil!“

Slová Dr. Fajnora sú nadčasové a zaiste nestarali nič na sile ani pred dnešnú českú a slovenskú advokáciu. Povzbudením je skutočnosť, že tento odkaz ako aj idea česko-slovenskej spolupráce sú nepretržite udržiavané v bratskej spolupráci oboch našich advokátskych komôr, na čo môžeme byť pri príležitosti 100. výročia vzniku spoločnej republiky právom hrdí.

JUDr. Michal Rampášek

Fajnor, V. *Soudce a advokát*.
Praha: V. Linhart, 1933

DO VAŠEJ KNIŽNICE

Zákon o e-Governmente. Komentár

GREGUŠOVÁ, D. – HALÁSOVÁ, Z.: **Zákon o e-Governmente. Komentár.**
Eurokódex, Bratislava, 2018, 328 s. ISBN 978-80-8155-080-5

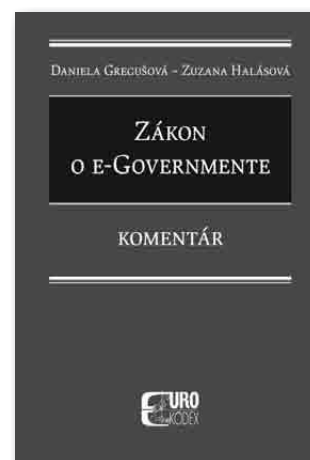
V decembri 2018 vyšlo vo vydavateľstve Eurokódex v spolupráci so spoločnosťou S-EPI, s. r. o. prvé vydanie Komentára k zákonu o e-Governmente.

Aktuálnosť publikácie a jej obsahové zameranie je v súčasnom období neustáleho nasadzovania, rozširovania a zdokonaľovania informačných a komunikačných technológií vo všetkých oblastiach spoločenského života, právo nevynímajúc, nepopierateľná najmä z dôvodu elektronizácie verejnej správy a s tým súvisiacimi požiadavkami na povinné subjekty, ktoré im vyplývajú z viacerých právnych predpisov, predovšetkým zo zákona o e-Governmente.

Kniha pochádza z autorskej dielne **doc. JUDr. Daniely Gregušovej, CSc.**, zakladateľky Práva informačných a komunikačných technológií v Slovenskej republike, a **Mgr. Zuzany Halásovej, PhD.**, ktorá pôsobí ako právny expert pre

oblasť práva IKT na národnej i európskej úrovni. Publikácia je výsledkom ich vedecko-pedagogického úsilia a predstavuje náročné odborné dielo, ktoré je svojím spracovaním určene širokej verejnosti, vedeckej obci i odbornej komunite. Jeho prednosťou je odborná aktuálnosť a schopnosť reagovať na nové inštitúty a povinnosti vyplývajúce zo zákona o e-Governmente.

V súvislosti s právnou úpravou elektronizácie verejnej správy bolo nevyhnutné prijať a vymedziť nové právne inštitúty, ktoré v našom právnom poriadku absentovali, avšak z hľadiska ich aplikácie v rámci verejnej správy bolo nevyhnutné na ne v publikácii upozorniť. Prínosom práce je aj poznámkový aparát a odkazy na odbornú literatúru, ktorá je na jednej strane súčasťou textu, avšak na druhej strane čitateľovi poskytne prehľad známych i menej známych domácich

a zahraničných teoretikov ako aj odborníkov z oblasti práva informačných technológií. Treba pozitívne vyzdvihnúť snahu autoriek o spracovanie tejto problematiky, ktorá ponúka čitateľom teoreticko-odborný výklad pre oblasť e-Governmentu, širokú informačnú bázu ako aj hlbokú analýzu právnej úpravy elektronizácie s poukázaním na jej špecifiká ako aj na mnohé pozitíva či konkrétne nedostatky. Spracovaná problematika má výrazný interdisciplinárny charakter, ktorý si vyžaduje orientáciu v národnej legislatíve ako aj v predpisoch EÚ či ďalších medzinárodných dokumentoch.

Informatizácia spoločnosti a s tým súvisiace otázky dnes už tradične patria medzi veľmi zložitý problémy teórie práva vo všeobecnosti, ako aj súkromného a verejného práva ako takého. Prijatím zákona o e-Governmente v podmienkach Slovenskej republiky sa položili nielen základy právnej úpravy elektronickej podoby výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci ale zároveň sa kodifikovala elektronická komunikácia ako ťažisková forma komunikácie s verejnou mocou a v rámci orgánov verejnej moci navzájom a to popri historicky základnej avšak dosiaľ stále rozhodujúcej a nevyhnutnej klasickej listinnej (papierovej) podobe.

Rovnako je potrebné zdôrazniť, že zákonom o e-Governmente a touto novou právnou úpravou, zameranou výlučne na elektronickú formu takéhoto konania, najmä pokiaľ ide o elektronické podanie, elektronické doručovanie či konverziu dokumentov, nedošlo k nahradeniu už existujúcich právnych predpisov, ktoré upravujú občianskoprávne, trestnoprávne či správne konanie.

Publikáciou, zameranou na komentované znenie zákona o e-Governmente, predkladajú autorky pomerne náročné odborné dielo a ponúkajú čitateľom teoreticko-odborný výklad vybraných oblastí práva, vrátane práva informačných a komunikačných technológií.

Text komentára nie je koncipovaný len z hľadiska teoretického a výkladového, ale reaguje aj na získané a vyhodnotené poznatky z aplikácie jednotlivých ustanovení a právnych inštitútov. Obsahom, ale aj rozsahom ide o veľmi širokú problematiku, ktorá dosiaľ takto spracovaná nebola. Autorky v úvodnej časti práce vymedzili základné pojmy s osobitným zreteľom na pojem e-Government nielen v právnom poriadku SR, ale aj v zahraničnej literatúre či v medzinárodných dokumentoch a poukázali na jeho teoreticko-právne aspekty.

Komentár podáva ucelený právny výklad jednotlivých ustanovení a ďalších praktických otázok, ktoré s nimi úzko súvisia. Komentované znenie jednotlivých ustanovení zákona je spracované systematicky a v súlade so štruktúrou zákona o e-Governmente, rozčlenené do siedmich častí. Jednotlivé časti tak obsahujú výklad ustanovení, pričom niektoré vybrané a z hľadiska praxe osobitne dôležité ustanovenia sú zároveň doplnené praktickými príkladmi a odpoveďami na vybrané otázky, ktoré boli zozbierané z aplikačnej praxe. Publikácia má tak ambíciu pomôcť nielen odbornej, ale aj širokej laickej verejnosti pri správnej aplikácii národnej a tiež európskej legislatívy v každodennom živote a praxi. Ťažiskom predloženej práce je tretia a štvrtá časť komentovaného

znenia zákona o e-Governmente. Tretia časť zákona sa týka najmä identifikácie a autentifikácie osôb prostredníctvom informačných systémov, autorizácie a preukazovania oprávnenia konať v mene inej osoby ako aj elektronické podanie a elektronické doručovanie. Ustanovenia o elektronickom podaní a doručovaní predstavujú komplexnú úpravu s cieľom nahradiť ustanovenia o podaní a doručovaní podľa osobitných právnych predpisov. Autorky v tejto časti doplnili text príkladmi z aplikačnej praxe.

Štvrtá časť komentovaného znenia zákona je venovaná novému právnemu inštitútu konverzia a zaručená konverzia, t. j. prevod dokumentu z listinnej formy do elektronickej a naopak, pričom podstatou takéhoto prevodu je zachovanie právnych účinkov pôvodného dokumentu a jeho použitie na právne účely tak, ako je to pri pôvodnom dokumente. Práve tieto dva inštitúty - konverzia a zaručená konverzia - sú z hľadiska výkonu verejnej moci elektronicke rozhodujúce. Aj preto autorky, podobne ako v komentári k tretej časti, doplnili vysvetľujúci text príkladmi z aplikačnej praxe.

Piata časť komentovaného znenia zákona sa venuje súdnym poplatkom, správnym poplatkom či iným platbám, ktoré má povinný subjekt (poplatník) povinnosť uhradiť orgánu verejnej moci elektronicke prostredníctvom systému online.

Šiesta časť obsahuje výklad ustanovení, ktoré sa týkajú referenčných registrov, ktorých cieľom je umožniť zdieľanie a využívanie údajov medzi informačnými systémami orgánov verejnej moci a ich poskytovanie na právne účely tak, aby fyzické osoby či právnické osoby nemuseli predkladať na účely konania také informácie, ktoré sa už v registroch vedú či nachádzajú. Aj táto časť komentára je doplnená vysvetľujúcim textom k niektorým vybraným problémom.

Napokon siedma časť komentovaného znenia zákona je zameraná na správne delikty, kontrolu, ochranu osobných údajov ako aj na splnomocňovacie a prechodné ustanovenia.

Celý text komentovaného znenia zákona veľmi vhodne, ako príručka ku komentovanému textu, dopĺňajú texty ďalších všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré s problematikou veľmi úzko súvisia a sú uvedené v prílohe.

Pri celkovom hodnotení posudzovanej publikácie sa žiada zdôrazniť, že navzdory tomu, že ide o prvé vydanie takto zameranej publikácie a prvý komentár zákona o e-Governmente vôbec, ide o zdarné dielo. Odborne erudovaný a svojím obsahom priekopnícky komentár má všetky predpoklady stať sa nielen vyhľadávaným vedeckým dielom, ale nadobudnúť prívlastok hodnotnej a praktickej publikácie, ktorá svojim čitateľom, najmä z radov právnikov, študentov práva, doktorandov, ale aj ostatných subjektov, dotknutých ustanoveniami zákona o e-Governmente, či z radov tých, ktorí zákon o e-Governmente povinne aplikujú pri výkone verejnej moci elektronicke, bude poskytovať cenné rady pre ich každodennú prax.

JUDr. Ing. Miroslav Chlipala, PhD.
advokát

bulletin slovenskej advokácie

Recenzovaný právnický časopis SAK

Vydáva Slovenská advokátska komora
Kolárska 4, 813 42 Bratislava
IČO: 30 795 141

Vychádza desať ráz do roka
(8 riadnych čísel a dve dvojčísla)
Náklad 5 000 ks

Redakčná rada:

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)
JUDr. Peter Kerecman, PhD. (podpredseda)
doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
prof. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.
doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.
doc. JUDr. Marek Kordík, LL.M., PhD.
JUDr. Ondrej Laciak, PhD.
prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.
JUDr. Soňa Mesiarkinová
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
JUDr. Ondrej Mularčík
prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.
JUDr. František Sedláčko, PhD., LL.M.
JUDr. Alexander Škrinár, CSc.
prof. JUDr. Marek Števec, PhD.
JUDr. Andrea Tomlainová, PhD., LL.M.
prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.

Výkonná redaktorka:

PhDr. Nadá Ondrišová, tel.: 02/204 227 28
ondrisova@sak.sk

Administrácia:

Darina Stračinová, tel.: 02/204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

Vizuálna koncepcia:

Ing. Ladislav Blecha

Predtlačová príprava:

Helondia, s. r. o., Bratislava

Tlač:

Printhall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:

Darina Stračinová, tel.: 02/204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

reg. č. MK SR: 4161/10

ISSN 1335-1079

Uzávierka odbornej časti: 8. 3. 2019

Uzávierka redakčnej časti: 8. 3. 2019

Toto číslo vyšlo 29. 3. 2019

Pokyny pre autorov odborných článkov

1. Do redakcie treba poslať rukopis v elektronickej podobe (Microsoft Word), **ktorý doteraz nebol publikovaný. Odborný článok nesmie byť popisný a svojím obsahom musí byť prínosom k riešeniu aktuálnych problémov právnej praxe.**
2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), vedecké a akademické hodnosti, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pred vlastný text treba pripojiť krátky úvod (**perex**) objasňujúci výber témy. Dlhý text je vhodné členiť medzititulkami.
4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb nasleduje po akademických tituloch meno a priezvisko, v prípade potreby i vedecká hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorky a bez bodky. Pri citovaní bibliografických údajov treba dodržať nasledovnú schému:
Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: **Názov diela. Prípadný podtitul.** Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
6. Autor pripojí krátku **anotáciu v rozsahu do 600 znakov vrátane medzier**, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí preklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu o svojom aktuálnom odbornom pôsobení** a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Pripojí tiež **fotografiu, 290 × 343 pixelov** (to zodpovedá rozmeru 25 × 29 mm pri rozlíšení 300 dpi), ktorá bude spolu s informáciou uverejnená na prvej strane príspevku v graficky odčlenenej ploške.
8. **Maximálny odporúčaný rozsah odborného článku je 34 000 znakov vrátane medzier**, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. **Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier. K recenzii je potrebné dodať sken obálky knihy, pričom od jej vydania by mal uplynúť maximálne 1 rok.**
9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultuje s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísiel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku.
10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzititulky, vykonať v rukopise potrebné štylistické, jazykové a technické úpravy.
11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

